

Kronika życia literackiego w PRL 1964

Digitalizacja przeprowadzona w ramach zadania „Cyfrowe zasoby dokumentacji literatury polskiej w wolnym dostępie” realizowanego przez Fundację Akademia Humanistyczna w partnerstwie z Instytutem Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk i Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza. Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

S t y c z e ń

1. Konkurs na reportaż o tematyce światopoglądowej i obyczajowej ogłosiły redakcja "Faktów i Myśli" i Wydawnictwo "Iskry". Prace, które nie powinny przekraczać 15 stron maszynopisu należało nadsyłać do 31 V. Jury w składzie: J.Górzec-Rosiński - przewodniczący, K.Goldberg, S.Kozicki i J.Lowell nie przyznało I i II nagrody, 3 nagrody III po 3 tys.żł otrzymali J.Surdykowski: Electronic digital computer, T.Jasiński: Potknięcie o trep kamedulski, W.Bajerowicz: Penicylina i różaniec, pięć wyróżnień po 1 tys.żł - E.Ostrowska: Powrót, L.Bakuła: Chrzest, J.Czyż: Historia współczesna, J.Kolano: Późny powrót, M.Sanigórski: Przez ścianę. Poza konkursem jury postanowiło przyznać wyróżnienie w wysokości 1 tys.żł opowiadaniu A.J.Bienia Srebrne serce za wysokie walory artystyczne. Nagrodzone i wyróżnione prace - oraz reportaże nie wyróżnione, które reprezentowały istotne wartości dokumentalne - drukowane były w "Faktach i Myślach".

[Ogłoszenie:] Fakty i Myśli nr.1 - Współczesność nr.4 - [Komunikat o nagrodach] Fakty i Myśli nr.14

2. Powstanie Teatrzyku Faktu przy Teatrze "Rozmaitości" w Krakowie. Działalność nowej sceny zainaugurowała premiera sztuki J.Szaniawskiego, Barańskiego i Smożewskiego: Romeo i Julia za czwartym falochronem.

Alm. Sceny pol. 1963/64, s.275

3. Wystawa poświęcona Julianowi Tuwimowi w Bibliotece Uniwersytetu Warszawskiego. Wystawa zgromadzi-

ła wydania dzieł Tuwima, w tym rzadkie egzemplarze pierwszych wydań książkowych oraz pierwodruki jego utworów w czasopismach.

Tryb.Ludu nr.4

- 5 Z e b r a n i e s p r a w o z d a w c z o - w y b o r - c z e O d d z i a ł u Z w i ą z k u L i t e r a t ó w P o l s k i c h w O l s z t y n i e . W c z a s i e z e b r a n i a d o k o n a n o w y b o r u n o w e g o Z a r z ą d u o d d z i a ł u w s k ł a d z i e : W . G ę b i k - p r e z e s , L . T u r k o w s k i - w i c e p r e z e s , W . O g r o d z i ń s k i - s e k r e t a r z i W . P i e c h o c k i - s k a r b n i k .

Głos Olszt. nr.4 - Warmia i Mazury nr.2

- 6 O b c h o d y d w u d z i e s t e j r o c z n i c y ś m i e r c i E d w a r d a S z y m a ń s k i e g o . W s a l i t e a t r u " A t e n e u m " w W a r s z a w i e o d b y ł s i ę u r o c z y s t y w i e c z ó r z o r g a n i z o w a n y p r z e z M i n i s t e r s t w o K u l t u r y i S z t u k i , Z w i ą z e k L i t e r a t ó w P o l s k i c h i Z a k ł a d H i s t o r i i P a r t i i p r z y K C P Z P R . N a w i e c z ó r p r z y b y l i p r e d s t a w i c i e l e p a r t i i i m i n i s t e r s t w a , l i t e r a c i , r o d z i n a E d w a r d a S z y m a ń s k i e g o i j e g o p r z y j a c i e l e . N a p r o g r a m z ł o ż y ł y s i ę p r z e m ó w i e n i a H . Ł a d o s z a i Z . M i t z n e r a o r a z r e c y t a c j e w i e r s z y S z y m a ń s k i e g o w w y k o n a n i u a k t o r ó w w a r s z a w s k i c h . S c e n a r i u s z w i e c z o r u o p r a c o w a ł L . P a s t e r n a k , r e ż y s e r i a R . H a n i n .

Życie Warszawy nr.7

- 7 Z m a r ł w D a r t f o r t / A n g l i a / J ó z e f R e l i d z y ń s k i / u r . 1 8 8 6 / , p o e t a i p r o z a i k , o d w y b u - c h u w o j n y p r z e b y w a j ą c y n a e m i g r a c j i .

Tyg.powsz. nr.7

8 Nagroda Centralnej Rady Związków Zawodowych dla autorów, aktorów i realizatorów powieści radiowej Rodzina Matysiaków /m.in. autorów tekstu: J.Janickiego, S.Stampf'la, W.Żesławskiego i reżysera audycji Z.Nardellego/. Nagroda ma postać dyplomu i nagrody pieniężnej. Jest ona "wyrazem uznania dla twórców i realizatorów Rodziny Matysiaków za ich działalność społeczno-kulturalną popularyzującą wartościową postawę ludzką i obywatelską". Wręczenia nagrody dokonał w siedzibie CRZZ w Warszawie sekretarz CRZZ C.Wisniewski, przekazując równocześnie sumę 25 tys.złotych na budowę domu starców im.Matysiaków.

Głos Pracy nr.7 - Radio i Telew. nr.4 - Tryb.Ludu nr.9

8 Plebiscyt "Kuriera Polskiego" na książkę roku 1963. Uczestnicy plebiscytu zorganizowanego po raz piąty mieli wybrać jedną spośród listy książek podanej przez redakcję, uzasadniając swój wybór. Wpłynęło 8120 odpowiedzi z całego kraju. Pierwsze miejsce zdobyła Polska Jagiellonów P.Jasienicy, na którą oddano 1880 głosów. Miejsca następne zajęły kolejno: C.Malaparte: Kaputt /1055 głosów/, J.Putrament: Pasierbowie /736 głosów/, K.Brandys: Listy do pani Z /695 /, H.Griffin: Czarny jak ja /605/, J.Andrzejewski: Idzie skacząc po górach, /560/, L.Wolanowski: Księżyc nad Tahiti /545/, S.Wiechecki-Wiech: Ksiuty z Melpomeną /515/, Z.Herbert: Barbarzyńca w ogrodzie /420/, J.Zawieyski: Romans z ojczyzną /390/.

14 I w Stołecznym Klubie Dyskusyjnym SD laureatowi plebiscytu wręczono nagrodę w postaci pamiątkowego pucharu. Na uroczystość przybyli: Wydawca - dyrektor PIW-u A.Ostrow-

ski i wiceprzewodniczący Zarządu Głównego ZLP J. Putrament.

Kur. Pol. nr. 6, 12

9. Konkurs na słuchowisko współczesne - rozstrzygnięcie. Konkurs zorganizowany został przez Studio Współczesne Teatru Polskiego Radia w r. 1963 /zob. poz.

/ . Przyznano pięć równorzędnych nagród po 10 tys. zł za sztuki: S. Grochowiak W popiół płodna, J. Krasieński Filip z prawdą w oczach, J. Lenart Próba ognia, W. Odojewski Ich dziwne zabawy, W. Terlecki Pomnik; oraz 2 wyróżnienia po 5 tys. zł: J. Janicki Rozwód po polsku, T. Karpowicz Dziwny pasażer.

Sztuka T. Karpowicza grana była w Teatrze Rozmaitości we Wrocławiu /premiera 27 VI, reż. A. Witkowski, scenografia J. Tartykło/. Sztukę S. Grochowiaka wystawił razem z jego Partitą na instrument drewniany Teatr Kameralny we Wrocławiu /premiera 11 VII, reż. M. Okopiński, scen. M. Wenzel, oprac. muz. J. Koziorowski/. Omawiając tę ostatnią premierę J. Kelera stwierdził, że utwór Grochowiaka - opowiadający o życiu polskich repatriantów zza Buga osiedlonych na Ziemiach Zachodnich - jest literacko nieprawdziwy i przynosi prawdy oczywiste i banalne. Nie licząc się z historycznymi, socjologicznymi i obyczajowymi realiami, stylizując na przypowieść, jest serią w istocie schematycznych, czytankowych obrazków.

Radio i Telew. nr. 4 - Tryb. Ludu nr. 10 - [Prace nagrodzone:] S. Grochowiak: W popiół płodna. Teatr Lud. nr. 10 - T. Karpowicz: Dziwny pasażer. Dialog nr 6. - [Komentarz] J. Kelera: Siła złego... Odra nr. 9

- 10-11 J u b i l e u s z   d z i e s i ę c i o l e c i a
T e a t r u   Z i e m i i   Ł ó d z k i e j .   Z   o k a z j i
jubileuszu odbyły się premiery Balladyny Słowackiego i Sy-
mulantów Siekierskiego. W ciągu dziesięciu lat pracy teatr
dał prawie 5900 przedstawień 49 sztuk, które widziało 1450
tys. widzów. Przejechano prawie 2 miliony kilometrów. W 1964r.
Teatr obsługiwał 126 miejscowości w województwie łódzkim
i 55 w województwach sąsiednich.

Alm.Sceny pol. 196~~3~~64 s.241,- Głos rob.nr.7,-Teatr nr.4

- 10-12 S e m i n a r i u m   p o ś w i ę c o n e   k r y t y c e
m u z y c z n e j   o d b y ł o   s i ę   w   W a r s z a w i e .
W seminarium wzięli udział krytycy i publicyści muzyczni,
kompozytorzy, artyści, oraz pisarze.

Polityka nr.3, - Rocz.lit.

- 12 D y s k u s j a   n a   t e m a t   r e c e p c j i   p o -
e z j i   B r o n i e w s k i e g o ,   G a ł c z y ń s k i e
g o   i   T u w i m a   z o r g a n i z o w a n a   p r z e z   r e d a k c j ę   " Ż y c i a
Literackiego". W dyskusji wzięli udział pisarze i krytycy
oraz nauczyciele krakowskich szkół średnich: W.Szyborska,
W.Szewczyk, J.Maśliński, W.Maciąg, Z.Łukaczowa, J.Majda.
Dyskutanci podkreślili wielką popularność twórczości tych
trzech poetów wśród młodzieży szkolnej i w środowisku ro-
botniczym, przyczyn jej szukając w wielkiej komunikatywno-
ści ich poezji. Najmniej popularny jest Broniewski, co zda-
niem nauczyciel¹ - wynika ze zbytnej sloganowości, z jaką
program szkolny każe traktować jego twórczość; w związku
z tym postulowano, aby w pracy szkolnej nie oddzielać jego

wierszy społecznych od lirycznych. Zwrócono uwagę, że młodzież chętnie odczytuje wiersze w kontekście życiorysu poety, co można wykorzystać w pracy dydaktycznej. W. Szyborska zauważyła, że chronologiczne ułożenie kursu literatury polskiej sprawia, iż część wierszy trudniejszych podawana jest uczniowi zbyt młodemu i nie przygotowanemu do ich odbioru /np. "Treny" Kochanowskiego w klasie IX/.

Broniewski - Gałczyński - Tuwim. Życie lit. nr.2

- 12 Konkurs na piosenkę młodzieżową zorganizowały z okazji obchodów dwudziestolecia Polski Ludowej i Zlotu Młodzieży Polskiej redakcja tygodnika "Zarzewie" i Redakcja Muzyczna Polskiego Radia. "Intencją organizatorów konkursu - głosił komunikat - jest wzbogacenie młodzieżowego repertuaru o piosenkę o wysokich walorach artystycznych i treściowych, nadającą się do śpiewania /zwłaszcza zbiorowego/ na różnych zlotach, spotkaniach i imprezach. Tematyka piosenek konkursowych winna uwzględniać aktualia naszego życia, przemiany społeczne i obyczajowe oraz to wszystko, czym żyje i interesuje się młodzież". W konkursie mogły wziąć udział zarówno całe piosenki, jak i same teksty piosenek. Termin nadsyłania prac: 15 II.

Jury w składzie W. Winkiel /wiceprzewodniczący ZG Związku Młodzieży Wiejskiej/ - przewodniczący oraz J. Abramow, J. Ficowski i J. M. Gisgeł /z ramienia ZLP/, S. Kisielewski, T. Paciorkiewicz, H. Swolkień /ze Związku Kompozytorów Polskich/, T. Wysocki /z Polskiego Radia/ i J. Grzybczak /z "Zarzewia"/ stwierdziło bardzo wysoki poziom wielu nadesłanych prac. Nagrody otrzymały utwory następujące: I nagrodę

/7 tys.zł/ - Piosenka z morałem / tekst J.Millera/, II nagrodę /5 tys.zł/ - Z gitarą przez ramię /tekst M.Żebkowskiego i S.Wernera/, III nagrodę /3 tys.zł/ - To nie to /tekst H.Kołaczkowskiej/. Trzy równorzędne wyróżnienia /po 2 tys. zł/ - Figa z makiem /tekst Z.Kaszura i Z.Szczęsnego/, Smak młodości /tekst W.Lipniackiego/ i Słoneczna piosenka /tekst T.Kubiaka/. Ponadto przyznano dziesięć wyróżnień po 500 zł. Nagrody ufundowały ZG ZMW i Ministerstwo Kultury i Sztuki. Piosenki nagrodzone opublikowane zostały w "Zarzewiu".

[Ogłoszenie] Zarzewie nr 2 - [Komunikat o nagrodach]
Zarzewie nr 25,26

- 15 Konkurs na utwór na temat skutków alkoholizmu ogłoszony został przez Wojewódzki Społeczny Komitet Przeciwalkoholowy w Lublinie. Konkurs obejmował wszystkie formy literackie, opowiadanie, reportaż, fragment pamiętnika, wspomnienie, relację, wiersz itp. "Celem konkursu - głosił komunikat - jest wyczulenie społeczeństwa na zgubne skutki nadużywania alkoholu, pokazanie, jak odbywa się proces rozpijania się, droga od «niewinnego» jednego kieliszka do pijaństwa i wszystkie związane z tym zagadnienia". Konkurs przeznaczony był wyłącznie dla amatorów, z udziału w nim wykluczeni zostali członkowie ZLP i Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich. Przewidziano nagrody pieniężne w wysokości: pierwsza - 10 tys.zł, druga - 6 tys.zł, ^{Trzecia - 4 tys.zł} oraz nagrody książkowe. W jury zasiadać mieli przedstawiciele WSKP, Związku Literatów Polskich, i Sądu dla Nieletnich. Termin nadsyłania prac 31 III. 1964. Dalszych informacji o konkursie brak.

16 Nagrodę im. B. O. Klubu Krytyki Teatralnej Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich za rok 1963 otrzymała Lidia Zamkow z Teatru Starego w Krakowie za wybitne osiągnięcia artystyczne. Jury nagrody podkreśliło też wielkie znaczenie pracy Z. Strzeleckiego Polska plastyka teatralna, która ukazała się w r. 1963 nakładem PIW-u.

Alm. Sceny pol. 1963/64 s. 247 - Życie Warsz. nr. 18

17-18 Rozszerzone Plenum Zarządu Głównego Związku Literatów Polskich poświęcone ocenie dorobku literatury dwudziestolecia powojennego odbyło się w Warszawie. W obradach wzięli udział przedstawiciele pisarzy z całego kraju oraz kierownik Wydziału Kultury KC PZPR W. Kraśko i minister Kultury i Sztuki T. Galiński.

Na wstępie prezes ZLP J. Iwaszkiewicz poinformował, że XIV Zjazd ZLP odbędzie się we wrześniu, przedstawił wyniki umowy między Związkiem Literatów a Centralną Radą Związków Zawodowych, podpisanej w grudniu 1963 r. /zob. poz. / i stan prac nad zmianą konwencji wydawniczej. Potem J. Z. Jakubowski wygłosił referat 20 lat współczesnej literatury polskiej z perspektywy historycznej. Występując z ostrym atakiem na krytykę literacką /"Dominują w krytyce sądy raczej impresyjne, wahające się między impertynencką pozą nieuzasadnionej wyższości lub nieodpowiedzialnym panegiryzmem"/, referat był próbą charakterystyki literatury dwudziestolecia poprzez konfrontację jej z tradycją literatury

polskiej, a przede wszystkim z twórczością Żeromskiego - "największego pisarza narodowego naszego stulecia", która stanowi wzór pisarstwa wrażliwego na krzywdę ludzką i będącą służbą społeczną. Twórczość Żeromskiego reprezentuje te wartości, które są punktem odniesienia dla oceny powojennej literatury. Pierwsze trzy lata po wojnie - stwierdził Jakubowski - to okres nawiązywania ciągłości literackiej, sięgania do wzorów przeszłości.

Wyłaniają się wtedy dwa nurty literackie - utwory o wojnie i okupacji oraz proza "rozrachunków inteligenckich". Pierwszy z nich wydał książki, które były wyrazem rzeczywistego doświadczenia narodu. Krytyka "Kuźnicy" nie potrafiła stworzyć programu literackiego, doprowadziła jedynie do schematycznej, nieprawdziwej literatury dworskiej.

Dopiero nowi pisarze, debiutujący po 1956 roku podejmują próbę zobrazowania rzeczywistości socjalistycznej, która dla nich jest faktem. Ich artystyczna różnorodność to rezultat różnych "poszukiwań drogi do narodu". Wystąpienie Jakubowskiego spotkało się z licznymi głosami polemicznymi zarówno w czasie Plenum, jak i w późniejszych omówieniach. Prócz szeregu zastrzeżeń szczegółowych, kwestionowano zasadność samej metody krytycznej, "pomijającej wiele istotnych problemów literatury współczesnej, eksponującej zaś zagadnienia, które od dawna straciły ostrość" /R.Matuszewski/.

Dyskusja na Plenum dotyczyła ponadto ogólnej sytuacji kulturalnej w Polsce. **Padły w niej głosy** o obecnym regresie demokracji politycznej w kraju, ograniczeniu swobód twórczych, błędności polityki kulturalnej. Twierdzono, że warunki polityczne uniemożliwiają w Polsce am-

bitną literaturę współczesną. Zwracano uwagę na pauperyzację środowiska literackiego wskutek braku papieru, ograniczenia nakładów książek i likwidacji wznowień.

J.Z.Jakubowski: 20 lat współczesnej literatury polskiej z perspektywy historycznej. Kultura nr 5,6,7; [wyd. broszurowe:] Warszawa 1964. "Książka i Wiedza". - [Sprawozdania:] J.Koprowski. Odgłosy nr 4 - R.M. [Ryszard Matuszewski]. Nowe Drogi nr 9. - J.Lenart. Współczesność nr 3. - Z.Mikulski. Kamena nr.3 - Tyg.kult. nr 5.

- 23 U s t a n o w i e n i e   d o r o c z n y c h   n a g r ó d
m i a s t a   s t .   W a r s z a w y   z a   o s i ą g -
n i ę c i a   w   u p o w s z e c h n i a n i u   k u l -
t u r y . Uchwała Stołecznej Rady Narodowej ustanowiła
doroczne nagrody w wysokości po 20 tys.żł za osiągnięcia
w dziedzinie upowszechniania kultury na terenie Warszawy,
przyznawane w każdą rocznicę wyzwolenia stolicy. Nagrody
za twórczość artystyczną przyznawane być mają centralnie
przez Ministerstwo Kultury i Sztuki. Równocześnie straciły
moc wszystkie dotychczasowe uchwały w sprawie nagród lite-
rackich, teatralnych, plastycznych i in. przyznawanych
przez Stołeczną Radę Narodową.

Życie Warsz. nr 21

- 23 Z e b r a n i e   P E N   -   C l u b u   n a   t e m a t
p r z e k ł a d ó w   i   a d a p t a c j i   t e a t -
r a l n y c h . Na zebraniu W. Natanson złożył sprawoz-
danie ze spotkania przedstawicieli Komitetu Wykonawczego
światowego PEN-Clubu w Reims dotyczącego problemów przek-
ładów i adaptacji. Następnie J.Zagórski wygłosił referat

na temat: przekład - adaptacja - transkrypcja - trawestacja. W dyskusji podkreślano istotną rolę, jaką adaptacje, parodie i trawestacje odgrywają w literaturze współczesnej oraz postulowano kontrolę jakości przekładów.

Kamena nr 3 - Życie Warsz. nr 21.

24 Zebranie sprawozdawczo - wyborcze Podstawowej Organizacji Partyjnej Oddziału Związku Literatów Polskich w Warszawie. W zebraniu w Domu Literatów wzięli udział: członek Biura Politycznego, sekretarz KC PZPR Z.Kliszko, kierownik Wydziału Kultury KC W.Kraśko i sekretarz Komitetu Warszawskiego PZPR J.Kępa. W imieniu ustępującej egzekutywy sprawozdanie złożył J.Lenart.

Następnie Z.Kliszko wygłosił przemówienie poruszające niektóre ideowo-polityczne problemy literatury i środowiska piśmarnego oraz omawiające zadania organizacji partyjnej w ZLP. Wybrano nową 9-osobową egzekutywę POP Oddziału Warszawskiego, której I sekretarzem został J.Putrament.

Tryb.Ludu nr 26

25 Plebiscyt na najlepszą książkę roku 1963 o nagrodę "Czerwonej Róży" - rozstrzygnięcie. Plebiscyt zorganizowany został w listopadzie 1963 r. /zob. poz. / przez Klub Studentów Wybrzeża "Żak", Wojewódzką i Miejską Bibliotekę oraz Dom Książki w Gdańsku. Pierwsze miejsce zajęła Sława i chwała Iwaszkiewicza, drugie - Polska Jagiellonów P.Jasienicy, trzecie - 7 polskich grzechów głównych Z.Zaluskiego. Między uczestników rozdano nagrody w wysokości 5,3 i 2 tys.

złotych.

Polityka nr 5. - Życie Warsz. nr 22

- 25 Nagrody Ministra Szkolnictwa Wyższego za rok 1961 i 1962. W zakresie filologii i językoznawstwa nagrody otrzymali: za szczególne osiągnięcia w dziedzinie badań naukowych: nagrody I stopnia - S. Żółkiewski /UW/, J. Krzyżanowski /UW/, B. Zakrzewski /UWr/, W. Floryan (UWr), W. Doroszewski /UW/, J. Kuryłowicz /UJ/, Z. Stieber /UW/, W. Kuraszkievicz /UPozn/; nagrodę II stopnia K. Morawski /UPozn/.
Za szczególne osiągnięcia w dziedzinie dydaktyczno-wychowawczej i organizacji procesu dydaktycznego oraz prac związanych z kształceniem młodej kadry naukowej: nagrody I stopnia: Z. Szweykowski /UPozn/, Z. Szmydtowa /UW/, L. Zabrocki /UPozn/, M. Jakóbiec /UWr/, Z. Klemensiewicz /UJ/; nagrodę II stopnia: J. Nowak-Dłużewski /UW/; nagrodę III stopnia: A. Reszkiewicz /UW/. Za autorstwo wyróżniających się podręczników dla młodzieży akademickiej: nagrodę I stopnia M. Schlauch /UW/; nagrodę II stopnia: F. Sławski /UJ/, W. Jassem /UPozn/, T. Grzebiernowski /UŁ/. Nagrody wręczył H. Golański, minister szkolnictwa wyższego, w czasie uroczystości w Politechnice Warszawskiej.

Dz. Urz. Min. Szk. Wyższ. nr 3. - Biul. polonist. nr 20

- 26 Zmarła w Warszawie Halina Smolar ska - poetka czynna w latach międzywojennych. Publikowała w pismach codziennych i literackich, wydała osobno zbiór wierszy religijnych Ludziom dobrej woli, zostawiła w rękopisie powieść Matka i syn dotyczącą okupacji.

Słowo powsz. nr 23

26 Dyskusja wokół sztuki Sławomira Mrożka: Śmierć porucznika. Tygodnik "Stolica" zamieścił artykuł T.Sygi dotyczący sztuki Mrożka: Śmierć porucznika, której prapremiera odbyła się 21 XI 1963r. w Sali Prób Teatru Dramatycznego w Warszawie /reż. A.Bardini, scenogr. J.Kosiński, muzyka M.Święcicki, w rolach głównych: Orson - J.Duriasz, Poeta - E.Fetting/. Artykuł Sygi pomyślany był jako obrona poezji Mickiewicza przed kpina Mrożka, którego utwór oceniał jako parodię wielkiej poezji Mickiewicza i niesmaczny żart z narodowych tradycji wyzwoleniczych. "Nam, - pisał Syga - których zachęca się do padania na twarz przed Ionesco i Dürrenmattem, dano okazję do pośmiania się z walki i męczeństwa narodu, do pośmiania się z poezji najbardziej wzniosłej i najbardziej tragicznej". Następnie w "Stolicy" ukazały się listy do redakcji L.H.Morstina i S.Strumpha-Wojtkiewicza wyrażające poparcie dla artykułu Sygi i powtarzające jego zarzuty. L.H.Morstin pisał: "Należy sobie uświadomić, że naród, który nie szanuje swoich pamiątek, nie otacza czcią swoich bohaterów wyzbywa się swojej historii, tego inwentarza państwowych i moralnych doświadczeń - a więc pracuje właśnie nad własną zgubą." Równocześnie redakcja zamieściła fragmenty listów czytelników, w których dawali oni wyraz swojemu oburzeniu z powodu wystawienia sztuki Mrożka. "Dopuszczono - pisał J.Chełmoński, /rolnik spod Sochaczewa/ - do publicznego znieważenia tego co było, jest i powinno na zawsze pozostać nietykalne, nieskalane, święte! Zbe↓zczeszczono i wykpieno nie tylko imię największego naszego poety, lecz również pamięć naszych bohaterów narodowych. Jak można było do tego dopuścić i jakie to przyniesie skutki? [...]. Jeśli dziś urządzamy publiczne kpiny z bohaterów Powstania Listopadowego, ukazując ich jako pół-

główek i chuliganów, kto zaręczy, czy jutro nie targniemy się na tragiczną postać Traugutta i Jego równie tragiczną szarą brać powstańczą? Albo czy pojutrze nie zawahamy się znieważać bohaterów Getta Warszawskiego czy Warszawskich Powstańców?. Gdy celę w której cierpieli Filomaci, zapełnimy chuliganami, to kto nas powstrzyma od znieważenia męczenników Pawiaka, Szucha, Oświęcimia". J.Kowalska z Warszawy pisała: "Słuszne bardzo pytanie zadaje p. Syga, jak kształtować się będzie światopogląd młodzieży, uczonej w szkole kultu dla tych arcydzieł, które równocześnie poważna scena dramatyczna »przerabia« na jarmarczne widowisko". Podobne stanowisko zajął redaktor naczelny "Stolicy" L.Wyszynski w liście do "Kultury": "Szyderstwo z romantyzmu" jest w naszych konkretnych warunkach kompromitowaniem określonych wzorców i postaw - ofiarności, nonkonformizmu, bezinteresowności. [...] Huczek wokół sztuki Mrożka, jego wymowa i sens nie są nowe. Przed rokiem mówiło się o nurcie antyheroicznym, o końcu wieku ideologii - dziś obserwujemy nową apoteozę indyferentyzmu". Sztuka Mrożka - konkludował Wyszynski - jest zjawiskiem politycznym.

Jerzy Putrament w opublikowanym w "Kulturze" felietonie ostro skrytykował kampanię "Stolicy" przeciw Mrożkowi: "Niemiła i niemądra zabawa. Jest w niej jakiś zatęchły zapaszek przypominający maniery najgorszego przedwojennego dziennikarstwa [...] Proceder jest klasyczny: najpierw wyolbrzymia się i wykoślawia jakiś fakt. A potem wystarczy już tylko zbierać odgłosy urobionych, rozhisteryzowanych czytelników i publikować, łańcuszkowa reakcja, wzmagająca harmider i historię". Akcja "Stolicy" wykorzystwała deklaracyjny, ciemny ^{pseudo} patriotyzm oparty na sloganie o "szarganiu świętości".

Krytycy literaccy, którzy zabierali głos w dyskusji nie wypowiadali się - poza W.Natansonem - na łamach "Stolicy". Zgadzała się ona, że Śmierć porucznika jest jednym z najszlubszych utworów Mrożka, że brakuje jej przenikliwości intelektualnej, właściwej innym jego utworom, że powtarza ciągle jeden i ten sam chwyt komiczny. Równocześnie wyrażali opinię, że nie szkodzi ona bynajmniej poezji Mickiewicza, a przede wszystkim, że nie w tym kierunku zmierzały intencje autora. R.Matuszewski w opublikowanym w "Dialogu" liście pisał: "Istota - łatwego przyznaję - komizmu Śmierci porucznika polega na paradoksalnym wykpieniu stereotypów pojęciowych, które mogą rodzić się z dosłownego przeniesienia języka poetyckiego w sferę historycznej mitologii [...]" Mrozek dowodzi tego samego co Załuski, tylko zupełnie inną metodą pisarską: ośmiesza stereotypy doprowadzonej do absurdu narodowej mitologii, licząc na wywołanie komicznego efektu przez dokonującą się u widza konfrontację tych stereotypów z trzeźwą oceną całego kompleksu zaangażowanych wartości: zarówno wartości trzeźwej myśli politycznej, interpretującej bieg narodowych dziejów, jak wartości wielkiej narodowej poezji".

T.Syga: "Coś ty uczynił ludziom, Mickiewiczu?" Stolica nr 4. - L.H.Morstin. Stolica nr 7. - W.Natanson: Mrozek przeciw Mrożkowi. Stolica nr 9 - S.Strumph-Wojtkiewicz: Mickiewicz czy... Mrozek? Stolica nr 10 - [Listy do redakcji] Stolica nr 9,10 - L.Wysznacki. Kultura nr 9. - J.Putrament: Dziwna troska. Kultura nr 11. - J.Z.Słojewski: Humor z automatu. Kultura nr 17. - R.Matuszewski. Dialog nr 6 - e.c.: Z technologii materiałów wykańczalnych. Teatr nr 8.

27 Zmarł śmiercią samobójczą w Warszawie Stanisław Piętak /ur. 1909/. Pogrzeb poety odbył się 31 I na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach w Warszawie. Przybyli przedstawiciele ZSL z wiceprzewodniczącym Naczelnego Komitetu J.Ozga-Michalskim i sekretarzem L.Stasiakiem, oraz liczni pisarze z prezesem Zarządu Głównego ZLP J.Iwaszkiewiczem. Przemówienia nad trumną wygłosili: S.Dybowski w imieniu Komisji Kultury i Sztuki NK ZSL, A.Międzyrzecki w imieniu Związku Literatów Polskich, T.Goździkiewicz w imieniu zespołu redakcyjnego "Tygodnika Kulturalnego".

W prasie ukazały się liczne artykuły wspomnieniowe i omówienia poezji Piętaka. Tworzyły one o związkach poety ze wsią i z pejzażem rodzinnej ziemi tarnobrzesckiej. Mówiąc o pisarskiej i ludzkiej osobowości poety, podkreślano w niej rysy delikatne i liryczne, zamyślenie i zaczarowanie słowem. "Był pisarzem ziemi - pisała A.Kamińska - młodości spędzonej na wsi, pisarzem polskiego krajobrazu przetworzonego we własnej psychice, kronikarzem namiętności kłębiących się we wnętrzu chłopskiej społeczności, w której miał odwagę widzieć i piękno i mroki ludzkiej egzystencji". Z sądami tymi polemizował w "Kulturze" S.R.Dobrowolski, twierdząc, że w Piętaku widzieć należy nie poetę - chłopca, wsłuchanego w archaiczny wiejski ton pasterski, lecz reprezentanta współczesnej inteligencji ludowej.

[Sprawozdanie z pogrzebu] Dz.lud. nr 27. - Tryb.Ludu nr. 32 - Życie Warsz. nr 28. - [Wspomnienia i artykuły okolicznościowe] J.Z.Brudnicki. Zarzewie nr 7. - S.R.Dobrowolski: Błądzi serce. Kultura nr 6. - W.Gralewski: Ostatni

uśmiech Jasia Kumefala. Kamena nr 3 - J.Iwaszkiewicz: Staś.
Życie Warsz. nr 28. - A.Kamińska: Odrąbano człowiekowi ręce.
Kamena nr 4. - J.Koprowski: Chłopski nadrealista. Odgłosy nr 6
- W.Natanson. Poglądy nr 7. - W.P.Szymański. Tyg.powsz. nr 7

- Konkurs na artykuł poświęcony analizie utworu Stefana Żeromskiego - rozstrzygnięcie. Z okazji 100 rocznicy urodzin Stefana Żeromskiego redakcja pisma "Polonistyka" ogłosiła w maju 1963 r. konkurs na artykuł interpretacyjny lub metodyczny poświęcony analizie dowolnego utworu Żeromskiego. Jury w składzie: J.Z.Jakubowski - przewodniczący, P.Bagiński, W.Słodkowski i A.Szłazakowa I nagrody nie przyznało; II nagrodę w wysokości 1 tys.zł otrzymała D.Zawiślan za pracę: O doktorze Judymie nieco inaczej...; cztery III nagrody po 500 zł. A.Mackiewicz: Lekcje i rozmowy szkolne na temat "Ech leśnych", E.Rosiak: "Promień" Stefana Żeromskiego, S.Rzęsikowski: Ponadczasowość problematyki i walory wychowawcze "Doktora Piotra", B.Koziarska: "Przedwiośnie" na lekcjach języka polskiego, oraz 10 wyróżnień po 400 zł. otrzymali: I.Mendykowa, K.Kamiński, E.Rosner, G.Grałowska, Z.Lisowski, J.Rzymowski, Z.J.Adamczyk, J.Pacek, Z.Syrovoy, R.Kuhn. Na konkurs nadesłano 48 prac.

Polonistyka nr 1. - [Prace nagrodzone:] D.Zawiślan: O doktorze Judymie nieco inaczej... Polonistyka nr 1. - A.Mackiewicz: Lekcje i rozmowy szkolne na temat "Ech leśnych". Polonistyka nr 2 - S.Rzęsikowski: Wartości wychowawcze "Doktora Piotra" Stefana Żeromskiego. Polonistyka nr 5.

- Wizyta dramaturgów chińskich w Polsce.

Dzao - Szuń i Dzia-Ke - dramaturdzy, Kao-Mon - redaktor wydawnictwa "Literatura obca" oraz Uhu-Pun - aktorka w czasie trzytygodniowej wizyty w Polsce zwiedzili Warszawę, Kraków i Łódź.

Polska nr 3 - Teatr nr 3.

29.I - 3.II I I I K o n f e r e n c j a T e o r e t y c z n o -
l i t e r a c k a P o m o c n i c z y c h P r a c o w -
n i k ó w N a u k o w y c h P o l o n i s t y k i z o r -
g a n i z o w a n a p r z e z K a t e d r ę T e o r i i L i t e r a t u r y U n i w e r s y t e t u
Ł ó d z k i e g o i K a t e d r ę L i t e r a t u r y P o l s k i e j U n i w e r s y t e t u W r o c -
ł a w s k i e g o w D o m u P r a c y T w ó r c z e j w U s t r o n i u . W k o n f e r e n c j i
w z i ę ł o u d z i a ł 6 4 p r a c o w n i k ó w n a u k o w y c h z c a ł e g o k r a j u , 7
p r a c o w n i k ó w Z a k ł a d u T e o r i i L i t e r a t u r y C z e s k i e j i S ł o w a c k i e j
A k a d e m i i N a u k i p r e d s t a w i c i e l M i n i s t e r s t w a S z k o l n i c t w a W y ż -
s z e g o . W y g ł o s z o n o n a s t ę p u j ą c e r e f e r a t y : J . R y t l ó w n a / U W / :
O n i e k t ó r y c h c e c h a c h a r t y s t y c z n e j p r o z y b a r o k o w e j , A . C i e Ń s k i
/ I B L / : Książki i literatura w "Mikołaja Doświadczyńskiego
przypadkach" , J . R o z e n t a l / U Ł / : Szekspirowska dramaturgia
scen z nadrzędnego planu akcji w precyzacji młodopolskiej ,
R . H a n d k e / U W / : Neologizm a język nauki i techniki w styli-
zacji prozy fantastyczno-naukowej Stanisława Lema , K . B a r -
t o s z y Ń s k i / I B L / : Czas powieści , E . B a l c e r z a n / U P o z n / : Zagad-
nienie "ważności" elementów świata przedstawionego , E . F r ą c -
k o w i a k / U J / : Z zagadnień metody twórczej T. Borowskiego ,
K . D ą b r o w s k a / U M K / : Liryzacja "Gór nad Czarnym Morzem" W. Ma-
cha , A . B a r t o s z e w i c z / U M K / : Odrębność gatunkowa powieści
w świadomości teoretycznej w pierwszej połowie XIX wieku ,
H . S t a n k o w s k a / W S P O p o l e / : Pochodzenie, charakter i odmiany
prozy powieściowej historycznej przed Kraszewskim , S . B u r k o t

/WSP Kraków/: Nawarstwianie się struktur schematycznych w powieści polskiej pierwszej połowy XIX wieku, A.Bereza /UWroc/:
Parodia wobec struktury groteski, M.Książek-Czermińska /WSP Gdańsk/:
Sposoby kształtowania fikcji w powieściach historycznych Parnickiego, T.Cieślukowska /UŁ/:
Tendencje do teatralizacji w powieści współczesnej, P.Wert /UŁ/:
Widowisko telewizyjne jako forma podawcza epiki literackiej, M.Głowiński /IBL/:
Powieściowa metodologia powieści, M.Maciejewski /KUL/:
Z teorii powieści poetyckiej, E.Siemińska /UŁ/:
Studium wiedzy o filmie w dydaktyce uniwersyteckiej, T.Kostkiewicz, A.Okopień-Sławińska, J.Sławiński /UW i IBL/:
Teoria literatury w polonistycznym nauczaniu uniwersyteckim, oraz 3 referaty czeskie.

[Sprawozdania:] Biul.polonist. nr 20. - Pam.lit.nr 4. - Ruch lit. nr 3. - [Wybór materiałów konferencji] Styl i kompozycja, red. J.Trzynadlowski, Wrocław 1965. Ossolineum.

L u t y

- 1 Konkurs na opowiadanie i reportaż na temat Kujaw ogłosiły z okazji dwudziestolecia Polski Ludowej Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Inowrocławiu, Kujawsko-Pomorskie Towarzystwo Kulturalne, Oddział ZLP w Bydgoszczy i redakcja dwutygodnika "Pomorze".
"Tematem utworów - głosił komunikat - powinna być problematyka regionu kujawskiego, rzeczywistość i przemiany, jakie się dokonały w okresie dwudziestolecia na terenie Inowrocławia i Kujaw". Objętość ~~litera~~ nie powinna przekraczać 15 stron maszynopisu, termin ich nadsyłania: 30 V. Przewidziano nagrody: I nagroda - 7 tys. zł, II - 5 tys. zł, III - 4 tys. zł oraz dwa wyróżnienia po 2 tys. zł. Rozstrzygnięcie zob.poz. /1965.

Pomorze nr 3.

- 1 Nagrody Wojewódzkiej Rady Narodowej w Szczecinie za r. 1963.
Nagrody literackie - za aktywną działalność twórczą otrzymali: C.Czerniawski, I.G.Kamiński, R.Liskowacki, A.Momot, M.Misiorny, J.Pachlowski, C.Schabowski i E.Reizman /każdy w 1963 r. wydał jedną książkę/.

Pomorze nr 3. - Życie lit. nr 6

- 1 Zebranie sprawozdawczo-wyborcze Oddziału Związku Literatów Polskich w Katowicach. W czasie zebrania dokonano wyboru nowego zarządu oddziału, w składzie: W.Szewczyk - prezes, B.Lubosz - sekretarz, A.Siekierski - skarbnik oraz J.Pierzchała i J.Ponitycki - członkowie.

Rocz.lit. - Życie lit. nr 8

- 2 Zebranie sprawozdawczo-wyborcze Oddziału Związku Literatów Polskich w Lublinie. W czasie zebrania dokonano wyborów nowego zarządu oddziału w składzie: K.Bielski - prezes, Z.Mikulski - wiceprezes, J.Księski - sekretarz, W.Gralewski - skarbnik, M.Bechczyc-Rudnicka - członek.

Kamena nr 4. - Rocz.lit.

- 3 III Rozszerzone Plenum Zarządu Głównego SPATIF w Warszawie. W obradach wzięli udział dyrektorzy teatrów z całego kraju oraz kierownik Wydziału Kultury KC PZPR W.Kraśko i minister kultury i sztuki T.Galiński. Obrady poświęcone były zagadnieniom programowym i organizacyjnym teatrów dramatycznych oraz obchodom dwudziestolecia Polski Ludowej. Referat wprowadzający wygłosił Z.Greń. Ciągle jeszcze - stwierdził - w teatrach repertuar zagraniczny ma przewagę nad polskim i reprezentuje wyższe wartości literackie. Klasyka polska grana jest niesystematycznie, natomiast sztuki współczesne dobierane są z przesadną ostrożnością. Ale też niewielki jest wybór polskich sztuk współczesnych, rzadko wydawane, często nie reprezentują też najwyższego poziomu artystycznego. W roku bieżącym szczególny nacisk położony został na sztuki związane z dwudziestolecie Polski Ludowej. Zalecenia programowe preferują jednak utwory o charakterze fasadowym i rocznicowym, pomijając to, co najlepsze w powojennym dorobku, popierają w istocie artystyczną bezprogramowość teatrów.

Alm.Sceny pol. 1963/64 s.275 - Teatr nr 4, - Życie Warsz. nr 30. - Z.Greń: Kilka mitów i rzeczywistość [referat na

Plenum⁷. Życie lit. nr 7

- 5 Zebranie sprawozdawczo-wyborcze Oddziału Związku Literatów Polskich w Warszawie. W czasie zebrania dokonano wyborów nowego zarządu oddziału, w składzie: I.Newerly - prezes, W.Mach i H.Auderska - wiceprezesi, Z.Bystrzycka - sekretarz, P.Hertz - skarbnik, A.Braun i W.Żółkiewska - członkowie, H.Bereza i A.Rymkiewicz - zastępcy. Zarząd ukonstytuował się na zebraniu w dniu 10.II. 1964.

Tryb.Ludu nr 42.- Życie Warsz. nr 36

- 5 Powołanie Komisji Doboru Książek przy Ministerstwie Kultury i Sztuki. Komisja otrzymała zadanie ustalania wykazów tytułów i wysokości nakładów książek, "których walory społeczno-wychowawcze, dydaktyczne lub artystyczne wskazują na potrzebę szerokiego upowszechniania". Książki te powinny być zamawiane przez biblioteki publiczne, a odpowiednia część ich nakładu wydawana będzie w specjalnej oprawie bibliotecznej.

Dz.Urz.Min.Kult. nr 2

- 7 Plenum Zarządu Głównego Związku Literatów Polskich z udziałem prezesów oddziałów terenowych. Na plenum omówiono przygotowania do XIV Zjazdu Związku Literatów Polskich we wrześniu 1964 r. oraz obchodów 50-lecia ZLP w 1968 roku. Podjęto uchwałę o rozpoczęciu

prac nad pamiętnikiem - historią Związku.

Tryb.Ludu nr 40.- Życie Warsz. nr 35

- 7 Jubileusz dziesięciolecia Bałtyckiego Teatru Dramatycznego im. Słowackiego w Koszalinie. Z okazji jubileuszu odbyła się uroczysta premiera Lilli Wenedy. 9 II jubileusz pięciolecia obchodziła druga Scena Bałtyckiego Teatru Dramatycznego, w Słupsku, wystawiając Wiele hałasu o nic Szekspira.

Alm. Sceny pol. 1963/64 s. 241.- K.Łastawiecki. Litery nr 3. - Głos koszal. nr 33,34

- 10 Obchody drugiej rocznicy śmierci Władysława Broniewskiego. Na grobie poety w Alei Zasłużonych na Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie złożono wieńce i kwiaty. W uroczystości wzięli udział żona poety i wiceminister kultury i sztuki K.Rusinek. Przy grobie zaciągnęli wartę honorową żołnierze Wojska Polskiego. Przy łoskocie werbli na grobie Broniewskiego złożono wieńce od Komitetu Centralnego PZPR, ministra kultury i sztuki, ministra obrony narodowej, Stołecznej Rady Narodowej, Związku Literatów Polskich, Instytutu Badań Literackich, ZAIKSu, Muzeum Adama Mickiewicza w Warszawie, wydawców i księgarzy, ambasady CSRS i Ośrodka Kultury Czechosłowackiej w Warszawie, Miejskiej Rady Narodowej w Płocku, Płockiego Towarzystwa Naukowego oraz gimnazjum im. Władysława Jagiełły, którego uczniem był Broniewski. Wiązanki kwiatów złożyły też delegacje uczniów szkół warszawskich oraz szkół noszących imię Broniewskiego z Płocka i Borowiczek.

Ukazał się album zawierający fotografie obrazujące życie

<http://rcin.org.pl>

poety i fragmenty jego wierszy (Władysław Broniewski. Opracował i przedmową opatrzył Grzegorz Lasota). W prasie opublikowano szereg nieznanych utworów Broniewskiego, listów i dokumentów.

[Złożenie wieńców na grobie] Tryb.Ludu nr 42

- 10 Obchody dwudziestej rocznicy śmierci Stefani Sempołowskiej. Na kamieniu pamiątkowym ku czci pisarki na domu przy ulicy Smolnej w Warszawie złożono kwiaty. W uroczystości wzięła udział grupa weteranów ruchu rewolucyjnego - współpracowników Sempołowskiej.

Tryb.Ludu nr 42

- 10 Konkurs na scenariusz widowiska telewizyjnego lub filmu telewizyjnego o tematyce współczesnej ogłoszony został przez Polską Telewizję z okazji dwudziestolecia Polski Ludowej." W konkursie - podawał komunikat - mogą wziąć udział scenariusze podejmujące ważne problemy społeczne dnia dzisiejszego. Szczególnie pożądane będą utwory, których bohaterowie aktywnie uczestniczą w walce o realizację przemian społecznych w Polsce, zapoczątkowanych ukazaniem się Manifestu Lipcowego". Termin nadsyłania prac: 15 V.

11 VII ogłoszono wyniki. Jury w składzie: W.Sokorski - przewodniczący, R.Bratny, S.Kuszewski, W.Skrobalak, S.Stefański, J.A.Szczepański, S.Treugutt, A.Walatek, H.Werner przyznało I nagrodę /30 tys.żł/ J.Broszkiewiczowi za sztukę Ta wieś, Mogiła, II nagrodę /20 tys.żł/ E.Niziurskiemu za sztukę Ucieczka z Betlejem, dwie równorzędne III nagrody

/po 15 tys.zł/ M.Promińskiemu za sztukę Święto pułku i Z. Skowrońskiemu za sztukę Mistrz, oraz pięć wyróżnień /po 10 tys.zł/ za sztuki: J.Jesionowski Nowy powrót taty, Z.Kubickowski Szansa, M.Patkowski Krzyże, L.Prorok Zwykłe, lecz pouczające przygody Hilarego Zdziebełko i S.Stampf'la Szósty dzień tworzenia. Na konkurs wpłynęło 101 prac.

[Ogłoszenie:] Tryb.Ludu nr 41. - Tyg.kult. nr 9. - [Komunikat o nagrodach:] Tryb.Ludu nr 190. - Życie lit. nr 29. - [Utwory nagrodzone:] J.Broszkiewicz: Ta wieś, Mogiła [fagn.] Kultura nr 30. - M.Promiński: Święto pułku /sztuka telewizyjna/. Życie lit. nr 41

11-13 U d z i a ł d e l e g a c j i p o l s k i e j w n a -
r a d z i e p r z e d s t a w i c i e l i . z w i ą z -
k ó w p i s a r z y e u r o p e j s k i c h k r a -
j ó w s o c j a l i s t y c z n y c h w D o b r z i -
s z u k o ł o P r a g i . N a r a d a o d b y ł a s i ę z i n i c j a t y -
w y c z e c h o s ł o w a c k i c h m i e s i ę c z n i k ó w " P l a m e n " i " S l o v e n s k ý
P r e h l e d " , U d z i a ł w z i ę ł i p r z e d s t a w i c i e l e p i s a r z y Z S R R , B u ł -
g a r i i , J u g o s ł a w i i , N R D , R u m u n i i , W ę g i e r i C z e c h o s ł o w a c j i
o r a z d e l e g a c j a p o l s k a w s k ł a d z i e J . P u t r a m e n t i Z . F e d e c k i .
R e f e r a t p r o g r a m o w y w y g ł o s i ł p r z e d s t a w i c i e l Z w i ą z k u P i s a r z y
W ę g i e r s k i c h . J a k g ł o s i ł k o m u n i k a t P A P n a n a r a d z i e " o m ó w i o -
n o a k t u a l n e p r o b l e m y z a c i e ś n i e n i a w s p ó ł p r a c y m i ę d z y p i s a -
r z a m i e u r o p e j s k i c h k r a j ó w s o c j a l i s t y c z n y c h , j e j d a l s z e g o
r o z w o j u i k o o r d y n a c j i . " 1 4 I I J . P u t r a m e n t i Z . F e d e c k i s p o t -
k a l i s i ę w P r a d z e z p i s a r z a m i c z e c h o s ł o w a c k i m i .

Tryb.Ludu nr 24. - Życie Warsz. nr 36,39

12 Konkurs "Życie Śląska i Zagłębia w XX-leciu" - rozstrzygnięcie.

Konkurs zorganizowany został w 1963 r. /zob.poz. / przez Wydział Kultury Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Katowicach, redakcję dwutygodnika "Poglądy", śląski Oddział Związku Literatów Polskich, wydawnictwo "Śląsk" i Rozgłoszenie Polskiego Radia w Katowicach. Jury w składzie J.Pierzchała - przewodniczący, J.Ponitycki - sekretarz, oraz J.Dałek, J.Gałuszka i W.Nawrocki I nagrodę w wysokości 10 tys. zł przyznało B.Luboszowi za poemat Przydrożna pogoda. II nagrody nie przyznano. Trzy równorzędne nagrody po 6 tys. zł - T.Kijonce za cykl wierszy Szkice w węglu, J.Koniuszowi za opowiadanie Słoje w drzewach i L.Wantule za opowiadanie Dom z moich rąk. Trzy równorzędne wyróżnienia po 3 tys. zł otrzymali S.Waliński za opowiadanie Nagroda, K.Madeya za opowiadanie Oczekiwanie na koncert, J.Koniusz za opowiadanie Powrót do ziemi. Ponadto przyznano wyróżnienie specjalne w wys. 2 tys. zł za interesujący materiał wspomnieniowy P.Sikorze, autorowi pracy Moje wspomnienia z 1945 r.

Poglądy nr 6. - Tryb.rob. nr 38. - [Prace nagrodzone:]
B.Lubosz: Przydrożna pogoda. Tryb.rob. nr 51. - J.Koniusz Słoje w drzewach. Nadodrze nr 6. - L.Wantuła: Dom z moich rąk. Życie lit. 1967 nr 18

14 Dar Marii Dąbrowskiej dla Skopje
Maria Dąbrowska poleciła przekazać na pomoc dla Skopje /zniszczonego trzęsieniem ziemi 26 VII 1963 r i odbudowywanego dzięki pomocy międzynarodowej, m.in. akcji składek/ 200 tys. dinarów - część honorarium za jugosłowiańskie wydanie Dni i Nocy, które ukazało się w wydawnictwie "Prosveta" w Belgradzie.

Tryb.Ludu nr 45. - Życie Warsz. nr 39

- 15   P r e m i e r a   D z i a d ó w   M i c k i e w i c z a
w   T e a t r z e   P o l s k i m   w   W a r s z a w i e .
Układ tekstu i reżyseria K.Skuszanka i J.Krasowski, sceno-
grafia i dekoracje J.Kosiński, kostiumy B.Jankowska, muzyka
J.Kaszycki, w roli Gustawa - Konrada S.Jasiukiewicz. Przed-
stawienie wzbudziło wielkie zainteresowanie. Krytycy podkreślali
że każda inscenizacja Dziadów budzi spory, uznawana jest za
chybioną, staje się wydarzeniem kontrowersyjnym. "A Dziady
trzeba grać, bo jak bez Wesela trudno wyobrazić sobie istnie-
nie polskiego teatru, tak bez Dziadów - zawsze współczesnych
- nie można sobie wyobrazić istnienia polskiej kultury" -
pisał J.Kłossowicz. Godzono się, że spektakl stawiał sobie
cel wydobywania ze sztuki myśli filozoficznej o uniwersalnym
charakterze, odrywając ją od historycznego konkretnego, narzu-
cał jej interpretację racjonalistyczną. Dziady Skuszanki
i Krasowskiego - stwierdzał W.Natanson są dramatem o wszech-
potężności ludzkiego rozumu. Sprzeczne opinie budziły poszcze-
gólne pomysły reżyserskie, analizowane szczegółowo w recen-
zjach: scena obrzędu dziadów, w której nie pojawiały się zja-
wy, ale aktorzy stawali się mediami, poprzez które przemawia-
ły głosy z zaświatów, scena Salonu Warszawskiego, gdzie ak-
torzy zamienieni zostali w mechanicznie i równocześnie poru-
szające się manekiny, układ i skreślenia w tekście, obsadze-
nie w roli Rolissonowej młodej aktorki, a także uczuciowe,
gwałtowne, patetyczne aktorstwo Jasiukiewicza w Wielkiej Im-
prowizacji. Grodzicki i Filler zgłaszali zastrzeżenia co do
nadmiernego górowania inwencji reżyserskiej nad intencją au-
tora .

Przedstawienie otrzymało puchar przechodni czytelników "Kurieria Polskiego".

Alm.Sceny pol. 1963/64 s. 77. - W.Filler. Kultura nr 9.
- A.Grodzicki. Życie Warsz. nr 42. - J.Kłossowicz. Polityka nr 13. - W.Natanson. Teatr nr 7. - B.Wojdowski. Współczesność nr 7. - [Puchar "Kurieria Polskiego"] Kur. pol. nr 49.

- 16 Konkurs na pamiętnik, wspomnienie lub reportaż związane z historią ziemi wałecckiej l. 1939 - 1964 ogłosiły Wydział Kultury Powiatowej Rady Narodowej i Powiatowy Dom Kultury w Wałczu. Prace, które nie powinny przekraczać 10 stron maszynopisu, należało nadesłać do 15 IV. Przewidziano nagrody: I nagroda - 1 tys. zł; II - 750 zł; III - 500 zł i dwa wyróżnienia po 250 zł, Dalszych informacji o konkursie brak.

Pomorze 1964 nr 4.

- 16 Konkurs na reportaż, esej i prozę zorganizowany został z okazji 20-lecia Polski Ludowej, przez redakcję "Kultury" oraz wydawnictwa "Książka i Wiedza" i "Iskry". Był on kontynuacją konkursu "Nowej Kultury" i "Przeglądu Kulturalnego" /zob. poz. /
"W dziedzinie reportażu - głoś[~] komunikat organizatorów - najchętniej widzielibyśmy teksty mówiące o wydarzeniach dziejących się aktualnie, lecz posiadających swe korzenie w dwudziestoletnim dorobku naszego państwa lub też obrazu-

jące fakty historyczne, lecz mające swe odniesienia w dniu dzisiejszym. Eseje [..] mogą zawierać tematykę historyczną, socjologiczną czy filozoficzną, jak również mogą być poświęcone zagadnieniom estetyki czy kultury i sztuki socjalistycznej w Polsce. Celem konkursu na prozę /opowiadanie, wspomnienie/ jest pobudzenie zainteresowania przemianami ideowymi, kulturalnymi i obyczajowo-moralnymi społeczeństwa". Termin nadsyłania prac 30 III 1964; przedłużony następnie do 30 IV.

22.VII ogłoszono wyniki konkursu. Jury w składzie: J.Wilhelmi - przewodniczący, B.Czeszko, H.Jabłoński, J.Z.Jakubowski, J.Kossak - sekretarz, A.Syczewski, J.Wittlin i S.Wroński I nagrody nie przyznało; dwie równorzędne II nagrody po 15 tys. zł otrzymali: A.Zatrybówna za reportaż: Na szlaku polskiej odysei i J.Roszko za reportaż: Bez korony; dwie równorzędne III nagrody po 10 tys.zł: K.Bosek za opowiadanie Imię ziemi mojej i R.Napiórkowski za reportaż Koniec białej plamy; oraz 8 wyróżnień po 5 tys. zł za prace: S.Narzyński Wschód słońca /wspomnienie/, J.Kolano Nie będzie tego tak wiele /reportaż/, A.Rowiński Polskie rodowody /reportaż/, A.Flisowska Wspomnienie z prowincji /wspomnienie/, W.Chączyński Zapora /opowiadanie/, S.Kędzierski Słońce nad kombinatem /reportaż/, Z.Trziszka Dojrzewanie /opowiadanie/. Na konkurs wpłynęły 233 prace. Utwory nagrodzone opublikowane zostały w "Kulturze".

[Ogłoszenie] Kultura nr 7. - [Przesunięcie terminu] Kultura nr 15. - [Komunikat o nagrodach] Kultura nr 29
[Druk prac nagrodzonych] A.Zatrybówna: Na szlaku polskiej

odysei, J.Roszkó: Bez korony, K.Bosek: Imię ziemi mojej.
Kultura nr 29. - Z.Trziszka: Dojrzewanie, J.Kolano: Nie będzie tego tak wiele. Kultura nr 32. - R.Napiórkowski: Koniec białej plamy. Kultura nr 33. - W.Chądzyński: Zapora. Kultura nr 35.

- 16 Dyskusja redakcyjna tygodnika "Kierunki" o twórczości Sławomira Mrożka. Udział wzięli L.Eustachiewicz, Z. Irzyk, S.Jończyk, M.Kurzyna i J.Szczawiński. Dyskusja była w istocie polemiką z twórczością Mrożka, reprezentowaną przez postawę pisarską i wymową jego satyry. "Twórczość ta - stwierdził Kurzyna - prowadzi do nikąd," nie zwraca nas nawet w stronę egzystencjalizmu, by nie wskazywać bardziej konkretnych i pozytywnych społecznie perspektyw". Mrożka fascynuje problem jednostki ^{dotkniętej przez} ~~w ucisku~~ społeczeństwa. Ale dramaty jego nie mają dla nikogo współczucia, nie przywołują żadnych wartości. Satyra Mrożka - powiedział Szczawiński - ma charakter destrukcyjny, ujawniła to najwyraźniej Śmierć porucznika. Pisarz zrywa z tradycją kultury narodowej. Toteż, stwierdził Irzyk, jego sukcesy zagraniczne wiążą się z negatywnym stosunkiem do cech narodowych. "Mroźek pełni [...] rolę trefnienia tej części społeczeństwa, która uważa, że jej się wszystko należy, a sama wobec wszystkich przejawów życia zajmuje postawę wyczekującą". Podkreślano jednak, że problem ten jest złożony. Mroźek łączy bowiem obsesję polskości i kosmopolityzmu, intelektualizm i uległość wobec gustów publiczności. Zwracano uwagę na literacką doskonałość jego twór-

czości, wypróbowany humor, warsztatową świadomość. Toteż występując z obroną Mrożka, te właśnie cechy jego pisarstwa wypuklał L.Eustachiewicz. Wskazywał na przenikliwość i pomysłowość intelektualną jego dramatów, nowoczesność, apsychofizizm, konsekwentną grę formami artystycznymi - jako na wartości silnie przemawiające do współczesnego odbiorcy i decydujące o znaczeniu pisarstwa Mrożka w polskiej literaturze.

Kierunki nr 7

20 Jubileusz siedemdziesięciolecia urodzin i pięćdziesięciolecia twórczości Jarosława Iwaszkiewicza. 19 II Iwaszkiewicz udekorowany został Orderem Budowniczych Polski Ludowej. Na uroczystość w Sali Pompejańskiej Belwederu przybyli przedstawiciele partii i rządu /I sekretarz KC PZPR W.Gomułka, członkowie Biura Politycznego KC PZPR Z.Kliszko i I.Loga-Sowiński, sekretarze KC PZPR - W.Jarosiński i A.Starewicz, zastępcy przewodniczącego Rady Państwa - S.Kulczyński i B.Podedworny, sekretarz Rady Państwa J.Horodecki, członkowie Rady Państwa - J.Ozga-Michalski i J.Zawieyski, wicemarszałek Sejmu J.K.Wende, kierownik Wydziału Kultury KC PZPR W.Kraśko, minister kultury i sztuki T.Galiński/ oraz liczni przedstawiciele świata kultury. Dokonując aktu dekoracji Przewodniczący Rady Państwa A.Zawadzki podkreślił głęboki humanizm twórczości Iwaszkiewicza i wierne jej uczestnictwo w budowie socjalistycznej Polski. "Ludzie pracy w naszym kraju - powiedział - zahartowani w walkach klasowych, w walkach o narodowe i społeczne wyzwolenie, w trudnościach budowy nowego ustroju, chcą, żeby im wśród bogactwa form artystycznych mówić o życiu, którego

są uczestnikami, które przeobrażają, tworzą, które rodzi dokonywająca się w naszym kraju rewolucja społeczna i kulturalna. Nie żądają oni, aby literatura i sztuka były zwierciadłem upiększającym, ale nie chcą też widzieć przed sobą owych wymyślnych luster, zniekształcających rzeczywisty obraz ich dzieła, ich dążeń i pragnień". Następnie jubilat przyjął gratulacje W.Gomułki oraz J.Putramenta, R.Bratnego, K.Wyki, W.Żukrowskiego, J.Lenarta, H.Korotyńskiego i R.Matuszewskiego.

W Sali Kameralnej Filharmonii Narodowej 20 II odbył się uroczysty koncert zorganizowany przez Ministerstwo Kultury i Sztuki i Związek Literatów Polskich. Obecni byli przedstawiciele władz partyjnych i rządowych. Na program koncertu złożyły się recytacje wierszy Iwaszkiewicza oraz pieśni Szymanowskiego i Szeligowskiego do jego słów.

W Domu Literatury w Moskwie odbył się uroczysty wieczór zorganizowany przez Związek Pisarzy ZSRR, Instytut Literatury Światowej im.Gorkiego, Towarzystwo Przyjaźni Radziecko-Polskiej i Radziecki Komitet Obrońców Pokoju. W wieczorze wzięli udział liczni pisarze radzieccy, przybył ambasador Polski w ZSRR E.Pszczółkowski. W programie przemówienie A.Surkowa, wspomnienia K.Fiedina, odczyt J. Stankiewicz z/Instytutu Literatury Światowej/ o twórczości Jarosława Iwaszkiewicza oraz recytacje wierszy poety.

Polski Ośrodek Kulturalny w Pradze i Związek Pisarzy Czechosłowackich urządziły w sali Ośrodka 9 III wieczór

Stankiewicz

okolicznościowy. W programie wieczoru znalazło się przemówienie J.Pilarza i O.Bartosza o twórczości jubilata, odtworzony z taśmy magnetofonowej odczyt Iwaszkiewicza wygłoszony w czasie jego wizyty w Pradze w 1961 roku, oraz utwory muzyczne i recytacja jego wierszy.

Uroczysty wieczór w Sofii, który odbył się 19 III otworzyło przemówienie prezesa Związku Pisarzy Bułgarskich K.Kalczewa, a następnie wysłuchano odczytów: W.Iwanowa o życiu i twórczości Jarosława Iwaszkiewicza oraz D.Ikonoma o wydaniach utworów Iwaszkiewicza w Bułgarii.

Z okazji jubileuszu Jarosław Iwaszkiewicz otrzymał listy gratulacyjne od Prezydium Ogólnopolskiego Komitetu Pokoju, Komitetu Warszawskiego PZPR i Prezydium Centralnej Rady Związków Zawodowych. Liczne pisma społeczno-kulturalne zamieściły gratulacje i życzenia dalszej owocnej pracy. "Literaturna Gazeta" zamieściła tekst depechy gratulacyjnej od pisarzy radzieckich, podpisanej m.in. przez K.Fiedina, P.Browkę, A.Korniejczuka, A.Twardowskiego, N.Tichonowa i W.Wasilewską. W pismach literackich ukazały się artykuły okolicznościowe, szkice krytyczne omawiające pisarstwo Iwaszkiewicza, wywiady z jubilatą, wspomnienia.

[Dekoracja Iwaszkiewicza w Belwederze] Stolica nr 9. - Tryb.Ludu nr 51. - Życie Warsz. nr 44. - [Przemówienia A.Zawadzkiego i Iwaszkiewicza w Belwederze] Tryb.Ludu nr 51. - Życie Warsz. nr 44. - [Gratulacje W.Żukrowskiego w Belwederze] Stolica nr 12/13. - [Koncert w Filharmonii Narodowej] Tryb.Ludu nr 52. - Życie Warsz. nr 45. - [Wieczór w Moskwie] Tryb.Ludu nr 52. - Życie Warsz. nr 45. - [Wieczór w Pradze]

Życie Warsz. nr 60. - Wieczór w Sofii Tryb.Ludu nr 80. -
Życie Warsz. nr 69. - Gratulacje Tryb.Ludu nr 51, 52.-
Artykuły okolicznościowe: L.M.Bartelski: Redaktor. Kul-
tura nr 8. - M.Czannerle: "Pan lubi ludzi, Panie Iwaszkie-
wicz!". Teatr nr 20,21. - J.Kwiatkowski: Poezja Iwaszkiewi-
cza. Życie lit. nr 13. - J.Kreczmar: Z Jarosławem Iwaszkie-
wiczem w teatrze. Kultura nr 8. - K.Paustowski: Spotkania
z Jarosławem Iwaszkiewiczem. Twórczość nr 2. - J.Wilhelmi:
Świadek i rzecznik. Kultura nr 8. - Wypowiedzi młodzieży
szkolnej i studentów nt. twórczości Iwaszkiewicza Kultura
nr 8. - Życie Warsz. nr 44.

- 22 Obchody sto pięćdziesiątej
rocznicy urodzin Oskara Kolber-
ga. 18 II odbyło się w Poznaniu zebranie Polskiego To-
warzystwa Ludoznawczego poświęcone etnograficznej i folklo-
rystycznej ^{pracy} Kolberga. 22 II delegacja Komitetu Redakcyjnego
Dzieł wszystkich Oskara Kolberga, z przewodniczącym - J.Krzy-
żanowskim, złożyła wizytę u przewodniczącego Rady Państwa
A.Zawadzkiego, na którego ręce przekazano 35 wydanych do-
tychczas tomów edycji. Dzieła Kolberga wydawane były od 1960
roku - zgodnie z uchwałą Rady Państwa, w ramach obchodów
Tysiąclecia Polski.

Zebranie Towarzystwa Ludoznawczego Lit.lud. nr 3

Spotkanie z A.Zawadzkim Lit.lud. nr 4-6. - Stolica nr 10.

- 23 Konkurs "Pierwsze dni, miesią-
ce i lata w wyzwolonym Rzeszowie
na opowiadanie, wspomnienie, esej, reportaż itp. ogłosiły
Towarzystwo Literackie im.Mickiewicza - Oddział w Rzeszowie
i Wydział Kultury Prezydium Miejskiej Rady Narodowej. Prze-
<http://rcin.org.pl>

widziano nagrody: I- 3 tys. zł; II - 2 tys. zł, III - 1 tys. zł.
Prace o objętości nie przekraczającej 5 stron maszynopisu
należało nadsyłać do 30 VI.

Widnokrąg nr 8.

- 26 Umowa o współpracy kulturalnej,
naukowej i technicznej między
Polską a Francją na lata 1964
- 1965 podpisana została w Warszawie.

Tryb. Ludu nr 53. - Życie Warsz. nr 50.

- 27 Jan Kott otrzymał nagrodę Her-
dera za całokształt prac poświęco-
nych twórczości Szekspira.

Nagroda przyznawana jest przez Uniwersytet Wiedeński "oso-
bom, które w sposób wybitny przyczyniły się do utrzymania
i pomnożenia europejskiego dziedzictwa kulturalnego w du-
chu pokojowego porozumienia między narodami. Celem jej jest
popieranie i rozwijanie stosunków kulturalnych z narodami
wschodniej i południowo-wschodniej Europy. W 1964 r. nagro-
da przyznana została po raz pierwszy. Nagroda została wrę-
czona 15 V na Uniwersytecie Wiedeńskim w obecności kancle-
rza Austrii dra J. Klansa, ambasadora Polski i przedstawi-
cieli świata kultury.

Nauka pol. nr 3. - Tryb. Ludu nr 134

- 29 Proces o zniesławienie! Zygmunt
Zeydler - Zborowski contra Jan
Zbigniew Słojewski. Z. Zeydler-Zborowski

wniósł do Sądu Powiatowego m.st. Warszawy oskarżenie przeciwko J.Z. Słojewskiemu za obrazę godności osobistej. Podstawą oskarżenia był fakt, że Słojewski w opublikowanym we "Współczesności" artykule poświęconym powieści kryminalnej Zeydlera-Zborowskiego Dr Orłowski prowadzi śledztwo /która drukowana była w odcinkach w "Expressie Wieczornym" w 1963 r/ nazwał go grafomanem. W czasie rozprawy Zeydler-Zborowski zaproponował, że wycofa oskarżenie, jeśli Słojewski zamieści we "Współczesności" odpowiednie przeproszenie. Słojewski odrzucił propozycję, wyrażając przekonanie, że będąc krytykiem literackim ma prawo kwalifikować twórczość pisarzy jako grafomańską.

Sprawa, będąca pierwszym po wojnie sądowym zaskarżeniem krytyka przez obrażonego autora, stała się przedmiotem wielu wypowiedzi w prasie literackiej. W pierwszych miesiącach 1964 twórczość Zeydlera-Zborowskiego /zwłaszcza jego nowa powieść drukowana w "Ekspressie Wieczornym" Spotkanie w Montevideo/ parokrotnie spotykała się z krytyką "Współczesności" i "Kultury", które zamieszczały jej fragmenty, opatrzone ironicznymi komentarzami.

J.Z. Słojewski: Dr Orłowski prowadzi śledztwo /nerwowo/. Współczesność 1963 nr 24. - [Sprawozdania z procesu]. Współczesność nr 4, 6, 12. - [Komentarze:] Hamilton: Za dużo szczęścia. Kultura nr 14, K. Toeplitz: Z przemyśleń starego pod sądowego. Kultura nr 14, Z. Drózdź-Satanowska: Epoka słowa rąbanego. Dz. Lud. nr 133. - [Opinie o twórczości Z. Zeydlera-Zborowskiego:] Współczesność nr 8, 9, J. Górczyński. Współczesność nr 10, Kultura nr 17.

M a r z e c

- 1 Krytyka artykułów literackich zamieszczonych w Wielkiej Encyklopedii Powszechnej PWN. W artykule opublikowanym w "Życiu Literackim" Z. Hierowski wytknął szereg błędów, nieścisłości, nietrafnych charakterystyk pisarzy w hasłach poświęconych literaturze czeskiej i kulturze Śląska w opublikowanych już dwu tomach encyklopedii. Wynikają one jego zdaniem - zarówno z niestarannej redakcji, jak i niewiedzy autorów.

W "Nowych Książkach" A. Klimowicz zarzucił zbytnią lakoniczność i ogólnikowość hasłom omawiającym twórczość wybitnych pisarzy polskich powojennego dwudziestolecia.

Z. Hierowski: Karol Czapek z brodą, czyli kłopoty z encyklopedią. Życie lit. nr 9. - A. Klimowicz: Obraz literatury dwudziestolecia. Nowe Książki nr 6

- 1 Konkurs na opowiadanie, reportaż, relację, artykuł na temat działalności Milicji Obywatelskiej i służby bezpieczeństwa w okresie 20-lecia Polski Ludowej, ogłosiły Komenda Wojewódzka MO i Zarząd Oddziału Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich w Rzeszowie. W konkursie mogli wziąć udział dziennikarze i członkowie SDP. Przewidziano nagrody: I - 3 tys. zł, II - 2 tys. zł, III - 1 tys. zł.

Wyniki konkursu nie zostały opublikowane. W "Ogłosach" /nr 41/ ukazał się fragment nagrodzonego opowiadania W. Babinicza: Jaś.

[Ogłoszenie] Widnokrag nr 9.

- 5 Zmarł w Warszawie prof. dr Kazimierz Budzyk /ur. 1911/, profesor Uniwersytetu Warszawskiego, historyk i teoretyk literatury, jeden z założycieli Instytutu Badań Literackich PAN. 28 XI w Instytucie Badań Literackich odbył się wieczór ku czci zmarłego, zorganizowany przez IBL i Katedrę Literatury UW. W czasie wieczoru J. Sławiński mówił o Budzyku jako dydaktyku i wychowawcy młodzieży, S. Żółkiewski o biografii intelektualnej Budzyka, Z. Libera o jego działalności wydawniczej, M. R. Mayenowa o pracy Budzyka w Instytucie Badań Literackich. W prasie ukazały się liczne artykuły szkicujące sylwetkę naukową zmarłego i wspomnienia jego uczniów i współpracowników.

[Sprawozdanie z wieczoru] Biul. polonist. nr 20. - [Artykuły okolicznościowe:] E. Czaplejewicz. Współczesność nr 7. - M. Głowiński. Twórczość nr 5. - Z. Libera. Prz. hum. nr 3. M. R. Mayenowa. Pam. lit. nr 3. - J. Sławiński. Biul. polonist. nr 20

- 7 Program realizacji umowy o współpracy kulturalnej między Polską a Norwegią w latach 1964 - 1965 podpisany został w Oslo.

Tryb. Ludu nr 68. - Życie Warsz. nr 59.

- 7 Odznaczenie zasłużonych Kobiet z okazji Międzynarodowego Dnia Kobiet. Między innymi Krzyże Komandorskie Orderu Odrodzenia Polski otrzymała prof. dr J.. Garbaczewska - kierownik Katedry Literatury Polskiej Uniwersytetu im. M.Curie-Skłodowskiej w Lublinie a Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski - J.Dziarnowska - literat z Warszawy. Dekoracji dokonał przewodniczący Rady Państwa A.Zawadzki w czasie przyjęcia w Belwederze.

Tryb.Ludu nr 68. - Życie Warsz. nr 59.

- 7 Program realizacji umowy o współpracę między Polską a Norwegią w latach 1964 - 1965 podpisany został w Oslo. Przewiduje on zwiększenie wymiany stypendystów oraz współpracę między instytucjami naukowymi i artystycznymi i radiem i telewizją obu państw.

Tryb.Ludu nr 68. - Życie Warsz. nr 59

- 7 Prapremiera sztuki ^WKazysztofa Choińskiego: Nocna opowieść. Teatr "Ateneum" w Warszawie. Reżyseria J.Warmińskiego, scenografia A.Kiliana. Krytycy zwracali przede wszystkim uwagę na walory dramaturgiczne i warsztatowe utworu. "Niewiele było w naszym dwudziestolecu sztuk tak dobrze napisanych jak ta" - stwierdzał A. Grodzicki. Podkreślano też aktualność problematyki Nocnej opowieści o grupie chuliganów, którzy terroryzują mieszkańców górskiego schroniska - zmierzającej do szlachetnej moralistyki i rozważającej zagadnienia konformizmu i odpowie-

działności, zagrożenia i strachu, granic ryzyka, jakie podjąć trzeba w obronie innych. Chwalono prostotę reżyserii i wyrównaną grę zespołu.

Alm. Sceny pol. 1963/64 s. 64. - A.Grodzicki. Życie Warsz. nr 60. - M.Kasperowicz: Nocna opowieść o humanizmie. Teatr nr 12. - R.Szydłowski: Przeciw zezwierzęceniu i zbrodni. Tryb.Ludu nr 71. - E.Wysińska: Polski western i coś więcej. Dialog nr 5.

- 9 O b c h o d y s t o p i ę ć d z i e s i ą t e j r o c z n i c y u r o d z i n T a r a s a S z e w - c z e n k i . Odbywały się pod patronatem UNESCO i Światowej Rady Pokoju.

Katedra Filologii Ukraińskiej Uniwersytetu Warszawskiego i Zarząd Główny Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej zorganizowały sesję popularno-naukową. Na sesję przybył sekretarz ambasady radzieckiej w Polsce M.Ponomariew i delegacja radziecka w składzie A.W.Tkanko - rektor Instytutu Pedagogicznego w Czerkasach, G.D.Werwes - kierownik Wydziału Słowianoznawstwa Instytutu Literackiego Akademii Nauk Ukraińskiej SRR, W.P.Wiedina - kandydat nauk tego Instytutu, I.S.Iszczenko - kierownik Wydziału Oświaty miasta Kijowa. Referaty wygłosili: M.Jakóbiec o polskich badaniach nad twórczością Szewczenki, Werwes o światowym znaczeniu pisarstwa Szewczenki, Wiedina - "Szewczenko a polski ruch narodowowyzwoleńczy", E.Łapski o trwałych wartościach poezji Szewczenki, P.Zwoliński o języku Szewczenki i S.Kozakiewicz o jego malarstwie.

W sali Teatru Dramatycznego w Warszawie odbyła się uroczysta akademie zorganizowana przez Ministerstwo Kultury i Sztuki i TPPR. Na akademię przybyli przedstawiciele partii i rządu oraz ambasady ZSRR w Polsce. Przemawiali J. Iwaszkiewicz i przewodniczący delegacji radzieckiej A. W. Tkanko, który przekazał przedstawicielowi TPPR-u popiersie Szewczenki.

Akademię i seminaria naukowe odbyły się również w Krakowie, Gdańsku, Toruniu, Olsztynie, Zielonej Górze i Wrocławiu. Prasa literacka drukowała utwory Szewczenki oraz artykuły omawiające jego twórczość, życie, kontakty z Polakami i polskie przekłady.

[Sprawozdania z konferencji i uroczystości:] Pomorze nr 7. - Tryb. Ludu nr 70. - Współczesność nr 7. - Życie Warsz. nr 60. - [Artykuły] M. Jakóbiec. Kultura nr 10. - J. Koprowski. Odgłosy nr 12. - S. Pollak. Współczesność nr 7. - G. Werwes Kraj Rad nr 11. - T. Żochowski. Tyg. Kult. nr 11.

- 10 Zmarł w Warszawie Abraham Morowski /ur. 1886/, aktor, nestor teatru żydowskiego, a także członek Związku Literatów Polskich, autor esejów na tematy teatralne oraz czterech tomów pamiętników w języku jidisz.

Alm. Sceny pol. 1963/64 s. 272. - Rocz. lit. - A. Wróblewski. Teatr nr 9.

- 11 Powstanie Teatru Ziemi Gdańskiej w Gdyni. Uchwałą Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej z dniem 11 III Scena Objazdowa Teatru "Wyb-

rzeże" w Gdańsku została usamodzielniona i przekształcona w oddzielne przedsiębiorstwo teatralne pod nazwą Teatr Ziemi Gdańskiej z siedzibą w Gdyni.

Alm.Sceny pol. 1963/64 s. 275

/13/ U m o w ę m i ę d z y Z w i ą z k i e m L i t e r a -
t ó w P o l s k i c h i Z w i ą z k i e m P i s a -
r z y R a d z i e c k i c h n a r o k 1 9 6 4 p o d -
p i s a l i w M o s k w i e C . C e n t k i e w i c z - w i c e p r e z e s Z G Z L P i Z . F e d e c k i
- p r z e w o d n i c z ą c y k o m i s j i z a g r a n i c z n e j . U m o w a p r z e w i d u j e w y -
m i a n ę d e l e g a c j i p i s a r z y , w y j a z d y w c e l a c h t w ó r c z y c h , s p o t k a -
n i a k r y t y k ó w i p i s a r z y , r o z w ó j t u r y s t y k i o r a z w y m i a n ę w y d a w -
n i c t w .

Tryb.Ludu nr 73, 81. - Życie Warsz. nr 67.

13-16 W y s t ę p y T e a t r u R o y a l S h a k e s p e a r e
C o m p a n y w W a r s z a w i e . ~~Teatr~~ Teatr angielski
który z okazji Roku Szekspira odbywał turneé po świecie, na
scenie Teatru Narodowego dał trzy przedstawienia sztuki Szek-
spira The Comedy of Errors /Komedia omyłek/ i dwa przedstawi-
enia King Lear /Król Lear/. Występy ocenione zostały jako jed-
no z najważniejszych wydarzeń polskiego życia teatralnego i
szeroko były omawiane w prasie literackiej.

Alm.Sceny pol. 1963/64 s. 268. - Z.Greń: "Król Lear":
fikcja autorytetu. Życie lit. nr 14. - J.Kłossowicz: Ryszard,
Lir i błazen. Polityka nr 12. - L.Jabłonkówna: Szekspir i nic
więcej. Teatr nr 9. - A.Tatarkiewicz: Zwycięstwo Becketta czy
Szekspira. Polityka nr 15. - A.Wirth: Szekspir większy od tra-
gizmu. Teatr nr 9

14 "List 34 intelektualistów", 34 pisarzy i uczonych polskich skierowało do premiera list, datowany 14 III 1964, następującej treści: "Ograniczenia przydziału papieru na druk książek i czasopism oraz zaostrożenie cenzury stwarza sytuację zagrażającą rozwojowi kultury narodowej. Niżej podpisani, uznając istnienie opinii publicznej, prawa do krytyki, swobodnej dyskusji i rzetelnej informacji za konieczny element postępu, domagają się zmiany polskiej polityki kulturalnej w duchu praw zagwarantowanych przez Konstytucję Państwa Polskiego i zgodnych z dobrem narodu".

3 IV autorzy listu odbyli spotkanie z premierem.

14 IV "List 34" opublikowany został w londyńskim "Timesie". ~~Komentatorzy~~ Komentowany był następnie szeroko przez część prasy zachodnioeuropejskiej i rozgłoszenie "Wolna Europa", stając się pretekstem do krytyki polityki kulturalnej prowadzonej przez władze polskie. Rozpowszechniano wiadomości o zwalnianiu z uniwersytetów profesorów, którzy list podpisali oraz pozbawieniu ich prawa wydawania książek i publikacji w czasopiśmie. W związku z tym 21 intelektualistów brytyjskich zamieściło w "Timesie" oświadczenie o sytuacji intelektualistów w Polsce.

4 V I sekretarz KC PZPR W. Gomułka przyjął Prezydium Zarządu Głównego Związku Literatów Polskich. /zob. poz. 4 V / . Jednym z tematów spotkania był "List 34". J. Iwaszkiewicz w wywiadzie udzielonym potem "Życiu Warszawy" powiedział, że "List 34", jako poważne wystąpienie pisarzy dokonane poza plecami Zarządu Związku Literatów, spotkał się ze stanowczym sprzeciwem ze strony Zarządu. Równocześnie jednak Zarząd uznał, że obowiązkiem jego jest bronić praw członków Związku Literatów jako pisarzy i stanowisko to przedstawił na

spotkaniu z kierownictwem partii. W czasie spotkania poruszono m.in. sprawy braku papieru i nowej konwencji wydawniczej oraz przedstawiono propozycje nowych pism literackich.

10 V w "Życiu Warszawy" ukazał się list 10 profesorów, sygnatariuszy "Listu 34", skierowany do redaktora "Timesa", następującej treści: "Z przykrością przeczytaliśmy na łamach "Timesa" z dnia 18 kwietnia «korespondencję z Warszawy» oraz oświadczenie 21 brytyjskich intelektualistów w sprawie sytuacji uczonych i pisarzy w Polsce. Sprawy, które poruszyliśmy w liście do Premiera rządu PRL z dnia 14 III br. a następnie w toku spotkania z nim w dn. 8 IV br. miały charakter wewnętrzny. Odnoszą się one do niektórych postulatów kulturalnych w kraju, który w ciągu ubiegłego dwudziestolecia przeszedł głęboką rewolucję kulturalną, dzięki której oświata i nauka stały się udziałem ogółu obywateli. Ubolewamy nad tym, iż sprawa ta dała okazję do zorganizowania kampanii przeciw naszemu krajowi opartej na nieprawdziwych informacjach ukazujących się zwłaszcza w prasie zachodnioniemieckiej oraz głoszonych przez radio "Wolna Europa". Stwierdzamy, że nie jest nam wiadomo, aby którakolwiek z osób, które podpisały list do Premiera była obecnie pozbawiona prawa wykładania czy publikowania swych książek. Wyrażamy żal, że wielu naszych kolegów brytyjskich dało się zbyt pochopnie wprowadzić w błąd, oraz że pańskie poważne i cenione u nas pismo uznało za stosowne ogłaszanie informacji niezgodnej z rzeczywistym stanem rzeczy". A.Gieysztor, K.Górski, L.Infeld, K.Kumaniecki, J.Krzyżanowski, E.Lipiński, J.Szczepański, W.Sierpiński, W.Tatarkiewicz i K.Wyka.

problemów

10 V "życie Warszawy" opublikowało protest pisarzy polskich przeciw kampanii oczerniającej Polskę Ludową. Tekst oświadczenia brzmiał: "My, niżej podpisani pisarze polscy, wyrażamy stanowczy protest przeciwko uprawianej na łamach prasy zachodniej oraz na falach dywersyjnej rozgłośni radiowej "Wolna Europa" zorganizowanej kampanii oczerniającej Polskę Ludową. Sprzeciwiamy się obcej ingerencji w naszą politykę kulturalną, która jest wspólną sprawą inteligencji twórczej oraz kierownictwa politycznego i państwowego kraju". List podpisało 157 pisarzy: H.Auderska, A.Braun, J.Brzechwa, Z.Bystrzycka, J.Broniewska, R.Bratny, J.Broszkiewicz, L.Budrecki, W.Biliński, K.Błeszyński, S.Brucz, A.Bocheński, A.Bukowska, A.Barszczewski, J.Baranowicz, S.Broszkiewicz, J.Brzoza, Z.Bednorz, P.Bystrzycki, E.Balcerzan, M.Bechczyc-Rudnicka, K.Bielski, A.Centkiewiczowa, Cz.Centkiewicz, B.Czeszko, J.Czarny, S.Czernik, T.Chruścielewski, C.Czerwiniowski, W.Dąbrowski, S.R.Dobrowolski, J.Dziarnowska, H.Dunin, B.Duda^{z)}ński, W.Dunarowski, B.Drozdowski, I.Dowgiewicz, R.Danecki, S.Fla^{u)}kowski, K.Filipowicz, Z.Fijas, K.Frejdlich, F.Fornalczyk, J.Gisges, L.Gomolicki, J.Gałuszka, J.Goczoł, G.Górnicki, W.Gębik, J.Hen, H.Hubert, T.Hołuż, J.Iwaszkiewicz, J.Jurandot, W.Jażdżyński, K.Jarecka, E.Kabatc, G.Klonowska-Pauszer, S.Klonowski, K.Koźniewski, J.Kawalec, T.Kwiatkowski, A.Kasprowicz, J.Koprowski, A.Kowalkowski, I.G.Kamiński, J.Krzemiński, J.M.Kononowicz, M.Klimas-Błachutowa, T.Kajan, J.Koniusz, W.Korsak, B.Kogut, J.Korczak, T.Kraszewski, J.Księski, L.Lewin, A.Lisiecka, J.Lovell, J.Lenart, R.Łaboda, T.Łopalewski, A.Maliszewski, R.Matuszewski, M.Mirski, W.Machejek, W.Maciąg, J.Meissner,

S.Mioduszewski, M.Misiorny, E.Morski, B.Nawrocka, J.Newerly, Z.Nienacki, A.Niedworak, A.Olcha, W.Orłowski, W.Ogrodziński, H.Ożogowska, S.Otwinowski, L.Pasternak, J.Przyboś, J.Putrament, M.Piechal, T.Papier, T.Petrykowski, J.Pierzchała, J.Ponitycki, E.Pauksza, J.Pogan, J.Rogoziński, H.Rudnicka, L.Rudnicki, M.Rusinek, T.Różewicz, C.Rączaszko-wa, W.Rymkiiewicz, J.Rymkiewicz, W.Rogowski, E.Rejzman, W.Słobodnik, G.Smolar, E.Szelburg-Zarembina, W.Szewczyk, S.Szmaglewska, W.Szymborska, E.Suster, B.Sztajnert, J.Skoszkiewicz, J.Sikirycki, H.Safrin, C.Schabowski, K.Suchodolska, A.Szklar-ski, A.Siekierski, K.Segal, C.Slęzak, W.Sauter, B.Soliński, H.Szylkin, M.Turwid, H.Vogler, S.Wygodzki, M.Warnęska, J.Wypler, A.Wydrzyński, E.Wachowiak, L.Wudzki, W.Zalewski, S.Zieliński, J.Zabierzewska, Z.Zielonka, W.Żółkiewska, S.Żółkiewski, W.Żukrowski.

14 V w "Życiu Warszawy" ukazała się następująca lista podpisów pod protestem pisarzy polskich: R.Auderski, J.Adamski, M.Aluchna-Emelianow, J.Afanasjew, A.Bahdaj, J.Brzęczkowski, H.Bobińska, W.Boruński, W.Brudziński, J.Bidwell, A.Bunsch, K.Barnaś, W.Bacewicz, B.Brzeziński, J.Bober, K.Biedroński, W.Babinicz, W.Bodnicki, D.Czara, I.Czajka-Stachowicz, E.Czekalski, K.A.Czyżowski, S.Czachorowski, K.Choiński, A.L.Czerny, T.Csorba, I.Czermakowa, M.Choromański, M.Czerkawska, T.J.Dehnel, J.Dybowski, M.Domański, A.Degal, C.Dmochowska, Z.Dolecki, J.Drohojowski, T.Evert, Z.Evertowa, L.Elektorowicz, T.Fangrat, E.Fischer, S.Fleszarowa-Muskat, J.Feldmanowa, A.Fiedler, H.Gaworski, B.Fac, J.Gałąj, L.Granowska, M.Grzeszczak, H.Gruszczynska-Dubowa, G.Gottesman, E.Gruda, N.Gubryniewicz, T.Goździkiewicz, S.Gołębiowski,

B.Gordon, A.Galis, W.Górecki, T.Gicger, E.Góra, S.Heymanowa-
Majewska, S.Hebanowski, Z.Herbert, K.Iłzakowiczówna, T.Jaku-
bowicz, K.Jezierska, Z.Jeżewska, Z.Jaremko-Pytowska, M.Ja-
rochowska, J.Jędrzejewicz, E.Jackiewiczowa, J.Jaźwiec,
Cz.Janczarski, J.Janicki, Z.Jachimecka, B.Justynowicz, M.Kel-
les-Krauz, J.Kucharski, M.Kubicki, A.Klimowicz, M.Kownacka,
M.Krüger, G.Karski, A.Kaska, J.Kierst, Z.Kubiak, Z.Kuniński,
A.Kuśniewicz, J.K.Kowalski, J.Kasperski, K.Koźmiński, R.Kłys,
E.Kobylińska, H.Kalita, E.Kozikowski, E.Kurowski, J.Kapeniak,
Z.Kosiński, S.Kamiński, J.Kurczab, M.Klimas-Błachutowa, W.Ko-
towicz, S.Koszyk, C.Lewandowska, J.Laskowska, S.Lichański,
T.Lutogniewski, M.Łabędzka-Koecherowa, Z.Łanowski, S.Łastik,
A.Łaszowski, Z.Łączkowski, M.J.Łęczycza, H.Michalski, H.Mu-
szyńska-Hoffmanowa, J.Morton, J.Meysztowicz, L.Mariańska,
J.Macierzewska, S.Mierzeński, L.H.Morstin, A.Marianowicz,
W.Mrozowski, G.Mycielska, W.Milczarek, S.Nadzin, J.Nagra-
biecki, E.Niziurski, T.Nowak, A.Necel, B.Ostromięcki, J.Osęka,
J.A.Olędzka, A.Omiljanowicz, C.Ostankiewicz, J.Pytlakowski,
J.J.Piechowski, S.Podlewski, K.Piotrowski, R.Pisarski,
J.Przeździecki, A.Piotrowski, J.Piórkowski, J.Preger, Z.Pos-
mysz-Piasecka, J.Porazińska, J.Przewłocka, H.Platta-Szorc,
L.Rybarski, J.B.Rychliński, J.Radzymińska, J.Rozwadowski,
E.Romanowicz-Podoska, L.Roppel, N.Rolleczek-Korombel, W.Ro-
gowski, R.Pitera, S.Pacaczewski, T.Petrykowski, J.Siekier-
ska, R.Sadowski, S.Strumph-Wojtkiewicz, M.Smolarski, E.Szem-
plińska-Sobolewska, B.Sieroszevska, J.Stefczyk, N.Stasińska,
Z.Szczygielski, S.Stampfł, J.Słotwiński, M.Sadzewicz, S.So-
wińska, K.Sala**ł**burska, J.A.Szczepański, M.Szczepańska, Z.Sa-

fian, J.Szenfeld, E.Słobodnikowa, S.Sznaper-Zakrzewska,
A.Sroga, Z.Si^uwicka, J.Strassburger, J.E.Stefański, M.Sper-
lingowa, M.Szulecka, M.Samozwaniec, Z.Skowroński, R.Samsel,
R) Szydlowski, F.Sobieniowski, S.Słupek, S.Sierecki, J.Szcze-
pańska, A.Świszczyńska, B.Sujkowski, E.Sicińska, T.Sokół,
S.Skomeczny, M.Stryjewski, K.Truchanowski, M.Tempel, J.Tur-
szańska, Z.Umiński, L.Utracki, S.Wiechecki /Wiech/, E.Wolf,
H.Wielowieyska, M.Wisłowska, C.Wojeńska, O.Wojtasiewicz,
A.Wasilewski, S.Wogórko, Z.Wojnarowska, M.Woźczacka, L.Wo-
lanowski, K.Witwicka, M.Wawrzekiewicz, W.Wnuk, A.Włodek,
Z.Wróbel, A.Waśkowski, B.Zyranik, Z.Zeydler-Zborowski,
Z.Załuski, B.Zagała, T.Zabłudowski, M.Zydler, W.Zechenter,
S.Załuski, ~~B.Zagała~~, ~~T.Zabłudowski~~, J.Żwirski, T.Żeromski,
W.Żesławski.

24 V opublikowano trzecią listę podpisów: F.Araszkievic
B.Arct, K.Bunsch, W.Borucka, W.Bochenek, J.Bielińska,
W.Bur^unek, L.Ładkowski, A.Baumgarten, J.Brzostowska, S.Be-
lis-Legis, A.Baszkowski, L.Bartelski, W.Chełmicki, S.Chmiel-
nicki, S.Ciesielska-Borkowska, E.Csató, B.Cirlić, W.Chylic-
ka, R.Cabaj, U.Drucka, J.Dackiewicz, E.Drzewińska, K.Dob-
kiewiczowa, S.Dąbrowski, Z.Ernst, M.R.Frenkiel, A.Fider-
kiewicz, Z.Falkowski, Z.Fedecki, L.Flaszen, R.Florans,
M.Fijałkowski, F.Fenikowski, J.A.Frasik, S.S.Gębala, K.Gi-
życki, L.Goliński, J.Górec-Rosiński, A.Gorywoda, M.Grabow-
ska, Z.Greń, Z.Gozdawa, S.Grodzieńska, J.P.Gawlik, B.Hey-
duk, S.Hor^uak, Z.Hierowski, K.Hofman, S.Helsztyński, M.Hil-
lar, R.Husarski, L.Ike-Duninowska, M.Jachimowicz, J.Jesio-
nowski, Z.Jakubik, T.Karpowicz, T.Kudliński, J.Krasi^uki,

K.Kleczkowska, J.M.Kasjan, Z.Kubikowski, J.Kelera, C.Ku-
riata, S.Kaszyński, J.Kapuściński, W.Karczewska, Z.Kowal-
ski, M.Krukowska, M.Kasprowiczowa, Z.Kosidowski, J.Korcza-
kowska, J.Krzysztoń, J.Kopciowa, K.Kuliczowska, Z.Kier-
szys, J.Kozłowska, K.Korcelli, S.Kryska, M.Karwowska-Prusz-
kowska, R.Kosiński, T.Kowalczyk, K.Kosztulski, M.Kann, L.Ko-
nopiński, M.Kaliska, W.Kiwilszo, B.Loeb1, M.Lengowski,
G.Leydin, M.Lepecki, L.Legut, B.Lubosz, M.Leyk, J.Lutow-
ski, A.Lau-Gniadowska, Z.Lewandowska, J.Lau, R.Liskowacki,
S.Łukasiewicz, M.Michałowska, T.Mokołajek, C.Michniak,
L.Maruta, H.Markiewicz, J.Moszczeński, A.Markowa, E.Mroczo-
ko, Z.Morawski, A.Minkowski, B.Mark, Z.Mitzner, E.Miżanczów-
na, A.Mularczyk, W.Melcer, M.Miszewski, M.Markowski, E.Mar-
tuszewski, R.Niewiarowicz, S.Ńędza-Kubiniec, A.Nieławicka-
Rewska, W.Natanson, K.Nepomucka, A.Olszakowski, K.Okoński,
R.Ostrowska, S.Ordega-Różnicki, A.Ostoja-Owsiany, J.B.Ozóg,
K.Oleksik, M.Okołów-Podhorska, J.Ozga-Michalski, W.Olszew-
ski, J.Popowska, J.Piepka, H.Poświatowska, J.Przymanowski,
W.Piechocki, H.Panas, H.Piotrowski, L.Prorok, H.Rostworow-
ski, M.Rosińska, B.Rutha, T.Ruszyński, J.Ratajczak, T.Rząd-
kowska, M.Rostworowski, J.Rychlewski, J.Rogosz-Walewska,
M.Rosińska, J.Stawiński, W.Studencki, J.Sulima-Kamiński,
J.Stępowski, J.Stoberski, Z.Sroczyńska, W.Sokorski, T.Stę-
powski, M.Skibniewska, S.M.Saliński, M.Szpyrkówna, M.Ste-
cewicz, D.Sfard, S.Sielski, Z.Stolarek, M.Szypowska, Z.Saw-
ko, J.Szczawiej, M.Sumieński, J.Szczawiński, W.Stępień,
E.Szumińska, R.Szydłowski, T.Śliwiak, W.Ścisłowski, A.Śli-
wa, L.Świeżawski, J.Tuwim, L.Turkowski, F.Turska, W.Terlec-
ki, R.Urban, M.Wardasówna, M.A.Wasilewski, A.Woycicki,

H.Worcell, L.Woźnicka, Z.Woźnicka, J.Wilczek, J.Znamie-
rowski, A.Zawilski, B.Zieliński, A.Zeyland, M.Załucki,
J.Zaczykiewicz, K.Żywulska, L.Życki.

W prasie literackiej ukazały się artykuły oceniające "list 34" jako wynikającą z rzetelnej troski o dobro kul-
tury polskiej, choć nie najszcześliwiej przeprowadzoną
próbę uregulowania rzeczywistych bolączek środowiska kul-
turalnego. Równocześnie ostro potępiono przekazanie tek-
stu listu ~~34~~ za granicę, widząc w tym wyraz niechęci do
polityki rządu niektórych kręgów środowiska literackiego.

Do sprawy listu nawiązywało przemówienie Z.Kliszki,
wygłoszone 8 V na VII Zjeździe Pisarzy Ziemi Zachodnich
i Północnych /zob.poz / . Mówca stwierdził, że partia
jest gotowa wysłuchać postulatów dotyczących polityki kul-
turalnej i uwzględnić słuszną krytykę, gotowa jest również
do dyskusji z tymi, którzy są w błędzie. "Powiedzmy jednak
jasno: tym dwom czy trzem organizatorom sprawy listu nie
chodziło o przedyskutowanie tych czy innych postulatów.
Im chodziło o demonstrację, do której - nadużywając ich
zaufania i dobrej woli - wciągnęli kilkudziesięciu pisa-
rzy i naukowców. Tych kilku inicjatorów akcji, powodowa-
nych niezbyt czystymi interesami i zawiedzionymi ambicja-
mi, kierowało list w istocie rzeczy nie do władz państwo-
wych naszego kraju, lecz do ośrodków zagranicznych, przy
czym drogę do nich znaleźli wcześniej aniżeli do oficjal-
nego adresata [..] Jest rzeczą jasną i oczywistą, iż nie
dyskutuje się z własną ojczyzną i^{x)} (jej konstytucyjnymi wła-
dzami przy pomocy wrogiej propagandy". Uchwalona na Zjeź-
dzie rezolucja głosiła m.in. "Protestujemy przeciwko

wszelkim próbom podejmowanym przez wrogie Polsce ośrodki zagranicznej propagandy, które zmierzają do zakłócenia spokojnej, twórczej pracy społeczeństwa polskiego i usiłują wtrącać się w sprawy rozwoju polskiej kultury i literatury."

↳ Tekst "Listu 34" Dok.pras. s. 339. - ↳ Przedruk w "Timesie" Poland Cloud of Apathy. From Our Special Correspondent. The Times nr 55985. - ↳ Oświadczenie brytyjskich intelektualistów Intellectuals in Poland. Gouernement ban Deplored. The Times nr 55989. - ↳ List do redaktora "Timesa" Życie Warsz. nr 113. - ↳ Wywiad z J.Iwaszkiewiczem Życie Warsz. nr 119. - ↳ Protest pisarzy polskich Życie Warsz. nr 113,116,125. - ↳ Komentarze prasy B.Czeszko: O troskę rzetelną. Kultura nr 16. - Nie uda się przeciwstawić. Polityka nr 17. - Cui bono? Współczesność nr 10. - Kierunki nr 20.

15. Jubileusz dziesięciolecia Studenckiego Teatru Satyryków w Warszawie. W prasie ukazały się artykuły charakteryzujące profil artystyczny sceny i dokonujące podsumowania jej dorobku. W redakcji "Polityki" odbyła się rozmowa w której wzięli udział założyciele teatru: E.Czyżewska, A.Osiecka, J.Abramow, A.Jarecki, Z.Fedecki, J.Markuszewski, i W.Siemion. "Traktowaliśmy teatr - stwierdził Jar^ecki - jako bezpośredni instrument działania politycznego, to się sprawdzało do roku 1956. A zwłaszcza wtedy, w roku 1956, kiedy nastroje w społeczeństwie sprzyjały bezpośredniemu działaniu politycznemu. Natychmiast po 1956 sytuacja bardzo się zmieniła. My z naszym zapałem do radykalnego prze-

budowania świata, uderzyliśmy w jakiś mur, który nie dawał się tak szybko pokonać. [..] Zajęliśmy się długofalowym krzewieniem racjonalizmu i poczucia humoru, pobłażliwości dla świata. Co nie znaczy, że godziliśmy się i godzimy na ten świat, tylko że staramy się rozumieć rzeczy złe i dobre i znaleźć proporcje między dobrem a złem". Podkreślano specyfikę sceny: "Naszy teatr nie konkuruje z tetrem zawodowym [..] Jest to spektakl, ale równocześnie jest to rozmowa z widzami, przy bardzo określonej publiczności, która przychodzi na specjalny seans, a nie na rozrywkę, nie na widowisko, ale na jakiś dialog, dyskusję, rozmowę, na coś bardzo specjalnego".

Teatr utrzymywał się z nieregularnych dotacji Ministerstwa Kultury i Sztuki, nie prowadził własnej administracji. Aktorzy i autorzy pracowali w nim ^{honorowo} ~~bezpłatnie~~. Próby przemianowania STS-u na zwykły teatr zawodowy, jak stwierdzili uczestnicy dyskusji, nie powiodły się.

A.Drawicz: Esteesik 1954 - 1964. Dz.lud. nr 76. - P.Pyż: STS. Sukces Teatru Studentów. Współczesność nr 7. - Spotkanie w 10 -lecie STS. Nam nie jest wszystko jedno. Polityka nr 11.

- 15 P r e m i e r a Nieboskiej Komedi
Z y g m u n t a K r a s i ń s k i e g o . T e a t r
P o l s k i w P o z n a n i u . Opracowanie tekstu
i reżyseria J.Kreczmara, scenografia S.Bąkowski, muzyka
R.Gardo, choreoplastyka T.Kujawa, w rolach głównych: Hen-
ryk - J.Fryźlewicz, żona - D.Balicka i B.Zgorzalewicz, Orcio
- J.Szczerbic, Pankracy - H.Machalica. Jako druga po wojnie
premiera Nieboskiej Komedi /po łódzkiej w 1959r/ insceni-

zacja spotkała się z wielkim zainteresowaniem krytyki teatralnej i doczekała licznych omówień. Podkreślano kontrowersyjność dramatu i stwierdzano, że Kreczmar - włączony do spektaklu fragmenty Niedokończonego poematu i listów do Delfiny potrafił zbliżyć utwór do historycznej i estetycznej wyobraźni współczesnego widza. Reżyser wydobył wewnętrzną antydynamiczność dramatu, problem rewolucji, konflikt ludu i arystokracji, sprzeczność myśli Pankracego i Henryka. "Kreczmar - pisał J.P.Gawlik - podkreślił dramat konieczności, tragedię przeznaczenia wpisaną w przejmująco aktualny dialog i konflikt postaw. Dialog ten, jego aktualność i jego pojemność reżyser wydobył ze szczególną pieczołowitością". Zwracano uwagę na rolę Pankracego, rewolucjonisty - myśliciela, wodza - marzyciela, który stał się w poznańskim przedstawieniu równorzędnym partnerem hrabiego Henryka.

Alm.Sceny pol. 1963/64 s. 112. - M.Czernerle. Teatr nr 10. - J.Frühling. Tyg.demokr. nr 16. - J.P.Gawlik. Życie lit. nr 17. - K.Mętrak. Współczesność nr 18. - M.Misiorny. Kultura nr 20. - JASZCZ /J.A.Szczepański/ Tryb. Ludu nr 106.

- 16 Nagrody Centralnej Komisji Koordynacyjnej do spraw Upowszechniania Kultury za działalność publicystyczną na tematy kulturalno-oświatowe w r. 1963
otrzymali: W.Babinicz /Kielce/, R.Danecki /Poznań/, A.Jakubowicz /Rzeszów/, T.Jasiński /Zielona Góra/, T.Leśniak

/Kraków/, E. P^vroch^voń /Opole/, Z. Szprokoff /Łódź/, J. Czuliński, M. Grzeszczak, J. Grzyb, H. Dudowa i E. Skudro /Warszawa/ oraz - nagrody zespołowe - redakcja "Zarzewia" i redakcja "Ziemi Nadnoteckiej". Nagrody zostały wręczone 5 V. Życie Warsz. nr 66

- 18 Zebranie sprawozdawczo-wyborcze Oddziału Związku Literatów Polskich w Krakowie. Na zebraniu wybrano nowy zarząd oddziału, w składzie: S. Otwinowski - prezes, T. Hołuj, H. Mortkowicz-Olczakowa i J. Kurczab - wiceprezesi, W. Bodnicki - sekretarz, T. Nowak - skarbnik oraz L. Elektrowicz, Z. Greń, M. Jaworczakowa, T. Kudliński, M. Traczewska, A. Włodek i W. Zechenter - członkowie.

Życie lit. nr 14

- 19 Plan współpracy kulturalnej i naukowo-technicznej między Polską a Indią w latach 1964 - 1966 podpisany został w Indii. Przewidywał on m.in. wymianę studentów, stypendia dla artystów - plastyków, wizyty zespołów artystycznych, wystaw, delegacji naukowców i dziennikarzy. Na jednej z uczelni indyjskich powstać miał lektorat języka polskiego.

Dok.pras. s.280

- 21 Konkurs "Ziemia Bielska w XX-leciu Polski Ludowej" dla mieszkańców Bielska Białej i powiatu bielskiego ogłosiły instytucje kulturalne powiatu. Konkurs obejmował poezję oraz

krótkie utwory prozą /opowiadanie, reportaż, felieton, pamiętnik itp. do 20 stron maszynopisu/. W obu działkach przewidziano nagrody: I - 2 tys. zł, II - 1500 zł, III - 1 tys. zł. Termin nadsyłania prac: 30 VI. Dalszych informacji o konkursie brak.

Kron.biel. nr 12.

- 23 Nagrody za najlepsze recenzje teatralne z przedstawień teatrów łódzkich. Nagrody ufundowane zostały przez Towarzystwo Przyjaciół Łodzi. Celem ich było "ożywienie łódzkiego życia teatralnego i popularyzacja teatru w społeczeństwie łódzkim". Jury pod przewodnictwem M.Lorberowej przyznało następujące nagrody: za całokształt działalności recenzenckiej i publicystyczno-teatralnej w okresie ostatnich 5-ciu lat - M.Jagoszewskiemu z "Dziennika Łódzkiego", za najlepsze recenzje zamieszczane w prasie poza-łódzkiej - W.Natansonowi /za recenzję: O literackim teatrze Montherlanta. "Teatr"/ i W.Karczewskiej /za recenzję Orfeusz w węzowej skórze. "Odgłosy"/; za najlepsze recenzje opublikowane w łódzkiej prasie codziennej - W.Orłowskiemu /za recenzję ze sztuki Ghelderode Czerwona magia. "Głos Robotniczy"/, J.Panasewiczowi /za recenzję ze sztuki Dürrenmatta Fizycy. "Express Ilustrowany"/, A.Grzybowskiej /za recenzję ze sztuki Wolfa-Ferraviego Tajemnica Zuzanny i wieczoru operowego Orffa Carmina Burana. "Głos Robotniczy"/.

Alm.Sceny pol. 1963/64 s. 248

- 24 Pamiątki i dokumenty związane z działalnością teatralną i społeczną Leona Schillera przekazane zostały państwu przez rodzinę artysty. Zbiory przejęte zostały do przyszłego Muzeum Teatralnego w Warszawie, gdzie planowano Gabinet Schillerowski.

Tryb.Ludu nr 85. (Szt.Młod. nr 72. - Życie Warsz. nr 73.

25. Nieznane rękopisy T. Boya - Żeleńskiego ofiarowane zostały Muzeum Historycznemu m. Krakowa przez Jadwigę Mrozowską-Toeplitzową /mieszkającą w Varese we Włoszech/ za pośrednictwem A.Woycickiego. 12 rękopisów zawiera młodzieńcze wiersze Boya, z których trzy tylko były dotychczas publikowane, część ich dedykowana była ofiarodawcy.

Echo Krak. nr 72. - Tryb.Ludu nr 85. - 2 odnalezione wiersze 7 "Życie lit." nr 37

- 25 Konkurs na scenariusz montażu słowno-muzycznego na temat 20-lecia Polski Ludowej ogłoszony został przez Estradę Rewolucyjnej Poezji i Pieśni im. Władysława Broniewskiego przy studenckim klubie "Hybrydy" oraz Radę Okręgową ZSP w Warszawie. Termin zgłaszania prac: 25 IV.

Współczesność nr 7

- 25 Nagrody miesięcznika "Litera"
- "Order Stańczyka" - przyznawane

ludziom teatru Wybrzeża Gdańskiego otrzymali: S.Milski - za reżyserię Dam i huzarów Fredry i L.Komarnicki - za reżyserię Lata T.Rittnera w Teatrze Dramatycznym, T.Fijałkowski - recenzent " Głosu Wybrzeża" - za upowszechnianie wiedzy o teatrze, oraz kilku aktorów.

Litery nr 3.

25 Międzynarodowy Dzień Teatru i dziesiąta rocznica śmierci Leona Schillera. Odbywające się z inicjatywy UNESCO obchody Dnia Teatru przeniesione zostały w Polsce na 25 III - rocznicę śmierci Schillera.

23 III przedstawiciele teatrów spotkali się z kierownictwem Centralnej Rady Związków Zawodowych i Prezydium Zarządu Głównego Związku Zawodowego Pracowników Kultury i Sztuki. W czasie spotkania wręczono dyplomy i nagrody za wieloletnią współpracę z zakładami pracy i związkami zawodowymi w dziedzinie upowszechniania sztuki teatralnej. Nagrody otrzymały: Teatr Polski z Bielska Białej, Teatr Ziemi Opolskiej, Teatr Powszechny i Teatr Polski z Warszawy, Teatr Telewizji oraz liczni aktorzy.

25 III wiceminister kultury i sztuki K.Rusinek wygłosił przemówienie radiowe, które przed przedstawieniami retransmitowane było we wszystkich teatrach. W Krakowie ogłoszono "Miesiąc propagandy teatru" w czasie którego odbyły się liczne odczyty, wystawy i spotkania w zakładach pracy z aktorami.

Jury powołane przez Zarząd Główny SPATiF pod przewodnictwem G.Holoubka przyznało doroczną nagrodę im. Leona Schillera, którą otrzymał w dziedzinie reżyserii J.Macie-

←jewski z Teatru Polskiego w Szczecinie, a w dziedzinie teatrolologii - J.Szczublewski. Nagrodę wręczono 14 IV w Domu Aktora w Warszawie.

Na grobie Leona Schillera w Alei Zasłużonych na warszawskim Cmentarzu Wojskowym na Powązkach złożono wieńce i kwiaty. Odsłonięto tablice pamiątkowe na domu przy ul. Puławskiej 12 a w Warszawie, gdzie Schiller mieszkał, na domu przy ul. Wiślniej 10, gdzie spędził młodość i w Teatrze im. Jaracza w Łodzi.

Prasa literacka opublikowała liczne materiały wspomnieniowe, nieznane wypowiedzi Schillera oraz artykuły omawiające jego działalność teatralną. Zwracano uwagę, że postać Schillera jak żadna inna obrosła legendą i mitem. Ale legenda nie oddaje istoty jego twórczości, zaprzepaszcza tę prawdę, że Schiller unikał łatwej polemiki z teatrem XIX wieku, każda realizacja była dla niego jedynie krokiem w stronę "teatru ogromnego" i walczącego, który stopi całe doświadczenie teatralne obecne i przeszłe. ~~Ważna~~, Rozpowszechniona interpretacja dzieła Schillera, która uwypukla jego nowatorstwo, zapomina, że twórczość jego była przede wszystkim wielką dyskusją ideową ze współczesnością.

[Nagrody CRZZ] Alm.Sceny pol. 1963/64 s.247-248. - [Przemówienie K.Rusinka] Tryb.Ludu nr 86. - [Nagroda im.Schillera] Alm.Sceny pol. 1963/64 s. 275 - 276. - [Złożenie wieńców i odsłonięcie tablic] Dok.pras. s.280. - Życie Warsz. nr 72,91. - [Artykuły:] E.Csató: "Kraj lat dzieciennych" Leona Schillera. Dialog nr 3 - A.Słonimski, S.Otwinowski, K.Korcelli: O Leonie Schillerze. Dialog nr 3. - e.c. [Edward Csató]: Iskra tylko, Teatr nr 6. - Z.Greń: Mit i legenda Leona Schillera. Życie lit. nr 13. - H.Szleptyński: Leona Schillera teatr walczący. Kultura nr 13. - B.Wojdowski: Theatrum militans Leona Schillera. Współczesność nr 9.

- Konkurs na reportaż z pracy ogniw Związku Młodzieży Wiejskiej ogłosiły Zarząd Wojewódzki ZMW i Korespondencyjny Klub Młodych Pisarzy w Zielonej Górze wspólnie z redakcją "Nadodrza". "Prace - głosił komunikat - powinny dotyczyć działalności ZMW w powiązaniu z całokształtem przemian społeczno-obyczajowych na wsi". Prace o objętości do 7 stron maszynopisu należało nadsyłać do 30 IV.

Jury w składzie Z.Trziszka, R.Rowiński i B.Soliński nie przyznało I nagrody. Dwie II nagrody po 1500 zł otrzymali A.K.Waśkiewicz: Ziemia dwudziestolecia i T.Jasiński: Przechodzenie przez matę, III nagrodę /1 tys.zł/ - F.Kowalewski: Zmierzch powiatowej metropolii, wyróżnienie /500 zł/ H.Dobosz.

[Ogłoszenie] Nadodrze nr 3. - [Komunikat o nagrodach]
Nadodrze nr 7

- Wizytę w Polsce złożyła Magda Szabó- dramaturg węgierski. Spotkała się z zespołem aktorskim Teatru Klasycznego w Warszawie, który wystawiał jej sztuki i z przedstawicielami prasy.

Kult.i Życie nr 13. - Tryb.Ludu nr 73. - Życie Warsz. nr 62.

- Konkurs na pracę pamiętnikarsko-dokumentacyjną na temat Ziemi Zachodnich i Północnych -

- roz¹⁾strzygnięcie. Konkurs ogłoszony został w 1962 r. przez Towarzystwo Rozwoju Ziem Zachodnich z okazji dwudziestolecia Polski Ludowej. I Nagrody nie przyznano; 2 równorzędne II nagrody otrzymali P.Dubiel /Chorzów/ i W.Wawrzynek /Opole/; cztery równorzędne III nagrody - D.Bieńkowska /Wrocław/, I.Langier /Nysa/, J.Michałek /Bytom/ i R.Kamiński /Warszawa/. Na konkurs nadeszło 98 prac.

Dok.pras. s. 278

- Zebranie sprawozdawczo-wyborcze Oddziału Związku Literatów Polskich w Zielonej Górze.

Na zebraniu dokonano wyborów nowego zarządu oddziału, w składzie: B.Soliński - prezes, T.Kajan - sekretarz, E.Wachowiak - skarbnik, oraz J.Koniusz - członek.

Życie lit. nr 14

K w i e c i e ń

- 1 D z i e s i ę c i o l e c i e W y d a w n i c t w a " Ś l ą s k ". Z okazji jubileuszu prasa literacka zamieściła artykuły charakteryzujące dorobek wydawnictwa. Prawie połowę planu edytorskiego wydawnictwa zajmuje literatura piękna oraz społeczno-polityczna. "Śląsk" specjalizuje się w książkach poświęconych kulturze i historii ziemi śląskiej, pracach niemcoznawczych i przekładach z literatury czeskiej, łużyckiej i niemieckiej. W ciągu dziesięciu lat działalności w wydawnictwie ukazało się 346 pozycji literatury pięknej o łącznej objętości 3289,1 arkuszy i nakładzie 6545400 egzemplarzy, z literatury społeczno-naukowej 165 tytułów o objętości 2233,6 arkuszy i nakładzie 1511600 egzemplarzy, poza tym literatura techniczna /zwłaszcza hutnicza i górnicza/ i fachowe pisma techniczne. W ciągu ostatnich trzech lat ukazało się tutaj 39 debiutów literackich. Wydawnictwo zorganizowało szereg konkursów, najefektywniejszym z nich był konkurs na powieść górniczą. "Śląsk" wydaje "Bibliotekę Karola Miarki", która popularyzuje utwory literatury polskiej nawiązującej do tradycji kulturalnych i społecznych Śląska. Skład dyrekcji wydawnictwa: J.Gliszczański - dyrektor, W.Nawrocki - literatura piękna, I.Bednarek - literatura społeczno-polityczna, J.Boryczka - literatura techniczna.

Poglądy nr 18. - Tryb.rob nr 97. - Życie lit. nr 18, 49. - Życie Warsz. nr 110

- 4 O b c h o d y p i e r w s z e j r o c z n i c y ś m i e r c i P o l i G o j a w i c z y ń s k i e j . Odsłonięto tablicę pamiątkową na domu, w którym mieszkała pisarka, przy ulicy Brzozowej 6/8 na Starym Mieście w Warszawie. W uroczystości wzięli udział pisarze, rodzina i przyjaciele Gojawiczyńskiej oraz przedstawiciele Stołecznej Rady Narodowej i wiceminister Kultury i Sztuki Z.Garstecki. Przemawiali wiceprzewodniczący St.RN J.Wołczyk oraz - w imieniu Związku Literatów Polskich - W.Żukrowski. Następnie złożono kwiaty na grobie pisarki na powązkach.

Stolica nr 16. - Życie Warsz. nr 82

- 8 P o r o z u m i e n i e m i ę d z y T e a t r e m L u d o w y m w N o w e j H u c i e a z a k ł a d a m i p r z e m y ś ł o w y m i . W myśl porozumienia zakłady przemysłowe Nowej Huty objęły mecenat nad teatrem i zobowiązały się zakupić dla swoich pracowników 170 rocznych abonamentów teatralnych. Teatr Ludowy natomiast objął patronat artystyczny nad amatorskim ruchem teatralnym w zakładach, miał udostępnić swoją salę teatralną i kostiumy oraz przygotować część artystyczną akademii w Dniu Hutnika. Przewidziano też cykl prelekcji teatrologicznych w Domu Kultury Huty im. Lenina, spotkania aktorów z załogami, dyskusje popremierowe.

Alm.Sceny pol. 1963/64. s. 276. - Dz.pol. nr 84.

- 14 Nagroda im. Juliana Bruna za twórczość publicystyczną lub reportażową w 1963 r. Dwie równorzędne nagrody I stopnia otrzymali: J.Kunicki z rozgłośni Polskiego Radia w Warszawie i A.Wiśniewski ze "Sztandaru Młodych", dwie drugie nagrody: J.Maziarski /"Dziennik Zachodni" i B.Olszewska /"Polityka"/, dwie trzecie - J.Białasik /Polskie Radio, Warszawa/ i A.Wróblewska /"Sztandar Młodych"/

Dok.pras. s.396

- 15 Plebiscyt na najlepszą książkę 20-lecia Polski Ludowej. Plebiscyt zorganizowany został przez Gdańskie Towarzystwo Przyjaciół Sztuki przy współudziale Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki w Gdańsku, Klubu Studentów Wybrzeża "ŻAK", Domu Książki w Gdańsku i Wojewódzkiej Komisji Związków Zawodowych. Zadaniem uczestników było wybranie jednej spośród listy 20 książek wyznaczonej przez organizatorów:
- J.Andrzejewski: Popiół i diament, T.Borowski: Pożegnanie z Marią, K.Brandys: Samson, R.Bratny: Kolumbowie rocznik 20, W.Broniewski: Mazowsze, T.Breza: Spiżowa brama, B.Czeszko: Pokolenie, M.Dąbrowska: Gwiazda zaranna, M.Fornalska: Pamiętnik matki, K.I.Gałczyński: Niobe, J.Iwaszkiewicz: Sława i chwała, L.Kruczkowski: Niemcy, T.Konwicki: Sennik współczesny, S.Mrozek: Indyk, Z.Nałkowska: Medaliony, I.Newerly: Pamiętka z Celulozy, J.Putrament: Wrzesień, A.Rudnicki: Żywe i martwe morze, J.Strykowski: Głosy w ciemności, J.Tuwim: Kwiaty polskie. Dla uczestników plebiscytu przewidziano do rozlosowania nagrody w wysokości 5,3, i 2 tys. zł. Termin nadsyłania odpowiedzi: 10 V.

Współczesność nr 8.

<http://rcin.org.pl>

- 18 Konkurs na tekst poetycki do słuchowiska muzyczno-poetyckiego zorganizowany przez Polskie Radio w 1963 r. /zob.poz. /. Jury pod przewodnictwem A.Maliszewskiego przyznało 4 równorzędne nagrody: J.Ficowskiemu za słuchowisko W imię ziemi, E.Fischerowi za słuchowisko Klucz, A.Międzyrzeckiemu za słuchowisko Nowy Orfeusz, B.Ostromęckiemu za słuchowisko Morze jedności odnalezionej.

Kultura nr 18. - [Fragm.pracy nagrodzonej] A.Międzyrzecki: Nowy Orfeusz. Świat 43.

- 19 Zebranie sprawozdawczo-wyborcze Oddziału Związku Literatów Polskich w Łodzi. W czasie zebrania dokonano wyborów nowego zarządu oddziału w składzie: M.Piechał - prezes, W.Orłowski i T.Papier - wiceprezesi, B.Sztajnert - sekretarz, Z.Lorentz - skarbnik oraz T.Gicgier i A.Ostoja - członkowie.

Życie lit. nr 19

- 19 Ankieta "Życia Warszawy" na temat literatury polskiej powojennego dwudziestolecia. Redakcja "Życia Warszawy" zwróciła się do czterech pisarzy zagranicznych z pytaniem, który z utworów literatury polskiej ostatniego dwudziestolecia wywarł na nich największe wrażenie. Borys Polewoj wymienił Chłopca z salskich stepów Newerlego, dodając, że ceni wysoko również twórczość Iwaszkiewicza, Dąbrowskiej i Putramenta; Maksym Rylski - Pierwszy dzień wolności Kruczkowskiego, fragmenty modlitewne w Kwiatach

polских Tuwima i wiersze Broniewskiego poświęcone pamięci córki; Helena Taigowa /tłumaczka literatury polskiej na język czeski/ - Pamiętkę z Celulozy Newerlego; Józef Skvorecky /pisarz czeski średniego pokolenia/ - twórczość Mrożka.

Życie Warsz. nr 95

- 23 R o k S z e k s p i r a obchodzony był z inicjatywy UNESCO w czterechsetną rocznicę urodzin poety. W ciągu 1964 r. odbyły się w teatrach całej Polski 25 premier sztuk Szekspira: 29 I Poskromienie złościcy w Teatrze Rozmaitości we Wrocławiu /reż.J.Pieńkiewicz/, 9 II Wiele hałasu o nic w Bałtyckim Teatrze Dramatycznym im. Słowackiego w Koszalinie /reż.N.Korsan/, 21 II Dwaj panowie z Werony w Teatrze Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze /reż.Z.Mak/, 22 II Król Ryszard Drugi w Teatrze Narodowym w Warszawie /reż.H.Szletyński/, 29 II Ryszard II w Teatrze im.Siemaszkowej w Rzeszowie /reż.S.Winter/, 6 III Romeo i Julia w Teatrze Powszechnym w Łodzi /insc.i reż.R.Sykała/, 17 III Studium o Hamlecie według Szekspira i Wyspiańskiego w Teatrze Laboratorium 13 rzędów w Opolu, /zespół pod kier. J.Grotowskiego/, 25 III Makbet w Teatrze Współczesnym w Szczecinie /reż.M.Broniewska/, 25 III Co chcecie, czyli Wieczór Trzech Króli w Teatrze im. Horzycy w Toruniu /reż. T.Kozłowski/, 3 IV Wieczór Trzech Króli w Teatrze "Wybrzeże" - Scena Kameralna w Sopocie /reż.S.Milski/, 12 IV Makbet w Teatrze im.Osterwy w Lublinie /reż.J.Ukleja/, 12 IV Sonety w Teatrze Klasycznym - Teatrze Rozmaitości w Warszawie /reż.J.Kulczyński, muz.Duke Ellington/, 25 IV Makbet

w Teatrze Polskim w Warszawie /reż. O. Axer/, 3 V Wieczór Trzech Króli w Teatrze im. Jaracza w Łodzi /reż. M. Wiercińska/, 3 V Hamlet w Teatrze im. Żeromskiego w Kielcach /reż. Z. Dąbrowski/, 14 V Jak wam się podoba w Teatrze Polskim w Bielsku Białej /reż. A. Makarewicz/, 16 V Poskromienie złośnicy w Teatrze Ziemi Łódzkiej /reż. G. Staszewski/, 6 VI Wiele hałasu o nic w Teatrze Ziemi Opolskiej w Opolu, 12 VI Juliusz Cezar w Bałtyckim Teatrze Dramatycznym im. Słowackiego w Koszalinie /reż. L. Komarnicki/, 12 VI Król Henryk IV w Teatrze Polskim w Bydgoszczy /reż. T. Aleksandrowicz/, 13 VI Burza w Teatrze im. Węgierki w Białymstoku /reż. J. Zegalski/, 19 IX Otello w Teatrze w Jeleniej Górze /reż. D. Bleicherówna/, 9 X Antoniusz i Kleopatra w Teatrze Polskim w Poznaniu /reż. M. Okopiński/, 15 X Jak wam się podoba w Teatrze im. Słowackiego w Krakowie /reż. M. Broniewska/, 24 X Sen nocy letniej w Teatrze Ludowym w Warszawie /reż. J. Rakowiecki/.

Komisja Historyczno-literacka przy Oddziale Polskiej Akademii Nauk w Krakowie urządziła cykl 6 odczytów szekspirowskich, które wygłosili J. Kott, W. Chwalewik, S. Hel-sztyński, P. Mroczkowski, M. Schlauch i P. Grzegorzczak.

W Warszawie występował Royal Shakespeare Theater. "British Council" przy współpracy "Domu Książki" zorganizował w Krakowie wystawę zawierającą ok. 250 książek i dokumentów dotyczących życia, twórczości i recepcji Szekspira, wystawa eksponowana była również w Warszawie

i Łodzi. Liczne wystawy zorganizowano w całej Polsce.

Państwowy Instytut Wydawniczy wydał w kwietniu Dramaty Szekspira w sześciu tomach oraz Sonety w "bibliotece poetów", a potem w luksusowej edycji polsko-angielskiej opracowanej przez J.S. Site ze wstępem J. Kotta. Ukazały się S. Hellsztyńskiego Moje Szekspiriana /Warszawa 1964. PIW/ i drugie wydanie Człowieka ze Stratfordu /Warszawa 1964. PAX/ oraz tłumaczenie książki H. Fleuchère Szekspir dramaturg elżbietanski /Warszawa 1965. PIW/. Komitet Neofilologiczny PAN wydał w języku angielskim Poland's homage to Shakespeare /Warszawa 1965/. W Ossolineum ukazał się album opracowany przez A. Ryszkiewicza i W. Dąbrowskiego Szekspir w plastyce polskiej /Wrocław - Warszawa - Kraków 1965/, przynoszący reprodukcje najlepszych polskich ilustracji do dzieł Szekspira. Jako druk bibliofilski wyszedł poemat W. Gomulickiego Szekspir z 1884 r. /Warszawa 1964. Towarzystwo Przyjaciół Książki, 250 egz./

Praca literacka wydrukowała liczne artykuły dotyczące twórczości Szekspira, przekładów polskich, wystawień na polskich scenach itp. "Współczesność" wydała numer szekspirowski.

[Sprawozdania z obchodów] Alm. Sceny pol. 1963/64, 1964/65, Biul. Min. Kult. nr 3. - Teatr nr 11. - Tryb. Ludu nr 111 - Tyg. kult. nr 17. - Życie Warsz. nr 56. - W. Natanson. Poglądy nr 24. - [Artykuły o Szekspirze:] S. Hellsztyński: O nowych przekładach Szekspira. Życie lit. nr 17. - W. Maciąg: Koriolan albo próba suwerenności, Życie lit. nr. 14.

J.S.Sito: Sonety Szekspira. Współczesność nr 8. B.Taborski: Shakespeare: historia i polityka. Dialog nr 4. - B.Wojdowski: Bunt Kalibana. Współczesność nr 8

- 25 Z g r o m a d z e n i e w a l n e T o w a r z y s t w a i m . M a r i i K o n o p n i c k i e j . Na zebraniu prezes Towarzystwa S.Szwalbe złożył sprawozdanie z działalności w latach 1962-1963. Odbyła się również dyskusja nad planem pracy na rok 1964, przewidującym m.in. patronat Towarzystwa nad wydaniem korespondencji poetki.

Rocz.lit.

- 26 T u r n i e j n a w i e r s z o S t a r g a r - d z i e zorganizowało Stargardzkie Towarzystwo Kultury. Udział wzięli młodzi poeci skupieni w Klubie Literackim przy Szczecińskim Oddziale ZLP. Pierwszą nagrodę otrzymał S.Wiliński za Powitanie, II nagrodę - J.Frydrykiewicz za Stargardzkie podwórko, III nagrodę A.Momot za Stargardzkiej dziewczynie poświęcam.

[Komunikat] 7 Głos Tyg. nr 19. - [Praca nagrodzona]

J.Frydrykiewicz: Stargardzkie podwórko. 7 Głos Tyg. nr 19

- 27-29 X I Z j a z d N a u k o w y M ł o d y c h P o l o - n i s t ó w w Ł o d z i . W zjeździe poświęconym dramatowi dwudziestowiecznemu wzięli udział przedstawiciele studenckich kół naukowych polonistów z całego kraju. Jury pod przewodnictwem prof. Z.Skwarczyńskiego przyznało następujące trzy pierwsze nagrody: A.Wanat /Uniw.Poznań/: "Legion" S.Wyspiańskiego w kręgu koncepcji psychologii społecznej,

G.Walczak /Uniw.Warsz./: O stylu groteski "Na pełnym morzu" Mrożka, L.Głowacki /Uniw.im.Kopernika/: Drugi plan "Niespodzianki" K.H.Rostworowskiego. Komentatorzy prasy literackiej bardzo krytycznie oceniali poziom naukowy zjazdu. W referatach brakowało prób całościowego widzenia problematyki współczesnego dramatu, ich ideałem była drobiazgowa analiza pojedynczych utworów, prowadząca do małych odkryć. Uczestnicy zjazdu obawiali się ryzyka i zmierzali do poprawności, poza zasięgiem ich zainteresowań pozostał cały dramat powojenny - z wyjątkiem Mrożka - i najważniejsze zjawiska dramatu międzywojennego. Impreza ujawniła generalne niedostatki całego nauczania polonistyki uniwersyteckiej: złe przygotowanie w zakresie filozofii, socjologii, metodologii nauki o literaturze, oraz brak umiejętności interpretacji dzieła literackiego.

R.Marszałek Dialog nr 6. - K.Mętrak. Współczesność nr 11. - M.Sprusiński. Życie lit. nr 20. - A.Werner. Twórczość nr 8.

29   D y s k u s j a   r e d a k c y j n a   " W s p ó ł -
c z e s n o ś c i "   n a   t e m a t   b r o s z u r y   J.
L e n a r t a   O   i d e o w e   w a r t o ś c i   l i -
t e r a t u r y   /tekst broszury w pierwszej wersji wyg-
łoszony został jako referat na zebraniu Podstawowej Orga-
nizacji Partyjnej Oddziału Warszawskiego ZLP 11 X 1963,
/zob.poz.   /. W dyskusji udział wzięli A.Bukowska,
B.Wojdowski, A.Mencwel, T.Burek, E.Kabatc, K.Mętrak,
Z.Jerzyna i J.Lenart. Wypowiedzi dotyczyły aktualnej sy-
tuacji literackiej   <http://rcin.org.pl>

tuacji literatury i krytyki, nierozdzielności formy i treści dzieła literackiego jako wypowiedzi ideowej, potrzeby precyzji narzędzi badawczych i krytycznych służących do oceny wartości ideowej utworu. Zgadzano się z tezą o niedowładzie młodej literatury, która nie potrafiła stworzyć dzieł wartościowych ideowo i ucieka często w neutralną tematykę obyczajową lub ponadczasowe zagadnienia moralne. Wojdowski stwierdził, że krytyka literacka lat ostatnich opuściła obszar ~~między~~ między literaturą a polityką kulturalną, unikając problemów ideowych, prowadzi jałowe spory wokół haseł "awangardowości" i walki z "dziewiętnastowiecznością." Mencwel polemizował z głośnym przez Lenarta postulatem bohatera heroicznego, ponieważ doprowadzić on może do werbalizmu i deklaratywności. Krytykę broszury O ideowe wartości literatury przeprowadził Burek, który stwierdził, że Lenart traktuje literaturę powojenną jako teren błędów tylko i nieporozumień i lekceważy jej autentyczny dramatyzm. O wartości ideowej utworu - stwierdził - decyduje wizja człowieka, którą on proponuje. Jest wartościowy jeśli odkrywa nowe problemy moralne, poszerza skalę doświadczeń, ukazuje wielorakość ludzkiej natury. Literatura powinna być nie afirmująca, ale krytyczna, zbuntowana - wtedy będzie socjalistyczna.

J.Lenart: O ideowe wartości literatury. Warszawa 1964. - Współczesność nr 9.

- 29 P o w o ł a n i e M i e c z y s ł a w a B r a h m e -
r a n a c z ł o n k a z a g r a n i c z n e g o
A k a d e m i i P a d e w s k i e j /Accademia Pata-
vina di Scienze Lettere ed Arti/, która istnieje od XVI
wieku.

Nauka pol. nr 4. - Życie Warsz. nr 104

- 30 K o n k u r s n a o p o w i a d a n i e l u b
w i e r s z " M ł o d a l i t e r a t u r a T u -
b e l s k a " o g ł o s i ł y W y d z i a ł K u l t u r y P r e z y d i u m W o j e -
w ó d z k i e j R a d y N a r o d o w e j , O d d z i a ł Z w i ą z k u L i t e r a t ó w P o l -
s k i c h , W y d a w n i c t w o L u b e l s k i e , R a d a O k r ę g o w a Z r z e s z e n i a
S t u d e n t ó w P o l s k i c h , K o m i t e t W o j e w ó d z k i Z w i ą z k u M ł o d z i e ż y
S o c j a l i s t y c z n e j , Z a r z ą d W o j e w ó d z k i Z w i ą z k u M ł o d z i e ż y
W i e j s k i e j i W o j e w ó d z k i D o m K u l t u r y w L u b l i n i e . W k o n k u r s i e
m o g ł i w z i ą ć u d z i a ł a u t o r z y , k t ó r z y n i e n a l e ż e l i d o Z I P
a n i S t o w a r z y s z e n i a D z i e n n i k a r z y P o l s k i c h . T e r m i n n a d s y ł a -
n i a p r a c : 3 0 V .

Jury w składzie: M.Beheczyc-Rudnicka, M.Wasio, Z.Wój-
cikowska i J.Święch w dziedzinie prozy I nagrody nie przyz-
nało, dwie II nagrody otrzymały opowiadania T.Czajka: Pow-
roty i T.Krzewski-Księski: Krzyk w nocy, III nagrodę H.Pa-
jąk: Prosił, wyróżnienia - J.Czubla: Jatrogenium, W.Potu-
łow: Jurek, W.Michalski: Kowale, W.Sadurski: Taki jeden,
J.Sprawka: Pasikoniki, B.Królikowski: Dzień powszedni Kon-
stantego Pacha. W dziedzinie poezji I nagrody nie przyz-
nano, dwie drugie nagrody otrzymali W.Sadurski: Ziemia

i A.Zabierowski: Macierzyństwo, III nagrodę A.Zabierowski; Szkic erotyku, wyróżnienia - A.Buczek: Wieczór w miasteczku, W.Michalski: Człowiek, A.Zabierowski: Moje lubelskie mieszkanie. W konkursie wzięło udział 49 autorów, większość pochodziła z Lublina. Prace nagrodzone opublikowała "Kamena"

[Ogłoszenie] Kamena nr 8. - [Rozstrzygnięcie] Kamena nr 13/14

- 30 Nagrody Komitetu do Spraw Radia i Telewizji za twórczość telewizyjną i radiową w roku 1963. Nagrody indywidualne w dziedzinie twórczości telewizyjnej otrzymali: Z.Kucówna - za kreacje aktorskie w teatrze telewizji oraz występy estradowe w kabarecie "Mix"; A.Śląska - za kreacje w sztuce Broszkiewicza: Skandal w Hellbergu oraz w melodramacie L.Flechtera: Pomyłka, proszę się wyłączyć; L.Gogolewski - za kreacje w teatrze telewizji; W.Ziębiński - za rolę szambelana w spektaklu łódzkiego teatru telewizji Głupi Jakub - Rittnera, ponadto przyznano szereg nagród za telewizyjną twórczość dziennikarską. Nagrody zespołowe przyznano: m.in. kabaretowi "Wielokropek" i zespołowi realizatorów spektaklu Pan Puntilla i jego sługa Matti Brechta z łódzkiego teatru telewizji. W dziedzinie twórczości radiowej nagrody indywidualne otrzymali: A.Hanuszkiewicz - za wysoce artystyczne lektorstwo radiowe a w szczególności za odczytanie

cyklu Popioły Żeromskiego, A.Łapicki za reżyserię słuchowisk radiowych; M.Tonecki - za całokształt twórczości w zakresie oryginalnych słuchowisk radiowych, J.Kilański - za osiągnięcia w pracy spikera - lektora; B.Ostromęcki - za poemat radiowy Świadectwo napisany z okazji 20-lecia Wojska Polskiego, Z.Kostrzewski - za cykl audycji z dziejów ludowych sił zbrojnych, oraz realizatorzy audycji Polskiego Radia dla zagranicy. Nagrody zespołowe przyznano m.in. zespołowi autorskiemu powieści radiowej Jeziorany oraz redakcji audycji dla dzieci i młodzieży.

Radio i Telew. nr 19. - Życie Warsz. nr 105/106

- Ankieta miesięcznika "Litery" na temat dwudziestolecia poezji Ziemi Zachodnich i Północnych. Redakcja zwróciła się do twórców i krytyków z pytaniami: 1. Czy uważa Pan, że w minionym okresie wytworzyły się określone środowiska poetyckie ziem tzw. Zachodnich i Północnych. Czy wytworzyły one jakieś szkoły poetyckie? 2. Jakie wyróżnia Pan cechy tej poezji - estetyczne, ideowe, tematyczne? 3. Czy odnotował Pan jakieś ciekawsze indywidualności poetyckie? 4. Jakie Pan widzi niebezpieczeństwa [... poetów tych szkół i środowisk]?"
- Odpowiedzieli E.Balcerzan, K.Nowicki, Z.Pędziński i C.Kuriata, którzy zgodnie stwierdzili, że nie sposób mówić o żadnych szkołach poetyckich Ziemi Zachodnich i Północnych, a twórczość ta nie różni się od ogólnopolskiej. Miarą ważności dorobku poetów tych środowiska jest nato-

miast to, że wszedł on do dorobku powojennej poezji polskiej, sam tworzy wzory, uczestniczy aktywnie i na równych prawach w rozwoju literatury. Wymieniano nazwiska Karpowicza, U.Kozioł, Balcerzana, Kuriaty, Baszkiewicza, Faca, Koniusza, Łukasiewicza. Balcerzan stwierdził, że wielkim tematem tej poezji jest temat historyczny - traktowany w sposób banalny i mało odkrywczy w epice - owocujący zaś wierszami, które uczą myślenia historycznego, których podmiotem jest homo historicus. Przy okazji ankiety K.Nowicki i C.Kuriata wystąpili z atakiem na ogólnopolską "poetyką beztreściowość", ^{owaz'} ~~na~~ "znieczulenie" na świat" za cenę "nadwrażliwości artystycznej", a Z.Pędziński ironizował na temat ambicji regionalnych właściwych niektórym instancjom wojewódzkim, odpowiedzialnym za kulturę.

Litery nr 4, E.Balcerzan: Poeci i "ziemie" poezji. nr 5, K.Nowicki: Z mego punktu widzenia. nr 6, Z.Pędziński: Pegaz u rogatek. nr 7, C.Kuriata: Moje widzenie poezji. nr 10.

- W i z y t a A l i n y i C z e s ł a w a C e n t k i e w i c z ó w w N o r w e g i i . Na zaproszenie Instytutu Polarnego z Oslo i Towarzystwa Norwesko-Polskiego Centkiewiczowie udali się z dwutygodniową wizytą do Norwegii. Program wizyty przewidywał spotkania z żyjącymi uczestnikami wyprawy Amundsena i zwiedzanie osady Tromsøe która stanowi punkt wyjścia wszystkich wypraw polarnych.

Życie Warsz., nr 89.

- W i z y t a w W a r s z a w i e f r a n c u s -
k i c h k r y t y k ó w t e a t r a l n y c h : J. Le-
marchanda z "Figaro Litteraire" i B. Poirot-Delpecha z "Le
Monde".

Dok.pras. s. 376

- W y s t a w ę z o k a z j i s i e d e m d z i e -
s i ę c i o l e c i a T e a t r u i m . J u l i u -
s z a S ł o w a c k i e g o w K r a k o w i e , g r o -
m a d z a ą p a m i ą t k i i d o k u m e n t y z w i ą z a n e z d z i a ł a l n o ś c i ą T e -
a t r u , o t w a r t o w s a l o n i e p r z y R y n k u G ł ó w n y m w K r a k o w i e .

Alm.Sceny pol. 1963/64, s.276.

26.IV-2.V W y s t ę p y T e a t r u N a r o d o w e g o z
W a r s z a w y w N R F i w P a r y ż u .

26 i 27 IV w Essen i Kolonii teatr dał po jednym przedsta-
wieniu sztuki Mikołaja z Wilkowiecka: Historia o chwaleb-
nym zmartwych^wstaniu Pańskim. 29 IV - 2 V na festiwalu "Te-
atru Narodów" /Théâtre des Nations/ w Paryżu Teatr Naro-
dowy pokazał dwa przedstawienia Historii o chwalebnym zmar-
twychwstaniu i jedno przedstawienie Króla Ryszarda II
Szekspira. Za inscenizację Historii Kazimierz Dejmek otrzy-
mał nagrodę Międzynarodowego Klubu Krytyki Teatralnej
"D'Art et Traditions Populaires" /"Nagroda Sztuki i Tra-
dycji Ludowej"/.

Alm.Sceny pol. 1963/64, s.266. - Teatr nr 12. - Kul-
tura nr 22.

M a j

2-10 W y s t ę p y T e a t r u W s p ó ł c z e s n e g o z W a r s z a w y w L o n d y n i e . Teatr Współczesny wziął udział w festiwalu teatralnym z okazji 400-lecia urodzin Szekspira. Na scenie Aldwych Theatre dał 5 przedstawień Dożywocia Fredry i 3 przedstawienia Czarownej nocy i Zabawy Mroźka.

Alm.Sceny pol. 1963/64, s.266. - Teatr nr 12

2-12 I V K a l i s k i e S p o t k a n i a T e a t r a l n e . W festiwalu wzięły udział: Teatr Powszechny z Warszawy, Teatr Nowy, Teatr im.Jaracza i Teatr Powszechny z Łodzi, Teatr Polski i Teatr "Rozmaitości" z Poznania, Teatr im. Osterwy z Lublina, Teatr im. Słowackiego z Koszalina, Teatr Ziemi Lubuskiej z Zielonej Góry, Teatr im. Fredry z Gniezna, Teatr im. Bogusławskiego z Kalisza. Poza konkursem wystąpiły Studencki Teatr Satyryków z Warszawy, Studencki Teatr "Kalambur" z Wrocławia oraz Teatr Lalki i Aktora z Poznania. Jury w składzie: M.Czannerle - przewodnicząca, J.P.Gawlik, J.Kelera, M.Misiorny, J.Sokołowski, J.Ziomek, przy współudziale B.Adamczaka jako sekretarza, przyznało następujące nagrody zespołowe: nagrodę Ministra Kultury i Sztuki za najlepsze przedstawienie sztuki polskiej - Teatrowi Powszechnemu z Warszawy za Wesele Wyspiańskiego; nagrodę Wielkopolskiego Towarzystwa Kulturalnego za twórczą realizację polskiego dramatu klasycznego - Teatrowi Polskiemu z Poznania za Nieboską komedię Krasieńskiego; nagrodę

Prezydium MRN w Kaliszu za najwybitniejszy spektakl dramaturgii obcej - Teatrowi Nowemu z Łodzi za Czerwoną magię Ghełderode'a; nagrodę Wojewódzkiej Komisji Związków Zawodowych w Poznaniu za wartościowe ideowo przedstawienie - Teatrowi Ziemi Lubuskiej z Zielonej Góry za Tlen Szypulskiego; nagrodę redakcji "Głosu Robotniczego" za ambicje repertuarowe i artystyczne - Teatrowi im. Jaracza z Łodzi. Indywidualne nagrody za inscenizację i reżyserię otrzymali: A.Hanuszkiewicz za Wesele, J.Kreczmar za Nieboską komedię, T.Minc za Czerwoną magię. Równocześnie przyznano szereg nagród i wyróżnień dla aktorów, scenografów, reżyserów i kompozytorów.

Festiwal, jak stwierdzali sprawozdawcy, nie przyniósł niespodzianek. Przeważały przedstawienia średnie, ale były i kompromitujące, dowodzące słabości teatrów prowincjonalnych.

Pokazano dużo inscenizacji polskich sztuk współczesnych. Ujawniły one jednak - pisała M.Czannerle - że teatry nie mogą poradzić sobie z ich problematyką, nie dysponują realizatorami odpowiednio przygotowanymi intelektualnie i warsztatowo. Toteż przedstawienia te cechował brak artystycznej inicjatywy lub zupełne nieliczenie się z zawartością myślową i konwencją dramatów.

[Przebieg festiwalu:] Alm.Sceny pol. 1963/64 s.252-253. - Głos Wielkop. nr 104 - 112. - Teatr nr 6. - [Głosy krytyków] O.Błażewicz. Głos wielkop.nr 117. - M.Czannerle. Teatr nr 12. - J. Kelera. Odra nr 7/8

3-17 D n i O ś w i a t y K s i ą ż k i i P r a s y .
W całym kraju odbyły się kiermasze i akcje popularyzujące czytelnictwo. Przeprowadzono 4479 spotkań z pisarzami, uczonymi, działaczami kultury i dziennikarzami. Zorganizowano 7159 konkursów oświatowych, czytelniczych i artystycznych. Wygłoszono 9932 prelekcje. Zorganizowano 7352 koncerty, przedstawienia teatralne, występy zespołów artystycznych. Odbyło się prawie 10000 różnych wystaw popularyzujących sztukę i obrazujących rozwój Polski Ludowej w 20-lecie. Przekazano do użytku 74 nowe biblioteki, 672 punkty biblioteczne i 72 czytelnie. Powstały 472 nowe kluby "Ruchu". Założono 59 punktów kolportażu książki i prasy, 25 ognisk kultury przy szkołach wiejskich i 113 kół przyjaciół książek.

W Domu Literatów w Warszawie otwarto 9 V wystawę fotograficzną Danuty Łomaczewskiej "Oblicza pisarzy".

W gmachu Zachęty w Warszawie otwarto 11 V wystawę ilustracji książkowej.

[Przebieg Dni] Dok.pras. s.759. - [Wystawa "Oblicza pisarzy"] Kultura nr 21. - [Wystawa ilustracji książkowej] Polonistyka nr 4. - Wiatraki nr 14.

4 I s e k r e t a r z K C P Z P R W . G o m u ł k a
p r z y j ą ł p r e z y d i u m Z a r z ą d u G ł ó w
n e g o Z w i ą z k u L i t e r a t ó w P o l s -
k i c h w osobach: J.Iwaszkiewicz - prezes, C.Centkiewicz, A.Maliszewski i J.Putrament - wiceprezesi, J.M.Gisges - sekretarz, J.Jurandot - skarbnik. W spotkaniu wzięli

też udział sekretarz KC Z.Kliszko i kierownik Wydziału Kultury KC W.Kraśko. "W toku bezpośredniej rozmowy omówiono sprawy istotne dla rozwoju kultury polskiej oraz niektóre zagadnienia dotyczące środowiska ~~kulturalnego~~ literackiego" /PAP/.

Kultura nr 19, - Tryb.rob. nr 105. - Życie Warsz. nr 109. - Współczesność nr 10.

4 N a g r o d y P r e z y d i u m R a d y N a r o -
d o w e j m . K r a k o w a z a u p o w s z e c h -
n i a n i e k u l t u r y i O d z n a k i Z a s -
ł u ż o n e g o D z i a ł a c z a K u l t u r y .

Wśród czterech laureatów nagrodę Prezydium Rady Narodowej otrzymali J.Skórnicki - Dyrektor Wydawnictwa Literackiego - za osiągnięcia w upowszechnianiu książki i wkład w rozwój wydawnictwa oraz W.Błachut - kierownik redakcji literackiej krakowskiej rozgłośni Polskiego Radia.

Równocześnie minister kultury i sztuki T.Galiński wręczył Odznaki Zasłużonego Działacza Kultury, które otrzymało 17 osób z Krakowa, m.in. pisarze T.Hołuż i W.Machejek.

Życie lit. nr 19. - Życie Warsz. nr 108

4-15 W y c i e c z k a p i s a r z y . Kilkudziesięcioosobowa grupa pisarzy wzięła udział w wycieczce prowadzącej przez różne miejscowości województw warszawskiego, łódzkiego, poznańskiego, zielonogórskiego i wrocławskiego, urządzanej staraniem Ministerstwa Kultury i Sztuki, Centralnej Rady Związków Zawodowych i Związku Literatów Polskich. W czasie podróży pisarze zwiedzili m.in. Ośrodek

Badań Jądrowych w Świerku, płocką Petrochemię, Zakłady

Cegielskiego w Poznaniu, zagłębie miedziowe w Lubiniu, zakłady ELWRO i PA-FA-WAG we Wrocławiu; wzięli również udział w obradach Zjazdu Pisarzy Ziemi Zachodnich i Północnych. /zob.poz 8-10V/. W trakcie wycieczki odbyli liczne spotkania autorskie w zakładach pracy i placówkach kulturalno-oświatowych. 16 V uczestnicy wycieczki spotkali się z ministrem kultury i sztuki T.Galińskim, który poinformował ich o zmianie konwencji autorskiej, utworzeniu funduszu literatury i zamierzeniach wydawniczych resortu. Pisarze stwierdzili, że "organizacja tego rodzaju imprez, ułatwiająca i zapoznanie się z osiągnięciami społecznymi i kulturalnymi, przynosi duże korzyści w pracy twórczej" /PAP/

Tryb.Ludu nr 135. - Polityka nr 21. - S.Kryśka: Piękna podróż. Kultura nr 22

- 6 Zmarł w Nowym Sączu Mieczysław Opałek /ur.1881/, literat, pedagog, bibliofil, autor prac z dziedziny historii książki, obyczaju i zbieractwa.

Tyg.powsz. nr 27. - Życie lit. nr 28

- 6 VI Konkurs Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek na największe osiągnięcia edytorskie 1963 roku. Na konkurs nadesłano 203 książki z 23 wydawnictw. Przyznano 15 nagród i 35 wyróżnień. Z zakresu literatury nagrody otrzymały: P.Jasienica Polska Jagiellonów /PIW/, A.Mickiewicz Pan Tadeusz /Czytelnik/, Petroniusz Uczta Trymalchiona /Czytelnik/, S.Szenic Maria Kalergis
- <http://rcin.org.pl>

/PIW/, M.Kowalska i K.Kownacka Głos przyrody /Nasza Księgarnia/, G.Morcinek Przedziwna historia o zbójniku Ondraszku /Nasza Księgarnia/ i J.A.Zaremba Zamek siedmiu dębów /Nasza Księgarnia/. Z zakresu albumów artystycznych: T. i A.Jankowscy Kwiaty przed obiektywem /w jęz.niemieckim, Sport i Turystyka/. W zakresie wydawnictw w językach obcych: Księga Konkursu Chopinowskiego w Warszawie 1960 /PWN/ Spośród książek naukowych i popularyzatorskich: J.Białostocki Sztuka cenniejsza niż złoto /PWN/, G.Gamow Materia, ziemia, niebo /PWN/, T.Mazur, J.Tomaszewski Walka /Wyd.MON/ i Wojna wyzwolenicza narodu polskiego 1939 - 1945 /Wyd.MON/.

Kultura nr 21. - Rocz.lit. 1963 s. 450

8 O d s ł o n i ę c i e t a b l i c y p a m i ą t k o -
w e j k u c z c i E d w a r d a S z y m a ń -
s k i e g o . Tablica ufundowana została przez Stołecz-
ną Radę Narodową z okazji 20 rocznicy śmierci poety i
znajduje się na domu przy ul. Wolskiej 54, w którym miesz-
kał /zob.poz. /.

Tryb.Ludu nr 127. - Życie Warsz. nr 109

8 U m o w a o w s p ó ł p r a c y m i ę d z y
" P o l s k i m R a d i e m i T e l e w i z j ą "
a r a d i e m i t e l e w i z j ą B B C podpisana
została w czasie wizyty w Londynie przewodniczącego Kom-
itetu do spraw Radia i Telewizji W.Sokorskiego, którą zło-
żył w dniach 4 - 8 V na zaproszenie dyrektora BBC H.C.
Greena.

8-10 VII Zjazd Pisarzy Ziemi Zachodnich i Północnych w Poznaniu. Zjazd przygotowany został przez Komitet Porozumiewawczy, powołany na poprzednim, zielonogórskim zjeździe, w skład którego weszli przedstawiciele środowisk literackich Poznania, Wrocławia, Szczecina, Bydgoszczy i Zielonej Góry pod przewodnictwem B.Solińskiego. W Zjeździe wzięło udział 180 literatów, w tym 60-osobowa delegacja pisarzy warszawskich /zob.poz.4-15V/. Na zjazd przybyli członek Biura Politycznego KC PZPR Z.Kliszko, I sekretarz KW PZPR w Poznaniu J.Szydłak, przewodniczący Rady Narodowej Poznania, przedstawiciel Towarzystwa Rozwoju Ziemi Zachodnich, sekretarz Zarządu Głównego ZLP J.M.Gisges, przedstawiciele świata kulturalnego województw zachodnich i północnych oraz delegacje pisarzy z ZSRR, Czechosłowacji i NRD.

Obrady otworzyło przemówienie Z.Kliszki: Ze związków z losami narodu literatura polska czerpała i czerpie swą siłę. Omawiając na wstępie problem niemiecki, Z.Kliszko podkreślił żywotność rewizjonizmu i propagandy NRF. Zwrócił uwagę na wykorzystywanie "listu 34" we wrogiej Polsce działalności propagandowej /zob.poz.15 III/. Następnie stwierdził, że partia nie będzie ingerowała w sprawy formalne i warsztatowe i nie będzie krępowała swobodnego rozwoju kultury. "Jednakże - powiedział - jednocześnie partia stawia wam, to jest waszym dziełom, wysokie wymagania ideowe. Chcemy, aby dzieła wasze służyły sprawie narodu, sprawie budownictwa socjalistycznego,

aby wypełniały serca ludzi gorącym umiłowaniem kraju, sympatią i życzliwością dla innych narodów, aby wpajały w ludzi wiarę w słuszność naszej sprawy. Budowa socjalizmu to wielki i trudny historyczny proces. Literatura powinna ukazywać treść i sens tego procesu, dawać artystyczny kształt różnorodnym jego przejawom. [...]

Nie ma, towarzysze i przyjaciele literatury nie zaangażowanej. Wielka literatura powstawała zawsze z żarliwego zaangażowania się w sprawy swego narodu i w sprawy postępu ludzkości. I na tym właśnie polegała i polega jej wielkość". Referat A.Rogalskiego Problem niemiecki i jego odbicie w literaturze zachodniemieckiej stwierdzał, że nie ma w literaturze niemieckiej dzieła, które ujęło problem wojny w sposób całościowy. Nie ma dzieła, któreby chciało wstrząsnąć sumieniami Niemców. Społeczeństwu niemieckiemu nieznane jest poczucie winy za hitlerowskie zbrodnie. Literatura traktuje czasy hitlerizmu jako krwawy, ale tylko epizod w dziejach Niemiec.

Oskarżenia wojny ograniczają się do przeświadczeń, że jest ona krańcowym w swym okrucieństwie doświadczeniem człowieka, powieści mówiące o okresie wojny mają wymowę fatalistyczną i usiłują ukazać bezsens świata. Referat W.Szewczyka Hitlerizm i Niemcy we współczesnej literaturze polskiej był przeglądem najważniejszych utworów powojennego dwudziestolecia poświęconych sprawom niemieckim i zajmował się przede wszystkim stworzonym przez nie portretem Niemca. Uczestnicy Zjazdu wystosowali list do W.Gomułki i J.Cyrankiewicza o głębokim poczuciu odpowie-

działności pisarzy Ziemi Zachodnich i Północnych za wzbogacanie socjalistycznej kultury polskiej. Na zakończenie obrad uchwalono rezolucję, która wyrażała potępienie zachodniemieckiego rewizjonizmu i ruchu ziomkostw, żądanie ścigania zbrodniarzy wojennych oraz protest przeciw propagandzie wrogich ośrodków, zmierzających do zakłócenia twórczej pracy narodu polskiego /zob. poz. 15 III /.

W ciągu dwu ostatnich dni Zjazdu delegaci zwiedzali zakłady przemysłowe województwa poznańskiego, m.in. kopalnię i elektrownię w Koninie, elektrownię Gosławice, kopalnię węgla brunatnego w Pątnowie, Fabrykę Cegielskiego, wzorowy PGR w Manieczkach. Wzięli też udział w około stu spotkaniach autorskich.

Sprawozdawcy stwierdzali, że Zjazd poznański był największy z dotychczasowych, pojął też problematykę szczególnie ważną społecznie. Odbywając się w sytuacji napięć politycznych w środowisku literackim, zjazd wzmocnił zaufanie między władzami politycznymi a twórcami i dowiódł zaangażowania pisarzy w życie kraju. "Na zjazdach pisarzy ziem zachodnich i północnych - pisał W. Szewczyk - nie dyskutuje się abstrakcyjnie o zadaniach literatury oraz sztuki wogóle, o takich czy innych determinantach artystycznego tworzywa - tutaj sumuje się wyniki przemyśleń jak najbardziej uwarunkowanych chwilą obecną, tutaj dokonuje się obrachunków ideowych i politycznych, mających swe uzasadnienie w całym naszym socjalistycznym rozwoju. [..] Zjazdy pisarzy Ziemi Za-

chodnich i Północnych są pozytywną manifestacją zdrowych ideowo sił naszej literatury. Ich charakter jest tylko pozornie regionalny, w rzeczywistości to, co na ziemiach zachodnich regionalne, staje się w wyniku ogólnych przemian wartością ogólnonarodową, ogólnopolską".

Z okazji zjazdu Wielkopolskie Towarzystwo Kulturalne, Zarząd Oddziału ZLP w Poznaniu i Wydawnictwo Poznańskie ogłosiły konkurs otwarty na powieść o tematyce współczesnej. "Pożądane jest - głosił komunikat - uwzględnienie w utworach problematyki Wielkopolski lub Ziemi Zachodnich i Północnych". Przewidziano jury: F.Fornalczyk, T.Kraszewski, W.Mach, W.Maciąg, H.Michalski, A.Misterska, J.Putrament i W.Sadkowski, oraz nagrody: I - 40 tys. zł, II - 30 tys. zł, III - 20 tys. zł, trzy wyróżnienia po 10 tys. zł. Termin nadsyłania prac: 15 V przedłużony następnie do 1 VIII.

Przemówienia, list do W.Gomułki i J.Cyrankiewicza, rezolucja: VII Zjazd Pisarzy Ziemi Zachodnich i Północnych. Poznań 1964. Wydawnictwo Poznańskie. - Sprawozdania: Głos wielkop. nr 85, 91, 108 - 111. Nadodrze nr 1. - Nowe Drogi nr 6. - Tryb.Ludu nr 132. - W.Szewczyk. Tryb.rob. nr 109. - Współczesność nr 11. - Życie Warsz. nr 80, 113. - Konkurs literacki. Kultura nr 14. - Współczesność nr 8

9-17 Nagrody miast Wrocławia wręczone zostały podczas dorocznych "Dni Wrocławia". Otrzymali je między innymi: Z.Biliński - za osiągnięcia

w dziedzinie teatru, B.Kupiec - za pracę kulturalną,
K.Koszutski - za twórczość literacką, A.Waligórski -
za twórczość dziennikarską.

Dok.pras. s.458

10 List otwarty pisarzy i uczo-
nych polskich przeciwko prze-
dawnieniu zbrodni hitlerow-
skich.

Na terenie byłego obozu zagłady w Treblince odbyła się uroczystość odsłonięcia pomnika - mauzoleum ofiar zamordowanych przez hitlerowców. Podczas manifestacji, w której wzięło udział ok. 30 tysięcy osób przybyłych z całego kraju oraz przedstawiciele władz partyjnych i rządowych, Seweryna Szmaglewska odczytała list otwarty pisarzy i uczonych polskich do pisarzy, uczonych i intelektualistów całego świata przeciwko przedawnieniu zbrodni hitlerowskich. List głosi m.in.: "Protestujemy nie tylko całą jakże straszną przeszłością i bynajmniej nie z odruchu odwetu, ani z pragnienia kary, gdyż nie ma kary na odkupienie takiej winy. Protestujemy przede wszystkim w imię przyszłości. Teraz i zawsze, po wszystkie czasy, winni zbrodni przeciw ludzkości i ci, którym się śnią podobne sny, muszą być jak trędowaci odizolowani. W opinii świata, w postawie wszystkich ludzi musi panować jednomyślność co do tego, że istnieją granice tolerancji, istnieją bowiem czyny, po których nie ma powrotu do normalnego życia w zdrowym społeczeństwie".

Tryb.Ludu nr 129, 133

10-30 Obchody sześćsetlecia księgarstwa w Polsce. Protektorat nad obchodami objął premier J.Cyrankiewicz. 10.V w sali Teatru Narodowego w Warszawie odbyła się uroczysta akademicka, która zainaugurowała obchody. Przemawiał wicepremier E.Szyr. W Krakowie 29 - 30 V odbył się Ogólnopolski Zjazd Wydawców i Księgarzy. W zjeździe wzięło udział ok. 300 wydawców i księgarzy, którzy przekazali Bibliotece Jagiellońskiej 48 cennych starodruków zakupionych ze zbiorów prywatnych. Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego i Wydział Kultury Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Olsztynie zorganizowały sesję poświęconą książce polskiej i czytelnictwu na Warmii i Mazurach. W miastach wojewódzkich /m.in. w Krakowie i Lublinie/urządzono wystawy książek i starodruków.

Dok.pras. s.457. - Kultura nr 16,27

11 Plan współpracy kulturalnej i naukowej między Polską a Mongolią na rok 1964 podpisany został w Warszawie.

Tryb.Ludu nr 130.

13 Jan Wiktor otrzymał I nagrodę Wojewódzkiej Rady Narodowej Krakowa za upowszechnianie kultury. Nagroda przyznana została za całokształt twórczości literackiej.

Dz.pol. nr 113. - Życie lit. nr 21

13 Obchody sześćsetlecia Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Uroczystości jubileuszowe odbywały się w ciągu całego roku. Zakończyła je uroczysta sesja Miejskiej Rady Narodowej Krakowa 25 XI.

9 V wręczono dyplomy doktorów honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Akademii Medycznej i Wyższej Szkoły Rolniczej w Krakowie. Wśród 31 dyplomowanych znajdowali się: I.Andrić - pisarz jugosłowiański, M.Rylski - pisarz ukraiński, tłumacz literatury polskiej, W.Żyrmunski - literaturoznawca radziecki i J.Krzyżanowski - historyk literatury.

8 V Teatr im. J.Słowackiego wystawił na dziedzińcu wawelskim Odprawę posłów greckich J.Kochanowskiego, 18 V Teatr "Rozmaitości" zainscenizował na barbakanie krakowskim sztukę A.Świrszczyńskiej: Farfurka królowej Bony. Z okazji jubileuszu Rada Uczelniana ZSP Uniwersytetu Jagiellońskiego ogłosiła wśród studentów konkurs na opowiadanie o tematyce studenckiej. Wpłynęło 40 prac. Jury w składzie: K.Wyka - przewodniczący oraz T.Bujnicki, W.Stępień i A.Wilkoń przyznało: I miejsce i nagrodę J.M.Rektora UJ w wysokości 3 tys.zł A.Soleckiemu za utwór Symfonia patetyczna, II miejsce i nagrodę Rady naczelnej ZSP /2 tys.zł/ - S.Maciejewskiemu za utwór Głos szósty, III miejsce i nagrodę Wydziału Kultury Prezydium Rady Narodowej m.Krakowa /po 1 tys.zł/ ex aequo L.Pawlikowi za utwór Wściekły ja i dwaj i A.Jabłonowskiemu za utwór Kradziona noc, oraz 2 wyróżnienia /nag-

roda RU ZSP UJ po 500 zł./ B.Białoczewowi za Cztery dni
i R.Dankowi za Ninę.

[Dyplomy doktorów honoris causa] Nauka pol.1965
nr 2. - [Przedstawienia] Alm.Sceny pol. 1963/64 s.276.
- [Konkurs na opowiadanie] Kultura nr 26. - Kurier
Akad. nr 7. - [Prace nagrodzone w konkursie:] J.A.So-
lecki: Symfonia patetyczna. Życie lit. nr.19. - S.Ma-
ciejewski: Głos szósty. Życie lit. nr 19.

- 13 D z i e ń D z i a ł a c z a K u l t u r y . 9 V
w Belwederze odbyła się uroczystość dekoracji odznacze-
niami państwowymi 101 twórców i działaczy kultury z ca-
łego kraju. Między innymi Order Sztandaru Pracy I kla-
sy otrzymał J.Wiktor, Order Sztandaru Pracy II klasy
- L.Kasiński - prezes i redaktor naczelny "Czytelnika",
A.Ostrowski - Dyrektor Państwowego Instytutu Wydawni-
czego, S.Wroński - prezes i redaktor naczelny "Książki
i Wiedzy" oraz H.Zatorska - dyrektor departamentu wy-
dawnictw w Ministerstwie Kultury i Sztuki. Krzyż Koman-
dorski Orderu Odrodzenia Polski - A.Maliszewski.
Jednym z 16 laureatów nagrody ministra kultury i sztuki
był poeta S.Horak /zob.poz. /.

W oświadczeniu prasowym minister obrony narodowej
Marszałek Polski M.Spychalski wyraził podziękowanie
pracownikom kultury, dziennikarzom, publicystom, lite-
ratom i plastykom podejmującym problematykę wojskową.

Dok.pras. s.458. - Kultura nr 19. - Roczn.polit.
gosp. s.619. - Tryb.Ludu nr 128. - Życie lit. nr 21

- 16-24 Międzynarodowe Targi Książki. W dorocznych targach książki w Pałacu Kultury w Warszawie wzięło udział 250 wystawców z 23 krajów oraz ONZ,

Nauka pol. nr 4. - Rocz.polit.gosp. s.619

- 18 Plan współpracy kulturalnej i naukowej między Polską a Chinami na rok 1964 podpisany został w Warszawie. Plan przewiduje m.in. wymianę delegacji pisarzy, pracowników kultury i oświaty oraz wymianę wystaw.

Tryb.Ludu nr 137

- 19 Zmarł w Warszawie Zenon Szczygiełski /ur.1897/, poeta, powieściopisarz, autor pamiętnika.

Rocz.lit. - Życie Warsz. nr 121,123,124.

- 20 Zmarł w Warszawie Florian Sobieniowski /ur.1881/, tłumacz literatury angielskiej, przede wszystkim dramatów B.Shawa.

Rocz.lit. - Życie Warsz. nr (124, 122)

- 24 Dyskusja redakcyjna tygodnika "Kultura" o krytycyzmie literatury socjalistycznej. "O skutecznym rad sposobie". W dyskusji wzięli udział J.Wilhelmi

W.Sokorski, B.Czeszko, K.T.Toeplitz, S.Zieliński, W.Zalewski, A.Wasilewski i R.Bratny. Punkt wyjścia stanowiła teza, że krytycyzm jest istotną i nieodłączną cechą socjalistycznej literatury, wynikającą bezpośrednio z krytycyzmu ideologii marksistowskiej. Dyskutanci stwierdzali, że swoboda krytyki zwiększa się w ostatnich latach i będzie zwiększać się systematycznie w przyszłości. Protestując przeciwko gołosłownemu liberalizmowi, a także próbom wykorzystania wolności słowa w celach głoszenia idei sprzecznych z zasadami ustroju, domagali się od literatury i publicystyki krytyki konstruktywnej i uzasadnionej, dotyczącej konkretnych problemów społecznego życia.

O skutecznym rad sposobie. Kultura nr 21

24 Jarosław Iwaszkiewicz otrzymał Złoty Medal z okazji 400-lecia wydania drukiem pierwszej książki rosyjskiej w uznaniu zasług tłumacza i popularyzatora literatury radzieckiej w Polsce.

Kraj Rad nr 24

24 Polemika wokół wiersza U.Kozioł Koleśda, zamieszczonego w tygodniku "Odgłosy" Strofę tego wiersza, zaczynającą się od słów "A nam dęby wydęte bla-cha bęben muzyka, / albo kornie wypięta dynia dupy na płask" B.B. z Łodzi [B.Brzechalski] nadesłał ze złośliwym komentarzem do "Przekroju". W liście do redakcji "Przekroju"

stanął w obronie ~~niektórej~~ wiersza W.Siemion, w "Odgłosach" J.Wilmański ironizował na temat puryzmu językowego czytelnika "Przekroju". Brzechalski wystosował do "Odgłosów" list, w którym wyjaśniał, że nie chodziło mu o nieprzyzwoite słowo, ale o brak "logiki semantycznej" wiersza, ten sam brak uzasadnień dla metafory poetyckiej charakterystyczny jest dla całej niemal młodej poezji współczesnej.

U.Kozioł: Kolęda. Odgłosy nr 21. - B.B. /B.Brzechalski/. Przekrój nr 1002. - W.Siemion. Przekrój nr 1006. - J.Wilmański. Odgłosy nr 31. - B.Brzechalski. Odgłosy nr 33. - J.Ratajczak. Odgłosy nr 41

26 P r o c e s M e l c h i o r a W a ń k o w i c z a.
Przed Sądem Wojewódzkim m.st. Warszawy odbyła się rozprawa przeciw Melchorowi Wańkowiczowi oskarżonemu o opracowanie i przesłanie za granicę w celu publikacji materiału zawierającego fałszywe i oczerniające wiadomości o stosunkach w Polsce, czym wyrządził istotną szkodę interesom państwa polskiego. Materiał ten przesłany za granicę w czerwcu 1964 r. wykorzystany został przez rozgłosnię "Wolna Europa" w dn. 1 i 14 VII a następnie wydrukowany w wydawnictwie "Na antenie". Po pięciu dniach procesu /świadkami obrony byli B.Czeszko, I.Newerly, K.Koźniewski i S.Kozicki, wypowiadający się na temat postawy pisarskiej Wańkowicza, świadkiem oskarżenia T.Cibor, który składał zeznania przy drzwiach zamkniętych/, 9 XI ogłoszony został wyrok. Sąd uznał, że nie

został udowodniony zamiar przekazania tego materiału do "Wolnej Europy", choć oskarżony, kierując przesyłkę do swej córki, powinien się z tym liczyć. Toteż sąd uznał Wańkowicza winnym przekazania za granicę szkalującego Polskę materiału, celem rozpowszechnienia go w pewnym kręgu osób. Uwzględniając m.in. podeszły wiek oskarżonego, jego dotychczasowe życie, osobowość, sąd skazał go na 3 lata więzienia w granicach ustawowego minimum. Na mocy amnestii /ogłoszonej 20 VII z okazji 20-lecia PRL/ kara została zmniejszona o połowę, t.j. do roku i 6 mies. więzienia. W uzasadnieniu wyroku sąd orzekł, że "materiał opracowany przez oskarżonego daje w swej treści i formie uzasadnioną podstawę do kategorycznego stwierdzenia, że szereg wiadomości w nim zawartych nie odpowiada prawdzie i posiada postać szkalującą politykę kulturalną państwa".
~~Władza nie może~~ Świadczy ^{o tym sam} (fakt, że Wańkowicz ^{owi} wydano w Polsce Ludowej od 1958 r. ponad 400 tys egzemplarzy utworów, a po swoim powrocie do kraju pisarz spotkał się z życzliwym stosunkiem społeczeństwa i władz. "Sąd podkreślił [..], że od Wańkowicza jako pisarza można i należy oczekiwać większej odpowiedzialności za to, co pisze, szczególnie, gdy dotyczy to tematu związanego z ustrojem i funkcją określonych władz państwowych" /cytaty wg. komunikatów PAP/.

Tryb.Ludu nr 298,306,307,308,312. - Życie Warsz.,nr 258
255,266,267,270. - K.Kąkol: Spór o metodę. Prawo i Życie
nr 24

26 Plebiscyt "Złoty Kłos dla twórcy - Srebrny dla czytelników" - rozstrzygnięcie. Plebiscyt - adresowany do środowisk wiejskich - zorganizowany został po raz drugi przez redakcję "Dziennika Ludowego", Ministerstwo Kultury i Sztuki, Dom Książki oraz Związek Młodzieży Wiejskiej. Z listy 20 książek ogłoszonej przez "Dziennik Ludowy" w 1963 r. każdy uczestnik wybrać miał trzy pozycje i krótko uzasadnić swój wybór. Głosy należało składać w bibliotekach i czytelniach publicznych albo przesyłać do redakcji "Dziennika Ludowego". Plebiscyt służyć miał popularyzacji współczesnej literatury polskiej. Towarzyszyły mu akcje czytelnicze prowadzone przez organizatorów i biblioteki powiatowe i wiejskie. "Dziennik Ludowy" opublikował artykuły o dwudziestu wytypowanych książkach. Na początku 1964 r. odbyły się w różnych wsiach i miasteczkach spotkania z autorami tych książek /m.in. z W.Żukrowskim, S.Czernikiem, E.Bryllem/ oraz krytykami literackimi /m.in. z H.Berezą/, którzy mówili o pisarzach biorących udział w plebiscycie.

Wyniki ogłoszone zostały podczas konferencji prasowej w Ministerstwie Kultury i Sztuki. Nadesłano 114.668 głosów. W dziale poezji I miejsce zdobyły Poezje wybrane W.Broniewskiego /36.650 głosów/, II i III Wiersze i poematy S.R.Dobrowolskiego i Pamiętnik miłości S.Wygodzkiego. W dziale prozy: I miejsce Żuny w Bieszczadach J.Gerharda /67.127 głosów/, następnie: Z.W.Żukrowski: Skapani w ogniu

/47.269/ , 3. J. Broniewska: Z notatnika korespondenta wojennego /29.234/, 4. M. Moczar: Barwy walki /21.939/, 5. J. Iwaszkiewicz: Opowiadania /19.158/, 6. S. Szmaglewska: Zapowiada się piękny dzień /17.906/, 7. T. Breza: Spiżowa brama /13.958/, 8. J. Kawalec: W słońcu /13.838/, 9. R. Bratny: Kolumbowie rocznik 20 /12.898/. W konkursie na najlepsze wyniki w plebiscycie /największą ilość wysłanych głosów/ I nagrodę - furgonetkę "Nysa" otrzymała Biblioteka Publiczna w Lipnie /woj. bydgoskie/, II - telewizor - Biblioteka Powiatowa w Grójcu. Ponadto przyznano liczne nagrody, ufundowane przez Ludową Spółdzielnię Wydawniczą, Związek Młodzieży Wiejskiej, Ministerstwo Kultury i Sztuki, Wydawnictwo MON i inne instytucje.

Według obliczeń organizatorów 73% odpowiedzi plebiscytowych nadeszła od czytelników wiejskich, z nich zaś - 20% listów pochodziło od gospodyń wiejskich, 22% od młodzieży szkolnej, 10% od inteligencji wiejskiej i nauczycieli.

31 V we wsi Lipno w czasie festynu kulturalnego połączonego z kiermaszem książek i występami Zespołu Pieśni i Tańca Ziemi Bydgoskiej, wręczono zwycięzcom plebiscytu nagrody i pamiątkowe statuetki /statuetka przyznana Broniewskiemu złożona została w jego muzeum w Warszawie/. Na uroczystość przybyli: członek Rady Państwa, wiceprezes Naczelnego Komitetu ZSL J. Ozga-Michalski, wiceminister kultury i sztuki Z. Garstecki, przedstawiciel Ministerstwa Obrony Narodowej gen. J. Śliwiński oraz członkowie władz partyjnych i administracyjnych województwa bydgoskiego.

[Akcja popularyzatorska w ramach plebiscytu] Dz.Lud. nr 50,61,108. - [Wyniki] Dz.lud. nr 121. - [Analiza materiału] S.Siekierski. Tyg.kult. nr 22. - [Uroczystość w Lipnie]. Gaz.pom. nr 128.

- 27 E s e j e R y s z a r d a P r z y b y l s k i e g o o k l a s y c y z m i e w e w s p ó ł c z e s - n e j p o e z j i p o l s k i e j , opublikowane we "Współczesności". Od czasów antyku poprzez chrześcijaństwo do renesansu - stwierdzał Przybylski - żyła mocno zakorzeniona w kulturze europejskiej idea harmonii świata i jego polifonicznego, muzycznego zestrojenia, ładu ładu natury i wewnętrznego spokoju człowieka, będącego konsekwencją porządku świata. Towarzyszyła jej koncepcja poezji opartej na ładzie i harmonii, której symbolem stała się lira Orfeusza i chrześcijańskie organy. Kartezjański racjonalizm a potem relatywizm historyczny zburzyły tę ideę. "W wieku XX wszystkich poetów - pisał - nawiązujących do klasycyzmu możemy [...] podzielić na dwie grupy. Do pierwszej należą poeci, którzy nie zdają sobie zupełnie sprawy z klęski i rozpadu starej harmonijnej koncepcji świata. Z całkowitą beztroską odnawiają oni antyczne, najczęściej stoickie idee ładu natury i duszy. [...] Natomiast drugą grupę stanowią poeci rozumiejący, że żyją w epoce, która ideę harmonii uważa za przeżytek, a rozkład tej idei i związanego z nią klasycyzmu - za naturalny proces demitologizacji, za błogosławieństwo. Ta wiedza zobowiązała ich w sposób zasadniczy i

nieodwołalny do obrony klasycyzmu bez oglądania się na stare koncepcje skompromitowane przez nowożytny krytycyzm i relatywizm historyczny. Ta wiedza otworzyła więc przed poetami klasycznymi możliwości wielkiej przygody intelektualnej, bardziej fascynującej i dramatycznej niż wszystkie pozorne i nawet niekłamane *aventures intellectuelles* wielce krzykliwych ~~awangardzistów~~^{l)} awangardystów". Tę właśnie poetykę klasycyzmu reprezentuje w polskiej literaturze współczesnej twórczość J.M.Rymkiewicza, J.Sity i Z.Herberta, której analizie poświęcił Przybylski trzy artykuły. Przeciwstawiając się zmienności świata Rymkiewicz sięga do jungowskich archetypów i uniwersalnych topoi europejskiej kultury. Tworzy obraz poety jako człowieka kolektywnego, "matrycy nieświadomie kolektywnej duszy ludzkości." J.Sito nawiązuje do chrześcijańskiej teologii transcendentnej, do symboliki starotestamentowej i tradycji "ćwiczeń duchownych". Przywołuje postać Chrystusa jako symbolu harmonii i - wykorzystując doświadczenia angielskiej poezji metafizycznej, rozpoczyna proces przeciw niemu. Świadomość nieodwracalnego zburzenia ładu, rozbicia harmonii, przed którym nie ma ucieczki, jakiej szukają Rymkiewicz i Sito, określa postawę poetycką Herberta. Przejawia się w powtarzanej stale u niego opozycji muzyki i demuzykalizacji świata, piękna i zbrodni, ładu i chaosu, a przede wszystkim sztuki i życia. Domeną klasycyzmu pozostaje dla Herberta tylko epistomologia /wiersze o rzeczach/, uwolniona od aksjologii. Artykuły Przybylskiego ze "Współczesności", złączone w jedną całość i uzupełnione wstę-

pem przedstawiającym historię idei harmonii i klasycyzmu w kulturze europejskiej złożyły się następnie na rozprawę ogłoszoną w "Pamiętniku Literackim".

Koncepcje klasycyzmu zarysowane przez Przybylskiego stworzyły teoretyczną podstawę dalszej działalności literackiej Rymkiewicza i Sity, ich twórczości poetyckiej, tłumaczeń, eseistyki. Miały też istotne znaczenie dla renesansu tendencji klasycystycznych w młodej poezji lat następnych.

R.Przybylski: Orfeusz i Klio. "Metafizyka" J.M.Rymkiewicza. Współczesność nr 11. - [id] Wróg Johna Donne'a. nr 14. - [id] Krzyk Marsjasza. O poezji Zbigniewa Herberta. nr 20. - [id] Polska poezja klasyczna po roku 1956. Pam.lit. nr 4

- 27 W o d o w a n i e   s t a t k u   h a n d l o w e g o
M / S   " K o n s t a n t y   I l d e f o n s   G a ł -
c z y ń s k i "   w   s t o c z n i   s z c z e c i ń s k i e j .   M a t k ą   c h r z e s t n ą
statku była żona poety Natalia Gałczyńska. Na uroczystość
przybyli przedstawiciele szczecińskich władz partyjnych
i środowiska artystycznego. Przemawiał Zenon Kliszko, Woj-
ciech Siemion recytował wiersze poety. Następnie w "Klu-
bie 13 Muz" odbył się wieczór wspomnień o Gałczyńskim.

Głos szczec. nr 126. - Tryb.Ludu nr 146

- 29   Z m a r ł   J ó z e f   B r o d z k i   /ur.1886/ - tłu-

macz utworów beletrystycznych i pamiętnikarskich z angielskiego, francuskiego, niemieckiego i rosyjskiego, publicysta i redaktor.

Tyg.powsz. nr 29. - Życie Warsz. nr 30. - Rocz. lit.

29-31 F e s t i w a l a r t y s t y c z n y Z i e m
Z a c h o d n i c h i P ó ł n o c n y c h " O p o l -
s k a W i o s n a " . Zasadniczą część festiwalu
stanowiła seria konkursów na opowiadanie, wiersz, pracę
plastyczną, dzieło plastyka - amatora, fotografię, słu-
chowisko radiowe, utwór muzyczny, film amatorski. Ogółem
nadesłano prawie 1200 prac. W konkursie literackim jury
pod przewodnictwem W.Macha przyznało następujące nagrody:
w dziale opowiadań: I nagroda - Z.Trziszka: Ziemia ser-
decznie znajoma, II nagroda - C.Kuriata: Inny świat, III
nagroda - K.Kowalski: Zdarzenie w lesie, wyróżnienia -
K.Kowalski: Połowanie i K.Okoński: szkic literacki bez
tytułu; w dziale poezji: I nagroda - K.Koszutski: Pró-
ba rekonstrukcji pejzażu, II nagroda - Z.Morawski, III
nagroda - C.Kurek, wyróżnienia - S.Srokowski i A.K.Waś-
kiewicz. W turnieju na najpiękniejszy wiersz festiwalu
w którym wystąpiło 25 autorów publiczność przyznała I
nagrodę J.Feusetowskiemu za wiersz Pejzaż z zaginionym czło-
wiekiem, II nagrodę - J.Próżniakowi, III K.Szafarczykowi.
W ramach festiwalu odbyła się dyskusja na temat współ-
czesnej poezji, którą prowadził W.Mach oraz spotkania
z zaproszonymi na imprezę Z.Trziszką, K.Koszutskim, Z.Mo-

rawskim i E.Hajdukiem. Na zakończenie laureaci konkursów spotkali się z władzami partyjnymi i administracyjnymi województwa.

[Sprawozdania] W.Mach. Życie Warsz. nr 155. -
zb [Z.Bieńkowski]. Twórczość nr 6. - Tryb.opol. nr 127,
128,129. - Tryb.rob. nr 129. - Życie Warsz. nr 130.

30   P r e m i e r a   R ó ż y   S t e f a n a   Ż e r o m -
s k i e g o .   T e a t r   K l a s y c z n y   w
W a r s z a w i e .   A d a p t a c j a - Z.Krawczykowski, in-
s c e n i z a c j a   i   r e ż y s e r i a   L.Babel, scenografia - K.Pankie-
w i c z ,   m u z y k a - B.Bloch, plastyka ruchu - W.Szczuka, w
r o l a c h   g ł ó w n y c h :   K r y s t y n a - A.Ciepielewska, Czarowic
- S.Niwiński, Bożyszcze - Z.Maciejewski, Anzelm - R.Piet-
r u s k i .   P r z e d s t a w i e n i e   s p o t k a ło   s i ę   z   l i c z n y m i   z a s t r z e ż e -
n i a m i   k r y t y k i .   T e a t r - p o w t a r z a n o - n i e   p o t r a f i ł   o ż y w i ę -
u t w o r u   Ż e r o m s k i e g o   i   p r z y b l i ż y ć   g o   d o   w s p ó ł c z e s n e g o   w i -
d z a .   E k s p o n o w a n i e   t r a d y c j i   r o m a n t y c z n e j ,   p o d k r e ś l a n i e
w ą t k u   n a r o d o w e g o ,   a   u s u n i ę c i e   r e w o l u c y j n o - k l a s o w e g o
s p r a w i ły ,   ż e   s p e k t a k l   w y p e ę n i ły   k l i s z e   l i t e r a c k i e ,   m e -
l o g r a m a t y c z n e   g a d u l s t w o ,   m a n i e r y z m y   w ł a ś c i w e   s t y l o w i   p i -
s a r s k i e m u   Ż e r o m s k i e g o .   B r a k ło   p o m ę ś ł ó w   i n t e r p r e t a c y j n y c h
i   k o n s e k w e n c j i   r e ż y s e r a .

Alm.Sceny pol. 1963/64 s.68-69. - A.Grodzicki.
Życie Warsz. nr 138. - J.Frühling. Tyg.dem.nr 38. -
Z.Greń: Żeromski dla współczesności: Życie lit. nr 24. -
J.Koenig: Martwa "Róża". Kultura nr 24. - W.Natanson:
Czarowicowi zabrakło partnera. Teatr nr 14.

30   S e s j a   w y j a z d o w a   K l u b u   L i t e -
r a c k i e g o   " K r ą g "   p r z y   Z L P   o d -
b y ł a   s i ę   w   P r z e r o ś l u   / p o w .
S u w a ł k i /   z   i n i c j a t y w y   W o j e w ó d z k i e g o   K o m i t e t u
F r o n t u   J e d n o ś c i   N a r o d u   w   B i a ł y m s t o k u .   U d z i a ł   w   s e s j i
w z i ę l i   p i s a r z e ,   n a u k o w c y   i   d z i a ł a c z e   s p o ł e c z n i .   O b r a d y
d o t y c z y ł y   s p o ł e c z n e g o   i   k u l t u r a l n e g o   a w a n s u   w s i   w   d w u -
d z i e s t o l e c i u ,   j e d e n   z   r e f e r a t ó w   w y g ł o s i ł   J . K u r e k .   N a s -
t ę p n i e   o b e j r z a n o   i n w e s t y c j e   s ł u ż a c e   p o p r a w i e   s t a n u   s a n i -
t a r n e g o   w s i ,   p o t e m   p i s a r z e   r o z j e c h a l i   s i ę   d o   30   w i o s e k ,
g d z i e   m i e l i   w i e c z o r y   a u t o r s k i e .

    [Sprawozdania:] Kierunki nr 24. - Słowo powsz. nr
134. - [Referat:] J.Kurek: Awans kulturalny wsi polskiej.
Kierunki nr 24.

30   P o l e m i k a   m i ę d z y   r e d a k c j ą   " K u l -
t u r y "   a   M i n i s t e r s t w e m   K u l t u r y
i   S z t u k i   w   s p r a w i e   n o w e j   k o n -
w e n c j i   w y d a w n i c z e j .   A r t y k u ł   r e d a k c y j -
n y   " K u l t u r y "   z a r z u c a ł   M i n i s t e r s t w u   p r z e w l e k a n i e   p r a c   n a d
n o w ą   k o n w e n c j ą   w y d a w n i c z ą   i   w y r a ż a ł   n i e z a d o w o l e n i e   z   p o -
w o d u   b r a k u   j a k i c h k o l w i e k   w i a d o m o ś c i   n a   i c h   t e m a t .   W   o d p o -
w i e d z i   d y r e k t o r   D e p a r t a m e n t u   E k o n o m i c z n e g o   M i n i s t e r s t w a
K u l t u r y   i   S z t u k i   A . D o r o s z e w i c z   w y j a ś n i a ł a ,   ż e   o p r a c o w a n i e
n o w e j   k o n w e n c j i   w y m a g a   n o w e l i z a c j i   s z e r e g u   a k t ó w   p r a w n y c h
o r a z   z a w i a d a m i a ł a ,   ż e   27   V   p r o j e k t   n o w e j   k o n w e n c j i   p r z e s -
z a n y   z o s t a ł   d o   R a d y   M i n i s t r ó w .

    Red.: Izolator. Kultura nr 22. - A.Doroszewicz.
Kultura nr 23.

31 Konkurs na opowiadanie współczesne zorganizowany przez redakcję "Życia Literackiego" i Wydawnictwo Literackie w grudniu 1963 - rozstrzygnięcie. Jury w składzie: W.Machejek - przewodniczący oraz W.Maciąg, H.Markiewicz, S.Otwinowski, J.Putrament, J.Skórnicki i W.Szewczyk przyznało I nagrodę w wys. 15 tys.zł. E.Balcerzanowi za opowiadanie Henerał oraz 4 wyróżnienia po 5 tys.zł, które otrzymali E.Stachura: Strzeżcie mnie, zorze miłe, W.Terlecki: To miejsce, Z.Ryndak: Góry i doliny, Z.Morawski: Żeby tylko nie chrapał. Na konkurs wpłynęło 69 prac. Utwory nagrodzone opublikowane zostały w "Życiu Literackim".

[Komunikat o nagrodach] Życie lit. nr 22. - [Prace nagrodzone:] E.Balcerzan: Henerał. Życie lit. nr 22. - Z.Morawski: Żeby tylko nie chrapał. Życie lit. nr 23. - W.Terlecki: To miejsce. Życie lit. nr 24. - E.Stachura: Strzeżcie mnie, zorze miłe. Życie lit. nr 28. - Z.Ryndak: Góry i doliny. Życie lit. nr 30

- Konkurs Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w Czechosłowacji ogłoszony został z okazji dwudziestolecia wyzwolenia Czechosłowacji. Konkurs obejmował trzy zakresy gatunków: 1. nowelę, opowiadanie, reportaż literacki, zbiór wierszy lub poemat, 2. Sztukę teatralną lub scenariusz widowiska dla zespołów PZKO, 3. obrazek sceniczny, skecz, tekst pieśni. Prace, które powinny być związane tematycznie z ostatnimi 25 latami w Czechosłowacji, należało składać do 28 II 1965.

- I Ogólnopolski Konkurs Recytatorski "Polska i Radziecka Poezja Przyjaźni i Braterstwa" zorganizowało Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Radzieckiej i Ministerstwo Oświaty dla młodzieży szkolnej. W konkursie wzięło udział ponad 300 tys. uczniów wszystkich typów szkół i różnych klas. Przesłuchania finałowe odbyły się w Koszalinie. Jury pod przewodnictwem K.Lubińskiego I nagrodę przyznało H.Kropielnickiemu z Mrozów koło Mińska.

Głos Kosz. nr 124,126. - Kult.i Ty nr 7/8. - Teatr lud. nr 7/8.

- Turniej młodych poetów "moja Ojczyzna i ja" - rozstrzygnięcie. Turniej zorganizowany został przez Redakcję Audycji dla Młodzieży Polskiego Radia przy współudziale KC ZMS i ZG ZMW z okazji 20-lecia Polski Ludowej i Zlotu Młodzieży. /zob.poz. /. W turnieju wzięło udział 1879 osób, w tym dużo młodzieży szkolnej.

Pierwszym etapem konkursu były eliminacje wojewódzkie zorganizowane przez rozgłośnie regionalne, ich 17 laureatów stanęło do eliminacji centralnych w Warszawie.

Jury konkursu przyznało I nagrodę A.Kopcińskiej - nauczycielce z Warszawy, II nagrodę S.Srokowskiemu - nauczycielowi z Legnicy, III nagrodę A.Kazberukowi - pracownikowi MO w Białymstoku, IV nagrodę R.Sęczawie - kierownikowi Domu Kultury w Parczewie, V nagrodę H.Zielińskiej - uczennicy z Łodzi.

Odgłosy nr 17. - Sztan.Młod. nr 159. - [wiersze nagrodzone:] A.Kopcińska: Rozpoznanie Anny. Sł.Ludu nr 18/19, Sztand.Młod. nr 159; R.Sęczawa: Szara modlitwa. Kamena nr 9, Szt.Młod. nr 159, Ziel.Sztand. nr 57

- Konkurs na artykuł na temat "Dwudziestolecie Polski Ludowej na lekcjach języka polskiego" ogłosił dwumiesięcznik "Polonistyka". Poinformowano, że w skład jury wejdą przedstawiciele Ministerstwa Oświaty Towarzystwa Literackiego im. A.Mickiewicza oraz redakcji pisma. Podano wysokość nagród: I - 1500zł; II - 1 tys.zł. III - 500 zł. Termin nadsyłania prac 15 XI.

Polonistyka nr 3.

- Wizyta pisarzy polskich na Węgrzech. Delegacja Związku Literatów Polskich w składzie: M.Brandys, J.Gisges, W.Machejek i A.Mędzyrzecki przybyła na Węgry na zaproszenie Związku Pisarzy Węgierskich. W czasie wizyty pisarze polscy odbyli spotkania z redakcjami czasopism i z Zarządem Związku Pisarzy Węgierskich.

Stolica nr 23. - Tryb.Ludu nr 141. - Życie Warsz.nr 124.

- Wizyta pisarza bułgarskiego Weselina Hanczewa w Polsce.

Życie Warsz. nr 124.

- Dodatkowy przydział papieru

na literaturę piękną w wysokości 1 tys. ton. Poprzednio wielokrotnie występowało w środowisku pisarskim przeciwko nadmiernemu ograniczeniu ilości papieru przeznaczanego na wydawnictwa literatury pięknej. Uznawano to za błąd polityki kulturalnej państwa i wskazywano, że trudności wydania książki oraz brak wznowień doprowadziły do pogorszenia sytuacji materialnej pisarza. Sprawę tę podnoszono na rozszerzonym plenum ZG ZLP 17-18 I /zob.poz. 17 I /, mówił o niej "List 34" /zob.poz. 15 III /.

Życie lit. nr 51

26.V-4.VII Występy Teatru Żydowskiego im. Kamińskiej z Warszawy w Paryżu i Londynie. 26.V - 7.VI w sali Théâtre de la Porte S`Martin w Paryżu. Teatr Żydowski dał po pięć przedstawień sztuk Ettingera: Serkele, Sforima: Marzyciele z Kapcańska i Gordina: Bezdomni. 8.VI - 4.VII w Londynie Teatr Żydowski pokazał po 6 przedstawień tych sztuk oraz 6 przedstawień S.Alejchema: Tewje mleczarz.

Alm.Sceny pol. 1963/64, s.267. - Życie Warsz. nr 128.

C z e r w i e c

1-7 I I I R z e s z o w s k i e S p o t k a n i a T e -
a t r a l n e . Udział w Spotkaniach wzięły: Teatr im.
Słowackiego z Krakowa /który przedstawił widowisko wed-
ług Odprawy Posłów Greckich i Fenomenów Kochanowskiego/,
Teatr Stary z Krakowa /Millar : Afera/, Teatr "Rozmaitoś-
ci" z Krakowa /Szaniawska, Barański i Smożewski: Romeo
i Julia za czwartym falochronem/, Teatr Ludowy z Nowej
Huty /Gogol: Rewizor/, Teatr im. Żeromskiego z Kielc
/Mrozek: Na pełnym morzu, Zabawa i Czarowna noc/, Teatr
im. Osterwy z Lublina /Szekspir: Makbet/ oraz Teatr im.
Siemaszkowej z Rzeszowa /Szaniawski: Kowal, pieniądze
i gwiazdy/. Spotkania, będące prezentacją bieżącego reper-
tuaru teatrów południowo-wschodniej Polski, nie miały żad-
nego jury ani nagród.

Alm.Sceny pol. 1963/64 s.253. - C.Kłak. Widnokrag
nr 24. - Teatr nr 14.

2 N o w a k o n w e n c j a w y d a w n i c z a . Roz-
porządzenie Rady Ministrów, zmieniające konwencję wydaw-
niczą z 11 VI 1955 r. określiło stawki autorskie za arkusz,
wysokość nakładów książek itp. Ze względu na wysokość wy-
nagrodzeń ustalono pięć podstawowych działów literatury:
literaturę społeczno-polityczną, piękną, naukową i fachową,
przekłady oraz słowniki i encyklopedie. Równocześnie utwo-
rzono Fundusz Autorski, którego celem jest popieranie twór-
czości literackiej o wysokich walorach ideowo-artystycznych,
naukowych i popularno-naukowych. Fundusz tworzy się z wpłat

przedsiębiorstw wydawniczych w wysokości 5% ceny wydawanych dzieł literatury pięknej, do których wygasły prawa autorskie oraz dzieł literatury obcej, do których wygasło autorskie prawo do oryginału. Funduszem dysponuje minister kultury i sztuki. Na wniosek wydawnictwa autor może otrzymać z funduszu dodatkowe wynagrodzenie w wysokości 100 - 250% honorarium wydawniczego. Minister, po zasięgnięciu opinii Zarządu Głównego Związku Literatów Polskich, może również udzielić autorowi wydanego już dzieła stypendium w wysokości nie większej niż 4 tys. zł. miesięcznie na okres nie dłuższy niż 1 rok.

Dz.U. nr 23

- 4 Konkurs "Trzy moje wiersze" urządziły grupa poetycka "Prom" i Rada Okręgowa Zrzeszenia Studentów Polskich w Lublinie. Wzięło w nim udział kilkudziesięciu młodych poetów z Lublina i województwa. I nagrodę otrzymał Z.Strzałkowski, II - W.Michalski, III B.Borysewicz.

Komunikat i wiersz nagrodzony - Z.Strzałkowski:

List do Delacroix z 6 czerwca 1851 Kur.Lub. nr 130

- 5-10 Konferencja na temat koordynacji współpracy między Instytutem Badań Literackich PAN i Ustevem pro Ceskom Literatury CzAN odbyła się w Pradze. Stronę polską reprezentowali profesorowie K.Wyka, H.Markiewicz, M.Żmigrodzka i M.Janion.

- 7 ^{IV} Konkurs na małe formy literackie - rozstrzygnięcie. Konkurs ogłosił w 1963r. Wojewódzki Oddział Stowarzyszenia PAX w Lublinie dla twórców województw białostockiego, kieleckiego lubelskiego i rzeszowskiego. Jury w składzie: K.Bielski - przewodniczący, C.Dąbrowski, W.Gralewski, L.Gzella, J.Knapik, Z.Lichniak, S.Lejwoda, E.Nadulski i Z.Umiński, I nagrodę - 3 tys.zł - przyznało W.Sadurskiemu, II nagrodę - 2 tys.zł - Z.Strzałkowskiemu, dwie III nagrody - 1 tys.zł - O.Grajewskiej i M.Lewko. Nagrodę specjalną za twórczość ludową - 800 zł. - S.Buczyńskiemu, nagrodę specjalną na 30-lecie pracy twórczej B.Pietrakowi.

Kamena nr 12. - Słowo powsz. nr 141. - WTK nr 27

- 7 Konkurs na recenzję dowolnego utworu ogłosiła wśród studentów polonistyki Uniwersytetu im. M.Kopernika redakcja tygodnika "Kultura". Nagrody otrzymali R.Kordziński /za recenzję Kolumbowie rocznik 20 Bratnego/, J.Cieszyńska /za recenzję Spizowej bramy Brezy/ i Z.Spychalski /za recenzję Spizowej bramy/.
- Fragmenty prac nagrodzonych zamieszczone zostały w "Kulturze".

Kultura nr 23

- 7 Konkurs na opowiadanie o współczesnej Warszawie ogłosiło Prezydium Stołecznej Rady Narodowej. Przewidziano nagrody w wysokości 10 tys, 7 tys, oraz pięć nagród po 4 tys.zł.

Prace, których objętość nie powinna przekraczać 40 stron maszynopisu, należało nadsyłać do 15 X.

Stolica nr 23

- 9 Z e b r a n i e s p r a w o z d a w c z o - w y b o r -
c z e O d d z i a ł u Z w i ą z k u L i t e r a -
t ó w P o l s k i c h w B y d g o s z c z y . Na
zebraniu dokonano wyboru nowego zarządu Oddziału w składzie:
W.Dunarowski - prezes, J.Górec-Rosiński, Z.Wróbel, M.Turwid
i A.Baszkowski.

Pomorze nr 13. - Rocz.lit.

- 9-11 U d z i a ł d e l e g a c j i p o l s k i e j w
s p o t k a n i u n a t e m a t l i t e r a t u r y
d l a d z i e c i i m ł o d z i e ż y w P r a -
d z e . W s p o t k a n i u u d z i a ł w z i ę l i w y d a w c y i k r y t y c y l i t e -
r a t u r y d z i e c i ę c e j i m ł o d z i e ż o w e j z A u s t r a l i i , F r a n c j i , H o -
l a n d i i , J a p o n i i , N R F , W ł o c h , Z S R R , W ę g i e r , N R D , C z e c h o s ł o -
w a c j i i P o l s k i . P o l s k ę r e p r e z e n t o w a l i : S . A l e k s a n d r z a k , E .
B o r e j s z y n a , K . K u l i c z k o w s k a , I . L e w a Ń s k a , Z . M a j o w a , T . P a r n o w -
s k i , A . P i e r z c h a ł a , B . T y b i c k a i H . S k r o b i s z e w s k a .

Kultura nr 37. - Polityka nr 28

- 10 Z m a r ł w W a r s z a w i e S t a n i s ł a w
M i e r z e Ń s k i /ur.1903/, pisarz i publicysta.

Rocz.lit.

- 10 A n k i e t a d w u t y g o d n i k a " W s p ó ł -
c z e s n o ś ć " d l a t w ó r c ó w " p o k o -

l e n i a 5 6 " . Pismo prosiło o wypowiedź na temat: "co, moim zdaniem, udało mi się osiągnąć od czasu debiutu; co zrozumiałem najlepiej, co ze swej twórczości chciałbym kontynuować i rozwijać, co zaś okazało się mylne w moich poszukiwaniach, czego oczekuję w najbliższych latach - zarówno od siebie jak i społeczności pisarskiej. Jakimi, moim zdaniem drogami winny iść poszukiwania literatury w Polsce Ludowej". Ankieta stać się miała bilansem drogi twórczej młodego pokolenia pisarskiego. Odpowiedzi nadeszli M.Grześczak, S.Horak, J.Lenart, T.Nowak, J.Afanasjew, E.Balcerzan, E.Bryll, R.Samsel, R.Danecki, J.Harasymowicz, Z.Jerzyna, A.Minkowski, E.Kabatc, L.Wantuła, I.Iredyński, C.Kuriata, S.Kryska, S.Stanuch, M.Bordowicz, J.S.Sito, J.Ratajczak, i M.Łoboda. Wypowiedzi, bardzo zróżnicowane tematycznie, skupiały się przede wszystkim wokół pytań o sposoby rozumienia i cele własnej twórczości oraz zagadnień ogólnej sytuacji literatury i sztuki współczesnej. Podkreślano znaczenie doświadczeń biograficznych, wplecionych ściśle w przemianę powojennej historii, lat pięćdziesiątych, ZMP, Października. Druk wypowiedzi kontynuowano w 1965 r.

Współczesność nr 12,13,16,17,18,19,20,23,24.

13. K o n k u r s   n a   n o w e l ę   f i l m o w ą   do filmu pełnometrażowego poświęconego dzisiejszej Marynarce Wojennej i gospodarce morskiej PRL ogłosiły Dowództwo Marynarki Wojennej i Wytwórnia Filmowa Wojska Polskiego "Czołówka". "Autorom - mówił komunikat - pozostawia się całkowitą swobodę w wyborze formy /dramat, komedia itd./ w treś-

ci natomiast utwór winien być związany z dniem dzisiejszym Marynarki Wojennej PRL i jej funkcją obronną w połączeniu tego głównego tematu z ogólnymi problemami rozwoju naszej gospodarki morskiej". Przewidziano jury złożone z przedstawicieli Głównego Zarządu Politycznego Wojska Polskiego, Dowództwa Marynarki Wojennej, Wytwórni Filmowej "Czołówka", Związku Literatów Polskich i Zjednoczonych Zespołów Filmowych. Ogłoszono wysokość głównych nagród: nagroda ministra obrony narodowej - 15 tys.zł., dwie nagrody po 10 tys.zł. Termin nadsyłania prac: 25 IX.

[Komunikat] Dialog nr 6. - Polityka nr 24. - Tyg.mor. nr 26

13-14 I I I K ł o d z k a W i o s n a P o e t y c k a
zorganizowana przez Towarzystwo Miłośników Ziemi Kłodzkiej. Oddział ZLP we Wrocławiu i miesięcznik "Odra". W imprezie wzięło udział 35 poetów, krytyków i dziennikarzy z różnych środowisk. Wysłuchano referatów S.Grochowiaka XX-lecie jako nowa droga rozwoju poezji polskiej i J.Łukasiewicza Twórczość Tadeusza Różewicza na tle współczesnej poezji polskiej. Jury w składzie S.Grochowiak, T.Lutogniewski, J.Łukasiewicz, A.Sandauer, A.Słucki, J.Zagórski ogłosiło wyniki konkursu na utwory literackie związane z Ziemią Kłodzką. W dziale poezji I nagrodę zdobyła A.Zelenay, wyróżnienia J.Czopik, J.Styczeń i C.Białowas. W dziale prozy H.Wolniak, Z.Kostańska i S.Pagaczewski. Następnie odbył się turniej jednego wiersza, w którym nagrodę Towarzystwa Miłośników Ziemi Kłodzkiej otrzymał A.Bartyński, nagrodę Pre-

zydium Rady Narodowej - S.Chaciński, nagrodę "Odry" - S.Dróżdź; w plebiscycie publiczności nagrodę otrzymał ponownie A.Bartyński.

Drugiego dnia uczestnicy imprezy zwiedzali Ziemię Kłodzką oraz uchwalili rezolucję, stwierdzającą, że Kłodzka Wiosna Poetycka "jest w tej chwili jedyną w Polsce stałą okazją do spotkań poetów i krytyków poetyckich o różnych poglądach artystycznych i filozoficznych. Rzeczą szczególnie istotną wydaje się fakt, że ta ogólnopolska impreza odbywa się poza wielkimi ośrodkami kulturalnymi, świadcząc o bezustannej emancypacji kulturalnej wszystkich regionów kraju".

Odra nr 9. - Roczn. Ziemi Kłodz. s.207-209. - Wiersz nagrodzony A.Bartyński: Masz cztery wymiary. Współczesność nr 15.

13-22 V I F e s t i w a l T e a t r ó w P o l s k i
P ó ł n o c n e j w T o r u n i u . W festiwalu wzięły udział: Teatr "Wybrzeże" z Gdańska, Teatr Ziemi Pomorskiej z Grudziądza, Teatry Dramatyczne ze Szczecina, Teatr Polski z Bydgoszczy, Teatr im. Jaracza z Olsztyna, Teatr im. Bałtycki Teatr Dramatyczny im. Nowackiego z Koszalina i Węgierki z Białegostoku, ~~Białych~~ Teatr im. Horzycy z Torunią. Jury w składzie: R.Szydłowski - przewodniczący oraz H.Bieniewski, Z.Greń, S.Hebanowski, Z.Strzelecki przyznało następujące nagrody zespołowe: Nagrodę Ministra Kultury i Sztuki - Teatrowi "Wybrzeże" z Gdańska za przedstawienia Komu bije dzwon Hemingwaya i Henryk IV Szekspira, Puchar Przechodni "Panoramy Północy" za najlepszy spektakl szek-

spirowski Festiwalu - Teatrowi Polskiemu z Bydgoszczy za przedstawienie Henryka VI, Nagrodę Prezydium WRN w Olsztynie - Teatrowi im. Jaracza z Olsztyna za pracę nad sztukami o tematyce współczesnej w przedstawieniach Braci Wróbla i Uwaga: dumnie..! Ala i Rakowa, Nagrodę Prezydium WRN w Olsztynie - Teatrowi Ziemi Pomorskiej z Grudziądza za walory upowszechnieniowe przedstawień zaprezentowanych w czasie festiwalu. Nagrody indywidualne za reżyserię otrzymali: Nagrodę "Gazety Pomorskiej" - J. Goliński za realizację przedstawienia Komu bije dzwon według Hemingwaya w Teatrze "Wybrzeże" z Gdańska, Nagrodę "Panoramy Północy" - T. Alexandrowicz za realizację Henryka VI Szekspira w Teatrze Polskim z Bydgoszczy, Nagrodę "Faktów i myśli" - H. Moryciński za realizację Ścieżki zbawienia Andrade w Teatrze im. Horzycy z Torunia. Ponadto przyznano szereg nagród i wyróżnień za scenografię, grę aktorską, muzykę, literackie opracowanie tekstu. Z okazji festiwalu w Toruniu otwarto wystawy: Przedstawienia szekspirowskie w teatrach Polski Północnej /wystawa zorganizowana została przez szczecińskie Teatry Dramatyczne w foyer Teatru im. Horzycy /, Wydania szekspirowskie w Polsce /wystawę zorganizowała toruńska Książnica Miejska w salach Klubu ZMS "Iskra" / oraz VII Doroczną Wystawę Plastyki "Grupy Toruńskiej". 17.VI odbył się wieczór sonetów Szekspira w wykonaniu aktorów toruńskiego Teatru im. Horzycy. 15-17 VI III Ogólnopolski Sympozjon Teatrolologiczny Studenckich Kół Naukowych Polonistów na temat inscenizacji w przedstawieniu i widowisku teatralnym.

Festiwal - stwierdzali sprawozdawcy - nie przyniósł niespodzianek. Wiele przedstawień było interesujących, ale

<http://rcin.org.pl>

wystawienia Szekspira, które dominowały nie zawsze znajdowały dobrą współczesną interpretację teatralną. "VI Festiwal - pisał Z.Greń (nie zmienił w sposób zasadniczy obrazu teatrów północnych. [..] Trzeba jednak mocno podkreślić, jak bardzo wyrównał się start wszystkich teatrów. Nie w sensie możliwości organizacyjno-artystycznych, lecz w sensie realizacji artystycznych, w sensie ambicji ideowych."

Alm.Sceny pol. 1963/64 s. 253-254. - Z.Greń. Wiatraki nr 14,15. K.Górski. Tyg.powsz. nr 31. - A.W.Krał Teatr nr 16. - R.Szydłowski. Tryb.Ludu nr 178.

- 14 V I Ł ó d z k ą W i o s n ę P o e t ó w zorganizowały Łódzki Oddział Stowarzyszenia PAX i Instytut Wydawniczy PAX. "Wiosna" była konkursem na utwór poetycki o dowolnej tematyce i formie, w którym mogli wziąć udział autorzy, którzy nie wydali jeszcze książki. Termin nadsyłania prac: 1.V.

Jury w składzie: S.Czernik - przewodniczący, J.Kurek, Z.Lichniak, M.Piechał, A.Piotrowski i A.Rymkiewicz. I nagrodę /4 tys.zł./ przyznało J.Dziubie, dwie nagrody II /po 2500 zł./ - A.Jastrzębiec-Kozłowskiemu i W.Malickiemu, trzy nagrody III /po 1500 zł./ - J.Pieszczachowiczowi, S.Srokowskiemu i K.Świegoickiemu, dziesięć wyróżnień po 300 zł. - W.Bednorzowi, J.S.Foromańskiemu, R.Gorzelskiemu, S.Koleędzie, J.Królikowskiemu, J.Rojkowi, K.Rogulskiemu, M.Stanclikowi, Z.Zaborskiemu i B.Zadurze. Dwie nagrody specjalne dla najlepszych wierszy związanych z dwudziestolecie Polski Ludowej po 4 tys.zł. /z których jedną ufundowało Prezy-

dium Rady Narodowej w Łodzi/ otrzymali Z.Strzałkowski i J. Szpruch. Materiały konkursu opublikował Instytut PAX w książce Łódzka Wiosna Poetów 1964 /Warszawa 1964/.

[Ogłoszenie:] Kierunki nr 17. - Słowo powsz. nr 69, 86. - [Komunikat o wynikach:] Kierunki nr 24,27. - Słowo powsz. nr 139.

- 15 Konkurs na wspomnienie, opowiadanie, reportaż lub esej na temat dwudziestolecia na lubelszczyźnie - rozstrzygnięcie. Konkurs ogłoszony został w 1963 r. przez Wydział Kultury Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej, Oddział ZLP w Lublinie, redakcję "Kamery" i Wydawnictwo Lubelskie. Jury w składzie K. Bielski - przewodniczący, M.Bełczyńska-Rudnicka, E.Nadulski i R.Rosiak nie przyznało I i II nagrody. Trzy III nagrody po 3 tys.zł. otrzymali: E.Stachura: Pod Annopolem, J.Księski: Mała kolejowa stacja, Z.Stepek: Rówieśnica Manifestu. Wyróżnienia po 2 tys.zł.: M.Szybowski: Słomiane piramidy, Z.Mikulski: Czas po brzegi, T.Tłuczkiewicz: Piosenka o niebieskich oczach, J.Dak: Wyzwolenie i L.Jabłoński: Spotkanie.

[Komunikat o nagrodach:] Kamery nr 11. - [Sprostowanie] Kamery nr 12. - [Praca nagrodzona] E.Stachura: Pod Annopolem. Kamery nr 12

- 15-20 I V Zjazd Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Warszawie. Referat I Sekretarza KC PZPR W.Gomułki, będący sprawozda-

niem Komitetu Centralnego, w części dotyczącej spraw kultury mówił m.in. "Pragniemy, aby nasza twórczość literacka i artystyczna przesiąknięta była ideami socjalistycznego patriotyzmu i internacjonalizmu. Jedyne wtedy nasza współczesna literatura i sztuka da wyraz prawdzie o życiu i dążeniach naszego narodu, jedynie wówczas wniesie ona ważki, oryginalny wkład do rozwoju kultury ogólnoludzkiej. Dlatego też walczymy przeciw występującym niekiedy w literaturze i twórczości artystycznej tendencjom wstecznym, nacechowanym pesymizmem, a czasem wręcz nieufnością wobec socjalizmu oraz anarchistycznym, sobiepańskim stosunkiem do spraw państwa i narodu. Częściej niż w utworach artystycznych tendencje te przejawiają się w postępowaniu i postawie politycznej niektórych, nielicznych zresztą pisarzy czy artystów.

Są w środowiskach twórczych ludzie skłóceni z naszym ustrojem, którzy pod pozorem walki o wolność twórczości domagają się swobody dla antysocjalistycznej propagandy, a niekiedy idą dalej i świadomie odwołują się w tej walce do pomocy reakcyjnych, wrogich Polsce ośrodków zagranicznych. Od ich postawy i poglądów odcina się przytłaczająca większość środowiska twórczego".

Sprawie niekorzystnej atmosfery politycznej i ideologicznej w Warszawskim Oddziale ZLP poświęcony był też fragment wypowiedzi I Sekretarza Komitetu Warszawskiego PZPR W. Titkowa: "Sytuacja w POP Związku Literatów wymaga gruntownego przeanalizowania i podjęcia zasadniczych wniosków. Podstawowym warunkiem osiągnięcia poprawy w organizacjach

frontu ideologicznego jest przejście do zdecydowanego i ofensywnego działania partii w tych środowiskach, doprowadzenie do pełnej integracji ideologicznej i organizacyjnej działających tam POP, wyciąganie, o ile zachodzi potrzeba, także wniosków organizacyjnych ~~każde~~ wobec tych, którzy zajmują obce ideologicznie pozycje".

Przemówienie J.Lenarta mówiło o marazmie politycznym i ideowym niektórych Podstawowych Organizacji Partyjnych pisarzy, przejawiającym się ze szczególną wyrazistością w warszawskim oddziale ZLP. Obecne napięcia ideologiczne - twierdził Lenart - sięgają swymi początkami okresu po XX Zjeździe PZPR. "Pewna liczba pisarzy na ogół wybitnych, ale też na ogół w minionym okresie aktywnie współtworzących politykę kulturalną - odeszła od partii, nie podejmując obowiązku naprawy wszystkich błędów i wypaczeń, które z taką gorliwością niedawno popełniała. Dla nich naprawa ta jednoznaczna okazała się z przekreśleniem nie tylko błędów ale i partyjnej ideologii. W taki właśnie sposób niektórzy z nich doszli do zgody z ożywionymi znów tendencjami burżuazyjnych liberałów." Omawiając aktualną sytuację w życiu literackim, Lenart podniósł sprawę bojkotu nowo-utworzonej "Kultury" przez część środowiska warszawskiego. Niechętnie też została przyjęta ocena sytuacji kulturalnej dokonana przez XIII Plenum PZPR; odpowiedzią na nią był "List 34", którego autorzy szukali sojusznika w "Wolnej Europie". Nie wszyscy też pisarze podpisali protest przeciw kampanii oczerniającej Polskę Ludową. Następnie Lenart

stwierdził, że część pisarzy - dysydentów partyjnych określa się mianem "lewicy intelektualnej". Są to ludzie, którzy kontynuując przedwojenny liberalizm, występują przeciw partii. Również głoszone w środowisku pisarskim hasło "nowoczesności" kieruje się tylko w stronę eksperymentu formalnego, nie zaś treści socjalistycznych. "Nowoczesność" okazuje się tradycjonalizmem mieszczaucha. Ten «lewicowy», «ogólnohumanistyczny», «europejski», «nowoczesny» ^{»wolnościowy«} szyld nie jest znów taki niewinny. Po pierwsze - wszystkie te hasła mają pewną wartość demagogiczną i dlatego wielu ludzi jest po prostu zdezorientowanych. Po drugie - trzeba oddzielać istotne treści tych haseł od tego, w jakiej funkcji obecnie występują, a występują w roli narzędzi terroru moralnego wobec tych wszystkich, którzy nie potrafią dokonać precyzyjnego rozróżnienia tych treści i funkcji.

Ten terror uprawiany przez krytykę lansującą co sezon nowe mody literackie, przez opinię środowiskową, silnie oddziałującą na pisarzy, zwłaszcza dopiero startujących, a także na redaktorów wydawnictw - był wyraźnie widoczny w naszym życiu literackim, i to właśnie z jego pomocą ustalana była hierarchia dzieł i twórców. Ci, co aktualnej hierarchii wartości nie ulegali, schodzili w cień, w nieważność, często na dno wieloletniego milczenia".

J. Broszkiewicz stwierdził w swoim przemówieniu, że jednym z głównych celów społeczeństwa socjalistycznego musi być rozwój kultury, kulturalna edukacja jednostek, rozwijanie świadomości ideowej. Literatura i sztuka są majątkiem narodowym. Obowiązkiem twórczości jest aktywne uczestnictwo w życiu -

wielki osąd historii i społeczeństwa.

Uchwała końcowa Zjazdu mówiła m.in.: "Pragniemy, aby polska literatura i sztuka, zgodnie ze swą tradycją służenia sprawie narodu i postępu społecznego, towarzyszyły walce i pracy ludzi budujących socjalizm w Polsce, aby zaszczepliły w ich sercach nadzieję i wiarę w dzień jutrzejszy, aby zwalczały zło odziedziczone z przeszłości czy zrodzone z konfliktów teraźniejszości, z myślą o zwycięstwie dobra, aby odzwierciedlały nie tylko dramaty, upadki i słabości człowieka, ale przede wszystkim jego twórczy wysiłek, jego dźwiganie się w górę, jego zdolność przeciwstawiania się żywiołowi i rzekomo fatalnemu losowi. Pragniemy, aby literatura i sztuka pokazywały prawdę życia bogatą i wielostronną, przenikniętą socjalistycznym humanizmem - przewodnią ideą w naszej działalności. Nie powinno być natomiast miejsca dla utworów i sztuk, których wymowa ideologiczna i moralna wymierzona jest przeciw socjalizmowi.

Partia nie wtrąca się do spraw warsztatu twórców, nie chce narzucać im recept i wymogów, jeśli chodzi o formę i technikę wyrazu, pozostawia też pole dla nowatorstwa i eksperymentu. Najgoręcej wszakże popiera te utwory i dzieła, reprezentujące wysoki poziom artystyczny, które odpowiadają potrzebom duchowym szerokich rzesz czytelników, widzów i słuchaczy i rozwijają ich upodobania, gusty i zainteresowania w kierunku zgodnym z socjalistycznymi celami wychowawczymi partii. [...]

Na tle ogólnego ideowego i organizacyjnego wzrostu

poziomu pracy partyjnej ujawnia się chwiejność ideowa niektórych organizacji partyjnych działających w środowiskach literackich i artystycznych, jak też niedostateczna pomoc instancji partyjnych dla tych organizacji.

Umocnienie organizacyjne i ideowe organizacji partyjnych w środowiskach twórczych, uwolnienie tych organizacji od ludzi obcych ideowo, chwiejnych politycznie, przyciągnięcie do partii utalentowanych i ideowo z socjalizmem związanych pisarzy i artystów jest jednym z zasadniczych warunków dalszego wzrostu ~~partii~~ wpływu partii w życiu kulturalnym."

W wyniku wyboru nowych władz partyjnych członkami KC PZPR zostali m.in. J.Putrament i S.Żółkiewski, zastępcami członków KC - J.Lenart i W.Sokorski.

Komentarz redakcyjny "Współczesności" dotyczący wypowiedzi W.Gomułki na temat obowiązków literatury stwierdzał: "Jest to formuła twórczości socjalistycznej tak szeroka, że zapewnia każdemu artyście ogromną swobodę jego twórczych realizacji. To, co mogłoby się tu wydawać ograniczeniem - jest w gruncie rzeczy warunkiem rzeczywistego nowatorstwa, rozmachu, samodzielności myśli ideowej i artystycznej. Wyrażony w referacie postulat jest zaprzeczeniem jakichkolwiek recept".

[Sprawozdanie KC - referat W.Gomułki, Uchwała końcowa Zjazdu]. Nowe Drogi nr 6. - [Przemówienia W.Titkova i J.Lenarta]. Tryb.Ludu nr 167. - [Przemówienie J.Broszkiewicza]. Życie lit. nr 26. - RED: Rym we wnętrzu leży... Współczesność nr 13.

- 16 Prapremiera sztuki Agnieszki Osieckiej: Niech-no tylko zakwitną jabłonie. Teatr "Ateneum" w Warszawie. Sztuka była składanką piosenek przedwojennego i powojennego dwudziestolecia, tekstów urzędowych i okolicznościowych, ogłoszeń prasowych, ballad podwórzowych, fragmentów instrukcji ZMP i pamiętników. Krytycy ocenili ją bardzo wysoko: "Niech-no tylko zakwitną jabłonie uważam - pisał W. Filler - za jedną z najbardziej drapieżnych na przestrzeni ostatnich lat prób zmierzenia się dramaturga ze współczesnością. Fakt, że ta próba się odbywa się na terenie satyrycznej rewii nie obniża jej wartości, a można bynawet rzec, iż wzmacnia atrakcyjność sprawy i przesądza o zwiększonym zakresie społecznego oddziaływania". Autorka - twierdzono - trafnie potrafiła połączyć satyrę i liryzm, sympatię i dystans. Myślą przewodnią spektaklu była konfrontacja dwu dwudziestolecia: "międzywojenne usiłuje Osiecka odkłamać, powojenne pragnie zinterpretować" /W. Filler/. Przedstawienie reżyserował i inscenizował J. Biczyski, choreografia - J. Zychówna, scenografia - M. Stańczak, opracowanie muzyczne - A. Mundkowski. Chwalono zespół teatru, który dobrze uchwycił rewiowy charakter sztuki. Przedstawienie otrzymało główną nagrodę na Festiwalu Polskich Sztuk Współczesnych we Wrocławiu /zob. poz. /. Cieszyło się wielką popularnością, grane było bez przerwy do 1968 r., 397 spektakli obejrzało 225.244 widzów.

Alm.Sceny pol. 1963/64 s. 64-65. - W.Filler. Kultura nr 26. - M.Kasperowicz. Teatr nr 16. - Jaszcz J.A. Szczepański7. Tryb.Ludu nr 167

18 P r a p r e m i e r a s z t u k i B o h d a n a D r o z d o w s k i e g o B a l l a d a p o l s k a . T e a t r P o l s k i w W a r s z a w i e . P r z e d s t a w i e n i e w r e ż y s e r i i J . K r a s o w s k i e g o , s c e n o g r a f i a W . S i c i Ń s k i , m u z y k a K . P e n d e r e c k i . U t w ó r j e s t h i s t o r i ą g r u p y A L u k r y w a j ą c y c h s i ę w p i w n i c y ; d o r a n n e g o k o l e g i s p r o w a d z a j ą l e k a r z a - m a j o r a A K . G d y w y b u c h a p o w s t a n i e , ż o ł n i e r z e p o j e d y Ń c z o u c i e k a j ą d o w a l k i . S z t u k a , p r z y z n a w a l i k r y t y c y , m a z a l e t y , k t ó r y c h b r a k w i ę k s z o ś c i w s p ó ł c z e s n y c h d r a m a t ó w p o l s k i c h : w a ż n ą p r o b l e m a t y k ę i w y r a ź n i e z a r y s o w a n ą s y t u a c j ę d r a m a t y c z n ą . J e s t j e d n a k s c h e m a t y c z n a , j a ł o w a m y ś l o w o , o p i e r a s i ę n a n i e u d o l n e j s t y l i z a c j i j ę z y k o w e j , ź l e r o z w i ą z u j e k o n f l i k t , p r o p o n u j e j a ł o w e p r a w d y . N i e w y k r a c z a p o z a i d e o w ą i f a b u l a r n ą p o p r a w n o ś ć . Z e z d e c y d o w a n y m a t a - ^{na} / k i e m d r a m a t D r o z d o w s k i e g o w y s t ą p i ł n a ł a m a c h " K u l t u r y " Z . F l o r c z a k , s t w i e r d z a j ą c z a f a ł s z o w a n i e p r o b l e m a t y k i i n i e p r a w d z i w o ś ć r e a l i ó w u t w o r u , p r o t e s t u j ą c p r z e c i w p u b l i c y s t y c z n y m u o g ó l n i e n i o m d r a m a t u i k r y t y k u j ą c p o m y ś l y f a b u l a r n e i d r a m a t y c z n e . Z e z ł ą o p i n i ą s p o t k a ł a s i ę r ó w n i e ż i n s c e n i z a c j a K r a s o w s k i e g o , k t ó r e j z a r z u c a n o m o n o t o n i ę i b r a k p o m y ś ł ó w .

Alm. Sceny pol.
~~1963/64~~ 1963/64 s.81. - Z.Florczak: Apokryf po latach
dwudziestu. Kultura nr 31. - Z.Greń: Konkurs współczes-
ny trwa. Życie lit. nr 29. - M.Piwińska: "Taką strasz-
ym balladą?" Teatr nr 15. B.Wojdowski: Interpretacje i

quasi-interpretacje. Współczesność nr 19.

- 20 Nagroda marynistyczna im. Zaruskiego za r. 1964 przyznana została Franciszkowi Fenikowskiemu.

Dz.bałt. nr 145. - Głos Wyb. nr 146

- 21-28 Udział delegacji polskiej w XXXII Międzynarodowym Kongresie PEN-Clubu w Oslo. W kongresie na temat "Pisarz a semantyka" wzięło udział kilkuset delegatów PEN-Clubów z całego świata. Polski PEN-Club reprezentowali J.Parandowski - jego prezes i M.Rusinek - sekretarz generalny. M.Rusinek w czasie dyskusji omówił sprawę przekładów w Polsce, podkreślając równouprawnienie wydawnicze wszystkich literatur, postawił też wniosek o ufundowaniu nagród i stypendiów UNESCO dla tłumaczy, którzy przekładają z języków mniej rozpowszechnionych.

Życie lit. nr 29. - Życie Warsz. nr 157

- 23 Zmarł Eustachy Świeżawski /ur. 1899/ w St.Gallen /Szwajcaria/ - członek Związku Literatów z Polskich i PEN-Clubu, działacz Zarządu Towarzystwa Przyjaźni Austriacko-Polskiej w Wiedniu, współpracownik "Mickiewicz-Blätter". Świeżawski, mieszkający po wojnie w Szwajcarii /wrócił do Polski w 1963 r./ przetłumaczył na język niemiecki ok. 40 utworów literatury polskiej,

przede wszystkim klasyki i współczesnej powieści katolickiej; wiele jego przekładów pozostało niewydanych.

Tyg.powsz. nr 33,38. - Rocz.lit.

24-27 I O g ó l n o p o l s k i F e s t i w a l P o e z j i K o n s t a n t e g o I l d e f o n s a G a ł c z y ń s k i e g o w Szczecinie zorganizowały studencki Klub "13 Muz" i Szczecińskie Towarzystwo Kultury pod protektoratem ministra kultury i sztuki T.Galińskiego. W czasie festiwalu odbył się konkurs teatrów poezji i recytatorów Gałczyńskiego. W grupie zespołów zawodowych jury pod przewodnictwem W.Siemiona wyróżniło I nagrodą trzyosobowy zespół Teatru Nowego z Zabrze, w grupie zespołów amatorskich - Teatr Poezji "Meluzyna" przy WSK w Rzeszowie i Szkolny Teatr Poezji ze Słupicy. Ponadto zorganizowano koncert pieśni do słów Gałczyńskiego na Zamku Książąt Szczecińskich, kiermasz książki i wystawę pamiątek po poecie.

Dz.lud. nr162. - Kultura nr 28. - Kult.i Ty nr 7/8.
- Pomorze nr 15. - Tryb.Ludu nr 167. - Życie Warsz.nr 152

25 N a g r o d y K l u b u P u b l i c y s t y k i K u l t u r a l n e j S t o w a r z y s z e n i a D z i e n n i k a r z y P o l s k i c h z a r o k 1 9 6 3 otrzymali: I nagrodę - L.Goliński z "Trybuny Ludu", II - L.Turkowski z "Głosu Olsztyńskiego" i K.Zbijska z "Dziennika Polskiego", III - S.Atlas z "Kultura i Ty", A.Bilig z Polskiego Radia i Z.Sierpiński z "Życia Warszawy".

Dz.pol.nr 149. - Życie lit. nr 27. - Prasa pol. nr 8

28 Konkurs na powieść współczesną o tematyce związanej z Kielecczyną - roz^ostrzygnięcie. Konkurs ogłoszony został w 1963 r. przez Wydział Kultury Prezydium WRN w Kielcach, Oddział ZLP w Kielcach i Wydawnictwo "Czytelnik" /zob.poz. /.

Jury w składzie: W.Babinicz, J.M.Gisges, K.Koźniewski, W.Maciąg, W.Machejek, S.Otwinowski, S.Wygodzki, T.Wichowa i Z.Żakowa przyznało następujące nagrody: I nagroda /40 tys.zł/ - W.Jażdżyński Świątokrzyski polonez, II nagroda /30 tys.zł/ - K.Dębnicki Krzyk przez sen, III nagroda /25 tys.zł/ - A.Zawiślak Latem przed żniwami, oraz trzy wyróżnienia /po 5 tys.zł/ za powieści: A.Szypulskiego Ludzie jak żółwie, S.Bratkowskiego i J.Roszko Moment prawdziwego południa, S.Krawczyńskiego Klub świętej ryby.

Kultura nr 29. - Życie lit.nr 27. - Życie Warsz. nr 182. - [Prace nagrodzone:] W.Jażdżyński: Świątokrzyski polonez. Warszawa 1965. Czytelnik. - K.Dębnicki: Krzyk przez sen. Warszawa 1965. Czytelnik. - S.Bratkowski i J.Roszko Dzięgielówka i grzechów siedmioro. Życie lit. nr 34, Moment prawdziwego południa. Sł.Ludu 1965 nr 2/3 [fragmenty powieści]. - S.M.Krawczyński: Noc druga. Sł.Ludu nr 249/250, Przed aresztowaniem. Życie lit. nr 42 [fragmenty powieści].

28 P o l e m i k a   w o k ó ł   d r a m a t u   B o h d a -
n a   D r o z d o w s k i e g o   " B u n t o w n i k " .
W pierwszomajowym numerze "Kultury" Bohdan Drozdowski
ogłosił fragmenty dramatu wierszem Buntownik. Rzecz o I
Proletariacie. Sztuka ta stała się przedmiotem krytyki
historyka ruchu robotniczego Leona Baumgartena, który za-
rzucił jej znaczne odstępstwa od prawdy historycznej. Droz-
dowski, twierdził Baumgarten - uczynił z działaczy partii
romantycznych buntowników, podczas gdy w rzeczywistości
mieli oni jasną świadomość klasowego charakteru swej wal-
ki i związku z interesami proletariatu; z tego właśnie sta-
nowiska krytykowali szlachecki rewolucjonizm. Ponadto Baum-
garten zarzucił sztuce szereg błędów w ocenie ukazanych
w dramacie działaczy rewolucyjnych. W odpowiedzi na arty-
kuł Baumgartena Drozdowski bronił prawa pisarza do pewnych
odstępstw od faktów historycznych, przesuwania w czasie
poszczególnych wydarzeń, uwypuklenia dramatycznych konflik-
tów. Równocześnie, odwołując się do materiałów historycz-
nych, dowodził słuszności swojej oceny działaczy I Prole-
tariatu. Kolejna odpowiedź Baumgartena była szczegółową,
erudycyjną polemiką z tą oceną.

B.Drozdowski: Buntownik. Rzecz o I Proletariacie
[fragmenty]. Kultura nr 18. - L.Baumgarten: Fikcja literac-
ka i rzeczywistość historyczna. Kultura nr 26. - B.Droz-
dowski: Fikcja pewnej specjalności. Kultura nr 28. - L.
Baumgarten: Jeszcze raz o "Buntowniku" i replice Bohdana
Drozdowskiego. Kultura nr 30

- Impreza "Pisarze Iskier w Kielcach". W imprezie zorganizowanej przez Wydawnictwo "Iskry", Komitet Wojewódzki Związku Młodzieży Socjalistycznej i Miejską Radę Narodową w Kielcach, wzięło udział 24 pisarzy współpracujących z "Iskrami", zwiedzili oni Kielecczynę i wystąpili na terenie województwa z licznymi wieczorami autorskimi.

Kamena nr 11. - Współczesność nr 12. - Życie lit. nr 26

- Jan Brzękowski przebywał z wizytą w Polsce, m.in. w Warszawie i Krakowie. Poeta stale mieszka w Paryżu.

Twórczość nr 8. - Tyg.powsz. nr 24. - Życie lit. nr 23

17.VI-2.VII W Moskwie przebywała z wizytą delegacja dwutygodnika "Współczesność" /A.Lam i T.Strumff/, zaproszona przez "Literaturną Gazetę".

A.Lam. Współczesność nr 15.

L i p i e c

- 4 Z m a r ła w W a r s z a w i e J a d w i g a
K o p e ć /ur.1889/, autorka powieści dla dzieci i tłu-
maczka literatury dziecięcej z języka rosyjskiego.
Rocz.lit. - Stolica nr 30. - Życie Warsz. nr 162
- 12 K o n k u r s n a p o w i e ś ć w s p ó ł c z e s -
n ą o t e m a t y c e m o r s k i e j ogłoszony
został przez Gdańskie Towarzystwo Przyjaciół Sztuki,
Oddział Związku Literatów Polskich w Gdańsku i Wydawnic-
two Morskie z okazji dwudziestolecia Polski Ludowej.
Prace o objętości conajmniej 160 stron maszynopisu, jak
głosił komunikat, "powinny obrazować przemiany politycz-
ne, społeczne, ekonomiczne i kulturalne, jakie dokonały
się od roku 1945 na ziemiach Pomorza Gdańskiego. Tematem
mogą być zarówno problemy regionalne, jak też szeroko po-
jęta tematyka morska: życie i praca marynarzy polskiej
floty handlowej i rybaków, problemy różnych dziedzin gospo-
podarki i przemysłu morskiego, szkolnictwa morskiego i
technicznego, a także wszystkie problemy związane z kształ-
towaniem się i rozwojem oblicza społeczno-kulturalnego
Pomorza Gdańskiego". Przewidziano jury w składzie: J.Iwa-
szkiewicz - przewodniczący oraz T.Drewnowski, W.Jabłoń-
ski, A.Lam, H.Michalski, J.Putrament i J.Wilhelmi oraz
nagrody: I - 50 tys zł, II - 30 tys zł, dwie III - po 15
tys zł, trzy IV - po 10 tys.zł, i trzy wyróżnienia po 5 tys
zł. Termin składania prac 31.VII 1965. Rozstrzygnięcie zob.
poz.

Kultura nr 28. - Litery nr 8. - Współczesność nr 16

- 17 Zmarł w Krakowie Aleksander Słapa /ur.1895/, zasłużony wydawca, dyrektor Wydawnictwa Literackiego.

Współczesność nr 16. - Życie lit. nr 30

- 18 Zmarł w Chojnicach Stefan Bieszek /ur.1896/, filolog klasyczny, poeta i dramaturg kaszubski.

Tyg.powsz. nr 39.

- 21 Nagrody Miejskiej Rady Narodowej w Lublinie za rok 1964 otrzymali m.in. Helena Platta - poetka i Tadeusz Chabros - dyrektor lubalskiej operetki.

Kur.Lub. nr 171,172

- 22 Umowa o współpracy naukowo-kulturalnej między Polską a Algериą podpisana została w ^WAlgerze.

Dok.pras. s.684

- 22 Obchody dwudziestolecia Polski Ludowej. Obchody zainaugurowane zostały 31 I uroczystą sesją plenarną Ogólnopolskiego Frontu Jedności Narodu w Warszawie. Przemawiał na niej, m.in. J.Iwaszkiewicz, który charakteryzując rozwój polskiej literatury powojennej, powiedział: "W dniu dzisiejszym

literatura nasza przebrnąwszy przez lęki i rozczarowania - chyba na nowo ustala ścisłe kontakty ze społeczeństwem - żyje życiem narodu. [..] Pisarz polski jest w trudnej sytuacji. Czasami - dzieć wieszczów i patriotów skarży się słusznie, że trud jego jest niedoceniany, oceniany zbyt doraźnie, a pozycja w społeczeństwie nienależycie ugruntowana. Tradycja ciąży a realizacja, że tak powiem «zobowiązań literackich» nie jest łatwa. Jedno jest pewne, że literatura nasza zdaje sobie sprawę ze swej odpowiedzialności i że można jej zarzucić wszystko, ale nie brak poczucia obywatelskiego".

W gmachu Muzeum Narodowego w Warszawie 17 VII dokonano dekoracji odznaczeniami państwowymi 283 zasłużonych twórców i działaczy kultury. W przemówieniu minister kultury i sztuki T.Galiński wymienił główne wskaźniki liczbowe kultury polskiej w dwudziestoleciu, podkreślając, że rzeczywistość socjalistyczna, awans kulturalny narodu i polityka kulturalna partii dały twórcom wszelkich dziedzin sztuki niespotykane dotąd możliwości rozwoju. Order Sztandaru Pracy I klasy otrzymali T.Breza i J.Broniewska, Krzyże Oficerskie i Kawalerskie Orderu Odrodzenia Polski → J.Dziarnowska, T.Konwicki, A.Ścibor-Rylski i J.Stawiński.

W Belwederze 18 VII odbyła się dekoracja zasłużonych w dwudziestoleciu Polski Ludowej, której dokonali E.Ochab i W.Gomułka. Order Sztandaru Pracy I klasy otrzymali m.in. J.Brzechwa, J.Przyboś, W.Żukrowski, Order Sztandaru Pracy II klasy - R.Bratny.

21 VII ogłoszona została lista nagród państwowych. W dziedzinie nauk społecznych - w zakresie filologii i językoznawstwa nagrody I stopnia otrzymali: prof. dr Julian Krzyżanowski za prace w zakresie historii literatury polskiej i teorii literatury ze szczególnym uwzględnieniem badań folkloru polskiego oraz prof. dr Jerzy Kuryłowicz za osiągnięcia w dziedzinie językoznawstwa ogólnego i językoznawstwa indoeuropejskiego, a zwłaszcza za prace: Esquisses linguistiques oraz L'apophonie en sémiotique. Nagrody II stopnia otrzymali: prof. dr Stefan Żółkiewski za studia nad literaturą polską i teorią rozwoju kultury współczesnej, a zwłaszcza za prace Kultura i polityka, Perspektywy literatury XX wieku i Przepowiednie i wspomnienia oraz prof. dr Kazimierz Kumaniecki za wydania dzieł Andreae Fricci Modrevii Opera Omnia i Philippi Callimachi Epigrammatum libri duo oraz monografię Cicero i jego współcześni. W zakresie literatury nagrody I stopnia otrzymali za całokształt twórczości Jan Parandowski, Julian Przyboś, Jerzy Putrament i J. Wiktor. Nagrody II stopnia - Bohdan Czeszko za Opowiadania wybrane, Zenon Kosidowski za Opowieści biblijne, Wilhelm Mach za Agnieszkę, córkę Kolumba i Zbigniew Załuski za Przepustkę do historii. W 1964 r. nagrody przyznane zostały po raz pierwszy.

Przewodniczący Komitetu do spraw Radia i Telewizji wręczył odznaczenia państwowe pracownikom radia i telewizji. M.in. Order Sztandaru Pracy II klasy otrzymali S. Stampfl - dyrektor programowy Polskiego Radia i S. Stefański - dyrektor programowy telewizji.

W ciągu całego roku odbywały się liczne imprezy służące popularyzacji dorobku kulturalnego Polski Ludowej. "Teatr" publikował w kolejnych numerach Kronikę dwudziestolecia teatrów Polski Ludowej. Tygodniki "Kultura" i "Życie Literackie" zamieszczały artykuły o problemach kulturalnych różnych regionów.

Zagadnienia osiągnięć i ogólnych prawidłowości rozwojowych powojennej literatury polskiej stawiane były w ankietach i dyskusjach prasowych. Tematyka dwudziestolecia dominowała w konkursach literackich, obficie ogłaszanych w 1964 r. Pisma zamieściły szereg artykułów poświęconych bilansowi literackiego dwudziestolecia. J. Putrament w "Życiu Warszawy" wymieniał jako najważniejsze zdobycze kulturalne Polski Ludowej powszechną oświatę, umasowienie kultury, zwiększenie jej udziału w kulturze światowej, osiągnięcie przez polską literaturę ważnego miejsca na rynkach międzynarodowych. "Więcej - pisał - i większych kłopotów niesie ideowa orientacja kultury. Wiemy, że jest ona socjalistyczna. Ale wiemy również, że socjalistyczna kultura znajduje się od paru lat na wirażu, wychodzi jeszcze ciągle z niżu epoki kultury jednostki. Takich pewności mamy niewiele więcej. Wiemy jeszcze tylko, że nikt nam nie przygotował wzorów kultury socjalistycznej końca XX wieku. Musimy poszukać ich sami, sami je tworzyć, opierając się na jednej lub dwóch fundamentalnych regułach. [..] Tę możliwość, tę potrzebę, ten mus poszukiwania twórcy polscy uznają za najcenniejszy dla siebie element naszej polityki kulturalnej."

[Sesja OK FJN i przemówienie J.Iwaszkiewicza] Życie Warsz. nr 28,29. - [Dekoracja w Muzeum Narodowym] Życie Warsz. nr 172. - Tryb.Ludu nr 197. - [Dekoracja w Belwedrze] Życie Warsz. nr 173. - Tryb.Ludu nr 198. - [Nagrody państwowe] Kultura nr 31. - Tryb.Ludu nr 200. - [Dekoracja pracowników radia i telewizji] Życie Warsz. nr 175. - [Artykuły nt. dwudziestolecia:] L.Eustachiewicz: Wiewiórka na szosie historii. Kierunki nr 38. - A.Lisiecka: Dyskusja o XX-leciu. Szt.Młod. nr 177. - J.Putrament: Głód, który cieszy. Życie Warsz. nr 175. - W.Szewczyk: Bez olimpijskiego dystansu. Tryb.rob. nr 169.

29 Zmarła w Kijowie Wanda Wasilewska /ur. 1905/ Pisarka była członkiem zarządu Związku Pisarzy Radzieckich i członkiem Światowej Rady Pokoju.

W prasie radzieckiej ukazał się komunikat o zgonie Wasilewskiej podpisany przez N.Chruszczowa, L.Breżniewa, A.Nikojana, N.Podgornego, M.Susłowa, J.Andri^epowa, L.Iljiczowa i innych przywódców partii i rządu Związku Radzieckiego oraz licznych pisarzy radzieckich m.in. I.Erenburga, M.Tichonowa, M.Szołochowa, K.Fiedina, A.Gonczara, ^{A. Surkowa,} (P.Tyczynę). Komunikat omawiający działalność społeczną i literacką pisarki, stwierdzał: "Odeszła od nas wielka, ambitna artystka, pisarka - rewolucjonistka, odeszła w pełnym rozkwicie sił, przeto jeszcze dotkliwszy jest ból z powodu tej straty. Życie, niestrudzona działalność literacko-społeczna Wandy Wasilewskiej, poświęcona walce o komunizm,

będzie zawsze wzorem partyjnej służby pisarza narodowi radzieckiemu, budującym przykładem dla wszystkich ludzi walczących o wolność i szczęście narodów."

Na ręce męża Wandy Wasilewskiej A.Korniejczuka de-
pesze kondolencyjne przesłali przewodniczący Rady Państwa
A.Zawadzki, członek Biura Politycznego KC PZPR E.Ochab,
minister Obrony Narodowej Marszałek Polski M.Spychalski,
prezes NK ZSL C.Wycech, Prezydium Ogólnopolskiego Komitetu
Pokoju oraz Anna i Zenon Kliszko. Zarząd Główny
ZBoWiD przesłał depezę kondolencyjną do Radzieckiego
Komitetu Weteranów Wojny, Prezydium Ogólnopolskiego Ko-
mitetu Pokoju - do Radzieckiego Komitetu Obrońców Pokoju,
Zarząd Główny Związku Literatów Polskich - do związku Pi-
sarzy Ukraińskiej SRR i Związku Pisarzy Radzieckich, mi-
nister kultury i sztuki T.Galiński - do ministra kultu-
ry ZSRR J.Furcewej i ministra kultury USRR R.Babijczuka.

W pogrzebie Wasilewskiej, który odbył się na koszt
państwa w Kijowie 31 VII wzięła udział delegacja polska
w składzie: kierownik Wydziału Kultury KC PZPR W.Kraśko,
wiceprzewodniczący ZG ZLP J.Putrament, ambasador polski
w ZSRR E.Pszczółkowski i gen.dyw. J.Śliwiński. Trumna
pisarki wystawiona została w Sali Klubowej Rady Ministrów
URSS. W czasie pogrzebu przemawiali sekretarz KC Komunis-
tycznej Partii Ukrainy I.Gruszecki, W.Kraśko, Sekretarz
Radzieckiego Komitetu Pokoju Kotow, robotnik fabryki "Ar-
senał", studentka kijowska.

Komitet Centralny Komunistycznej Partii Ukrainy i
Rada Ministrów Ukraińskiej SRR podjęły uchwałę w sprawie
uczczenia pamięci Wandy Wasilewskiej, w której postanowio-
<http://rcin.org.pl>

no: wybudowanie pomnika na grobie pisarki, ufundowanie tablicy pamiątkowej na domu przy ul. K.Liebkechta w Kijowie, gdzie mieszkała, nadanie imienia Wasilewskiej szkole średniej nr 24 we Lwowie, nazwanie jej imieniem jednej z ulic w Kijowie oraz podjęcie zbiorowego wydania jej dzieł.

25.VIII A.Korniejczuk i córka pisarki Ewa Wasilewska za pośrednictwem J.Broniewskiej przekazali do Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie mundur Wandy Wasilewskiej z czasów, kiedy była ona przewodniczącą Związku Patriotów Polskich. W uroczystości udział wzięli zastępca szefa Głównego Zarządu Politycznego Wojska Polskiego gen.bryg. W.Polański, I sekretarz ambasady ZSRR w Warszawie N.Ponomariew, zastępca sekretarza generalnego ZG ZBoWiD H.Matysik, sekretarz generalny ZG TPPR M.Wągrowski i delegacja I Dywizji Zmechanizowanej im. T.Kościuszki.

Imię Wandy Wasilewskiej nadane zostało szkole podstawowej nr 219 w Warszawie i szkole podstawowej nr 90 w Poznaniu.

W prasie polskiej ukazały się liczne wspomnienia i artykuły poświęcone Wandzie Wasilewskiej.

Tryb.Ludu nr 209,210,211,212,326. - Życie Warsz. 182, 183, 194,205. - [Komunikat radziecki] Kraj Rad nr 34. - [Artykuły okolicznościowe] Głos wielkop. nr 143. - Kultura nr 33. - Polityka nr 32. - Tyg.demokr. nr 32

- Dyskusja redakcyjna w miesięczniku "Dialog" na temat dramaturgii dwudziestolecia Polski Ludowej. Dyskusja, w której udział wzięli K.Puzyna, S.Żółkiewski i E.Csató, próbowała nakreślić zasadnicze ce-

<http://rcin.org.pl>

chy stylistyczne i tendencje rozwojowe polskiego dramatu powojennego w konfrontacji z twórczością lat międzywojennych. S. Żółkiewski stwierdził, że po 1945 r. wygasa dramat średniej klasy, drugorzędny, będący jednak ważnym zapleczem nowych usiłowań pisarskich i istotny z punktu widzenia potrzeb teatru: dramat obyczajowy, komedia satyryczna i polityczno-rezonerska, twórczość bulwarowa; chybione okazują się próby komedii obyczajowo - "produkcyjnej". Utwory tego typu, bogato reprezentowane w dwudziestoleciu międzywojennym, są domeną dramatu realistycznego. Po wojnie liczącą się próbą dramatu realistycznego podejmuje tylko Kruczkowski. Potem zaś realistyczny nurt dramaturgii przeżywa kryzys. Triumf odnoszą sztuki paraboliczne i dramat poetycki: Mroźek i Różewicz. Polemizował z tą oceną Puzyna, wskazując na nowe próby dramatu realistycznego podjęte przez Drozdowskiego i Krasińskiego. Mówił też o wieloznaczności dramatów Mroźka, będących przykładem zaangażowania ideowego i paraboliczności, konkretności i uniwersalności.

Csató zwracając uwagę na wyjątkowe miejsce Kruczkowskiego w dwudziestoleciu stwierdził, że schematyczny teatr lat pięćdziesiątych zakładał, że racje marksistów przekazuje marksistowskiej publiczności, adresowany był w istocie do władz, Kruczkowski zwracał się do publiczności nie wrogiej, ale i nie przekonanej, dyskutował z nią.

Dwa dwudziestolecia. Dialog nr 7

- Z a t a r g   m i ę d z y   k o ś c i o ł e m   w   C z ę s t o c h o w i e   a   t e a t r e m   i m .   M i c k i e w i c z a .   T e a t r   i m .   M i c k i e w i c z a   w   C z ę s t o c h o w i e   w y s t a -

wił sztukę L.Sztoka: Stworzenie świata, opartą na serii rysunków J.Effela /premiera 11 IV 1964/. Przedstawienie w reżyserii L.Tychowej ze scenografią S.Kobylińskiego miało charakter rewii i przez komentatora incydentu ocenione zostało jako "widowisko zabawne, miejscami dowcipne, nie pozbawione łagodnie kpiącego dowcipu, całkowicie wyprane [..] z jakichkolwiek aluzji, mogących urazić czyjeś uczucia religijne." Sztuka spotkała się jednak z potępieniem księży kościoła w Częstochowie, którzy zarzucili jej profanację oraz zagrozili ekskomuniką dzieciom aktorów biorących udział w przedstawieniu.

Teatr nr 14

- Plan realizacji umowy o współpracy kulturalnej między Polską a Koreańską Republiką Ludowo - Demokratyczną na lata 1964 - 1965 podpisany został w Phenianie.

Dok.pras. s.684

- Utworzenie Agencji Autorskiej. Minister kultury i sztuki powołał Agencję Autorską Literacko-Muzyczną, której zadaniem jest propaganda i rozpowszechnianie praw polskiej twórczości za granicą i upowszechnianie twórczości światowej w Polsce. Powołano też Radę Programową Agencji. Naczelnym dyrektorem Agencji został M.Rusinek.

Dok.pras. s. 682

S i e r p i e ń

- 1   O b c h o d y   d r u g i e j   r o c z n i c y
ś m i e r c i   L e o n a   K r u c z k o w s k i e -
g o .   W Warszawie na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach
odbyła się uroczystość złożenia wieńców na grobie Krucz-
kowskiego. Przybyli: członek Biura Politycznego KC PZPR
Z.Kliszko, zastępca przewodniczącego Rady Państwa B.Po-
dedworny, minister kultury i sztuki T.Galiński oraz ro-
dzina i przyjaciele pisarza. Na grobie Kruczkowskiego
w Alei Zasłużonych złożone zostały wieńce od KC PZPR,
Rady Państwa, ministra obrony narodowej, ministra kul-
tury i sztuki, Prezydium St.RN, Związku Literatów Pol-
skich, Ogólnopolskiego Komitetu FJN, Ogólnopolskiego Ko-
mitetu Pokoju.

Szkołom podstawowym we Wrocławiu i w Krakowie nada-
no imię Kruczkowskiego /zob.poz.   /. W serii prac
Instytutu Bibliograficznego Biblioteki Narodowej ukazał
się poradnik bibliograficzny Z.Macuzanki: O Leonie Krucz-
kowskim 1900 - 1962.

Prasa literacka zamieściła szkice krytyczne omawia-
jące twórczość pisarza. Zwracano w nich uwagę na uniwer-
salną problematykę moralną, problematykę odpowiedzialnoś-
ci, godności ludzkiej, związków człowieka ze zbiorowoś-
cią, moralnego ładu świata, która występując w różnej
postaci, ale powtarzając się stale, określa styl jego pi-
sarstwa.

[Artykuły:] S.W.Balicki. Kamena nr 17. - Z.Greń:

"Pytania moralne" Leona Kruczkowskiego. Życie lit. nr 31.
- Z. Macużanka: Społecznik i moralista. Wiatraki nr 10. -
S. Treugutt: Fundament dramatyczny sztuk Kruczkowskiego.
Teatr nr 22,23 . - [Sprawozdania z uroczystości:] Życie
lit. nr 47. - Tryb. Ludu nr 212.

2 K a z i m i e r z A n d r z e j J a w o r s k i o -
t r z y m a ł d o r o c z n ą n a g r o d ę P r e -
z y d i u m W o j e w ó d z k i e j R a d y N a r o -
d o w e j w L u b l i n i e /jako jeden z 12 laure-
atów./

Kamena nr 15. - Kur.Lub. nr 179

2 K o n k u r s " D w u d z i e s t o l e c i e Z i e -
m i R z e s z o w s k i e j " - r o z t r z y g n i ę c i e . K o n -
kurs zorganizowany został przez Prezydium Wojewódzkiej
Rady Narodowej i Oddział Stowarzyszenia Dziennikarzy Pol-
skich w Rzeszowie. Jury sekcji literacko-dziennikarskiej
w składzie: W. Bodnicki - przewodniczący, E. Gajewski, Z.
Kwiatkowski, H. Pasławski i J. Pleśniarowicz w dziale pub-
licystycznym I nagrody nie przyznało, II nagrodę otrzymał
W. Wal za audycję Słońce świeci dla wszystkich, III - A. Ja-
kubowicz za audycję Posterunek, wyróżnienie - Z. Ziembolew-
ski za reportaż Metryki, ludzie i rzeczy. W dziale lite-
rackim jury nie przyznało I, II i III nagrody, wyróżnienia
otrzymali J. Popow za Siedem opowiadań i B. Szafraniec za
opowiadanie Gołębie.

[Komunikat:] Widnokrąg nr 31. - Życie lit. nr 32

7-11 Ż a ł o b a p o ś m i e r c i p r z e w o d n i -
c z ą c e g o R a d y P a ń s t w a A l e k s a n -
d r a Z a w a d z k i e g o . Zawieszono zostały wszystkie imprezy rozrywkowe z wyjątkiem imprez artystycznych w teatrach i kinach, o ile ich repertuar nie kolidował z powagą żałoby.

Tryb.Ludu nr 219.

9 M i ę d z y n a r o d o w a a n k i e t a t y g o d -
n i k a " K i e r u n k i " . Redakcja zwróciła się do zagranicznych pisarzy katolickich z pytaniami: czy wiara stwarza ograniczenia w szczerości przekazywania wszystkich stron życia; czy wiara nakłada szczególne obowiązki na pisarza; na jakie zjawiska i procesy współczesności pisarze katoliccy powinni być szczególnie uwrażliwieni. Odpowiedzi nadeszli: F.Mauriac, G.Le Fort, J.Bishop, G.Cesborn, L.Rinser, S.Andres, K.Bednař, G.Gaiser, H.Böll , V.Renč, M.Zermatten, R.-M.Albérés, D.Meichsner, J.Rüber, F.Hellens, J.Farl Powers, W.Breedveld, A.Goes, J.D.Sheridan, H.Queffélec. W podsumowaniu ankiety Z.Lichniak stwierdził, że w odpowiedziach nie ma przekonania o apriorycznym ciężeniu światopoglądu katolickiego na artystycznym poznaniu świata. Wiara nie zagraża suwerenności pisarza. Ale zarazem ma ważne znaczenie dla postawy twórczej. Inspiracja katolicka otwiera nowe możliwości artystyczne - uwrażliwia, czyni problemy świata sprawą sumienia. Lichniak polemizował zarazem z pojawiającymi się w ankiecie głosami, że katolicyzm stwarza zapory artystycznie oraz - przeciwnie -

że na twórczość nie ma wpływu. Odmienną zgoła ocenę ankiety wypowiedział publicysta tygodnika Stowarzyszenie Ateistów i Wolnomysłicieli "Argumenty". Stwierdził on, że wypowiedzi dokumentowały "odrzućenie kurateli i zasady ideologicznego posłuszeństwa, czyli także - ideologicznego przymusu Kościoła. Przeciwstawienie się wyraźne perspektywie dogmatycznego ograniczenia swobody twórcy przez jakiegokolwiek zasady doktrynalnej wierności".

[Pytania ankietowe] Kierunki nr 32. - [Odpowiedzi:] Kierunki nr 32,33,34,35,36,37,38,39,42. - [Podsumowania:] Z.Lichniak: Szerzej o wiarę. Kierunki nr 42. - J.S. [Jacek Syski]: Bez dogmatu. Argumenty nr 36

- 14 Konkurs na pamiętnik oficera - rozstrzygnięć. Konkurs ogłoszony został w lipcu 1963 roku przez redakcję "Żołnierza Wolności" z okazji 20-lecia Ludowego Wojska Polskiego. Na konkurs nadesłano 85 prac. I nagrodę otrzymał płk.T.Szymański za pracę My ze spalonych wsi, II nagrodę kpt.rezerwy J.Łysakowski za pracę Dowódca kompanii, przyznano także 2 nagrody trzecie i 14 wyróżnień oraz nagrodę specjalną dla G.Modrzejewskiej. Wręczenia nagród dokonał wiceminister obrony narodowej, szef Głównego Zarządu Politycznego WP gen.dyw. W.Jaruzelski.

Dok.pras. s. 759. - [Prace nagrodzone:] T.Szymański: My ze spalonych wsi... Warszawa 1965. Wyd.MON, J.Łysakowski: Dowódca kompanii. Warszawa 1965. Wyd.MON.

16 Dyskusja "Życia Literackiego" o literaturze powojennego dwudziestolecia.

Dyskusję otworzył artykuł W. Maciąga, który jako referat został poprzednio wygłoszony na zebraniu krakowskiego oddziału Związku Literatów. Dziewiętnastowieczna literatura polska, stwierdzał Maciąg, wyrastająca w warunkach niewoli, stworzyła wzór pisarza - wodza narodu, polityka, prawodawcy i moralnego trybunału, uosobieniem tego wzoru stała się twórczość i działalność Mickiewicza. Wzór ten w warunkach socjalistycznego państwa, które samo tworzy i narzuca obywatelom model ideowy i polityczny, stał się anachronizmem. Ta przemiana funkcji literatury w socjalistycznym państwie prowadziła do wielu pisarskich dramatów i w niej upatrywać należy przyczynę faktu, że rozwój powojennej literatury polskiej nie był procesem ciągłym i nie tworzy całości. "Z punktu widzenia stanu kulturalnego posiadania staje się ten meandryczny proces nieustającym eksperymentem, w którym na plan pierwszy wysuwają się kolejne [...] fascynacje, kolejne pomyłki. Mamy poszukiwania, mamy przecieranie drogi, mamy wciąż nowe poetyki - nie mamy jednak rezultatów, to znaczy nie mamy takich formuł literackich, które można by uznać za trwałe, dające pełny wyraz doświadczeniom pewnej epoki, do których można by się odwołać jak do utrwalonego artystycznie obrazu świadomości społecznej, jak odwołujemy się do Mickiewicza, Prusa czy Żeromskiego". Toteż autor postulował taką pos-

tawę pisarską, która nie angażuje się bezpośrednio w polityczne i społeczne wydarzenia, jest obserwacją świata z dystansu i stawia sobie zadanie stworzenia jego pełnego obiektywnego obrazu z perspektywy "zimnego rachunku intelektualnego". Następne głosy w dyskusji były mniej lub bardziej szczegółową polemiką z artykułem Maciąga. Poddawano w wątpliwości model Mickiewiczowskiego wzoru, który skonstruował i ocenę sytuacji pisarza w latach pięćdziesiątych. Konkluzje Maciąga odrzucił S.Wygodzki postulując taką postawę pisarską, która jest ciągłym ryzykiem i ciągłą odpowiedzialnością wobec świata, Pisarz ma obowiązek być w porządku wobec prawdy i niezależnie od swojej sytuacji wypowiedzieć się w imię prawdy. "Pisarz współczesny podejmuje ryzyko nie dlatego, że pragnie kimkolwiek lub czymkolwiek władać, lecz dlatego, że pisarz ciągle wkracza na tereny nieznane, leżące odłogiem". R.Matuszewski polemizował z przeprowadzoną przez Maciąga oceną literatury powojennej. Wartość literatury polega - twierdził - nie na ciągłości jej rozwoju i bezwzględnej trafności obrazów świata jakie tworzy, lecz na tym, że ciągle próbuje frontalnie zmierzyć się z rzeczywistością, podejmuje problemy istotne i ważne, nawet za cenę klęski i załamania. Postawę taką należy postulować, ją właśnie reprezentuje też powojenna literatura polska, która poprzez swą nieciągłość daje świadectwo swego czasu.

W.Maciąg: Doświadczenia literatury powojennej. Życie lit. nr 33. - S.Wygodzki: Ryzyko pisarza. Życie lit.nr33

R.Nowakowski: Warto się pokłócić. Życie lit. nr 34. -
R.Matuszewski: Przeciw minimalizmowi. Życie lit. nr 35. -
A.Lam: Reszta niech będzie przydana. Życie lit. nr 36. -
T.Hołuż: Gdzie jest wieszcz? Życie lit. nr 37. - K.Grzybowski: Pytania i doświadczenia czytelnika. Życie lit. nr 37. - W.Maciąg. Życie lit. nr 37.

22 Konkurs literacki "Opolszczyzna - jej dzień nowy" ogłosił Oddział Związku Literatów Polskich oraz Wydział Kultury Prezydium WRN w Opolu. Konkurs obejmował utwory poetyckie /zbiór wierszy, poemat/, prozę /powieść, tom opowiadań, tom esejów/ oraz reportaże /cykl reportaży/ lub tom wspomnień. "Tematem konkursu - głosi komunikat - mają być sprawy, wydarzenia, przeżycia i procesy związane z powrotem Śląska do Macierzy. Prace powinny ukazywać walor twórczego zaangażowania w budowę nowego życia na Śląsku po wyzwoleniu na tle problematyki XX-lecia Polski Ludowej". Przewidziano nagrody: w dziale prozy: I- 30 tys.żł, II - 20 tys.żł III - 10 tys. żł; w dziale poezji: I - 18 tys.żł, II - 12 tys. żł, III - 6 tys. żł; w dziale reportażu i pamiętnikarstwa: I - 12 tys.żł, II - 8 tys.żł, III-5 tys.żł. Termin nadsyłania prac: 30.VI.1965.

Dz.zach. nr 199. - Kultura nr 35, - Nadodrże nr 10

22 Obchody dwudziestej rocznicy śmierci Lucjana Szenwald. Na grobie poety w Alei Zasłużonych na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach w Warszawie złożono wieńce i kwiaty od KC PZPR,
<http://rcin.org.pl>

Rady ministrów, przewodniczącego Rady Państwa, Ministerstwa Obrony Narodowej, ministra kultury i sztuki, I Warszawskiej Dywizji Zmechanizowanej im. T.Kościuszki, ZBoWiD-u Związku Literatów Polskich, Stołecznej Rady Narodowej, ZMS i ZMW, Polskiego Radia, którego Szenwald był pracownikiem, wydawców i młodzieży ze szkoły im.Szenwalda w Warszawie. W uroczystości wzięła udział wdowa po poecie Alina Szenwaldowa.

Państwowy Instytut Wydawniczy wydał Wiersze liryczne Szenwalda w wyborze i układzie B.Ostromęckiego, Czytelnik - Wiersze wybrane ze wstępem S.Pollaka. Ukazały się w prasie literackiej artykuły omawiające sylwetkę twórczą poety.

[Sprawozdania:] Tryb.Ludu nr 233. - Życie Warsz. nr 203. - [Artykuły] S.R.Dobrowolski. Tryb.Maz. nr 200, Życie Warsz. nr 201. - H.Michalski. Kultura nr 32. - S.Pollak. Twórczość nr 6. - J.Pytlakowski. Współczesność nr 17.

23   A n k i e t a   "   Ż y c i a   W a r s z a w y   "   :   C o
n o w e g o   w i d z e   w   l i t e r a t u r z e
X X - l e c i a   P o l s k i   L u d o w e j .   O d p o w i e -
d z i   u d z i e l i l i   J . K r z y ż a n o w s k i ,   W . M a c h ,   i   W . Ż u k r o w s k i . P r o f .
K r z y ż a n o w s k i ,   o m a w i a j a c   p o w o j e n n e   b a d a n i a   l i t e r a t u r y ,
w s k a z a ł   n a   z n a c z e n i e   d u ż y c h ,   s t a r a n n i e   o p r a c o w a n y c h   e d y c j i
l i s t ó w ,   k t ó r e   p o p r z e d n i o   n i e   b y ł y   w y d a n e . M a c h   p o d k r e ś l i ł
z w i ą z e k   l i t e r a t u r y   z   ż y c i e m   s p o ł e c z n y m   i   r e w o l u c y j n y m i   p r z e -
m i a n a m i   u s t r o j o w y m i   o r a z   s z e r o k i   o b r a z   d o ś w i a d c z e ń   l u d z -
k i c h   -   s p o ł e c z n y c h   i   p s y c h o l o g i c z n y c h ; " j e s t   t o   -   s t w i e r -
d z i ł   -   l i t e r a t u r a   w y r ó w n a n a ,   s o l i d n a ,   o d p o w i e d z i a l n a   m y ś -
<http://rcin.org.pl>

lowo i dojrzała artystycznie". Żukrowski mówił o ogromnym rozszerzeniu kręgu odbiorców literatury i powstaniu zapotrzebowania na literaturę w środowiskach wiejskich.

Życie Warsz. nr 203

- 24 Zmarł w Kijowie Maksym Rylski /ur.1895/, poeta ukraiński, tłumacz poezji polskiej /m.in. Pana Tadeusza i Beniowskiego/, wydawca literatury polskiej w przekładach ukraińskich. Prezydium Polskiego PEN-Clubu wystosowało depezę kondolencyjną do Związku Pisarzy Ukraińskiej SRR. W prasie literackiej ukazały się wspomnienia i artykuły omawiające zasługi Rylskiego w popularyzacji literatury polskiej w Związku Radzieckim.

Kultura nr 31. - Poglądy nr 17. - Tryb.Ludu nr 205, 206. - [Artykuły okolicznościowe:] F.Nieuważny. Pojezierze nr 32. - S.Pollak. Współczesność nr 17.

- 25 Zmarła w Warszawie Izabella Czermakowa /ur.1902/, tłumaczka literatury angielskiej, niemieckiej, austriackiej, węgierskiej i fińskiej, autorka felietonów literackich, członek Związku Literatów Polskich i Zarządu Głównego Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Fińskiej.

W.Karczewska. Twórczość nr 12. - Rocz.lit.

- Wizyta pisarzy radzieckich w Polsce. W skład delegacji wchodził m.in. B.Okudźawa, B.Plater, W.Ogniew, J.Sotnik, G.Władimow. Pisarze radzieccy spotkali się 21 VIII w Warszawskim Domu Literatów z pisarzami polskimi, gości powitał J.Iwaszkiewicz.

wicz.

Tryb.Ludu nr 232. - Życie Warsz. nr 202.

- Jubileusz setnego numeru miesięcznika "Dialog" Prasa literacka podkreślała ogromne zasługi "Dialogu" dla kultury polskiej i stwierdzała, że pismo odgrywa rolę mecenas współczesnej dramaturgii. J.P.Gawlik z innej okazji wskazał jednak na niekorzystne tendencje monopolistyczne pisma, które drukuje nie wszystkich pisarzy i stosuje wyraźne kwalifikacje estetyczne przy doborze sztuk. Również krytyka literacka "Dialogu", skupiająca wybrane grono ludzi i preferująca wzór dramaturgii czystej, pozostawia na boku wiele współczesnych problemów teatru i dramatu.

[Artykuł jubileuszowy] Teatr nr 21. - J.P.Gawlik.

Odra nr 10.

- Wizyta Lwa Oszanina w Polsce
Oszanin - radziecki poeta
i autor piosenki "Zawsze niech będzie słońce", która zdobyła główną nagrodę na festiwalu piosenki w Sopocie -
odbył wieczór autorski /19.VIII/ w Domu Kultury Radzieckiej w Warszawie.

Życie Warsz. nr 200.

W R Z E S I E Ń

- 4 Jubileusz siedemdziesięciolecia urodzin Marii Zientary-
Malewskiej - wars^{mił}awskiej poetki ludowej i zasłużonej krzewi-
cielki polskości. Oddział Olsztyński Stowarzyszenia PAX zor-
ganizował uroczyste spotkanie z jubilatką.
Warm.i Maz. nr 11.- Słowo powsz. nr 217, 242
- 9 Obchody dwudziestej piątej rocznicy śmierci Józefa Czechowicza
W czasie Zjazdu Związku Literatów Polskich złożono wieńce
na grobie poety. W prasie literackiej ukazały się artykuły
obolicznościowe, przyczynki biograficzne, wspomnienia.
T.Kłak: Miasto Czechowicza. Kultura nr 22.- A.Słucki:
Wokół Czechowicza. Współczesność nr 18.- J.Śpiewak: W dwu-
dzistopięciolecie śmierci poety. Twórczość nr 9.- L.B.Grze-
niewski: Czechowicz w Warszawie. Kultura nr 38.- Kult.i Ży-
cie nr 35.
- 11 Konkurs na opowiadanie i reportaż literacki na temat 20-lecia
na ziemiach nadodrzańskich. ogłoszony został przez Wydział
Kultury Prezydium WRN w Zielonej Górze, Lubuskie Towarzystwo
Kultury i Zarząd Oddziału ZLP w Zielonej Górze pod patrona-
tem Wojewódzkiego Komitetu Frontu Jedności Narodu. Przewi-
dziano dla obu działów nagrody w wysokości I - 6 tys.zł., II
4 tys.zł., dwie nagrody III - po 3 tys.zł. i dwa wyróżnienia
po 2 tys.zł. Termin nadsyłania prac /których objętość nie po-
winna przekraczać 10-12 stron maszynopisu/: 1 III 1965.
Gaz.pom. nr 216.- Tyg.^{kult.)}(nr 38

- 11 Zebranie sprawozdawczo-wyborcze Oddziału Związku Literatów Polskich w Szczecinie.

Na zebraniu dokonano wyboru nowego zarządu oddziału, w składzie M.Misiorny - prezes, oraz I.G.Kamiński, J.Krzywiński i H.Raszko - członkowie.

Rocz.lit.

- 11 Konkurs na wiersz o bitwie pod Ewiną - rozstrzygnięcie. Konkurs zorganizowany został w 1963 r. /zob.poz. / przez Wydział Kultury Prezydium WRN w Łodzi i Łódzki Oddział ZLP z okazji 20 rocznicy bitwy. Jury pod przewodnictwem M.Piechala I nagrodę przyznało R.Sztajnertowi za Bój pod Ewiną, trzy II nagrody - T.Chróścielskiemu za Poemat o Ewinie, S.Kaszyńskiemu za Biały wiersz o rannej łączniczce Janinie oraz R.Sztajnertowi za Żołnierzy generała Bema, trzy III nagrody - W.Mrozowskiemu za Piosenkę, I.Sikiryckiemu za Partyzanckie strofy i T.Gicgierowi za Wrześniową noc.

[Komunikat: 7 Dz.Łódz. nr 217.- Odgłosy nr 38.- Tryb. Ludu nr 255.- [Prace nagrodzone: 7 E. Sztajnert: Bój pod Ewiną. Głos rob. nr 217.- W.Mrozowski: Piosenka. Mater.repert. 1965 nr 3.- I.Sikirycki. Partyzanckie strofy. [w: 7 Nocny połów. Łódź 1966. Wydawnictwo Łódzkie.

- 13 Zmarł w Warszawie Aleksander Kołtoński /ur. 1882/, dramaturg, eseista i działacz na polu zbliżenia kulturalnego Polski i Włoch.

Kierunki nr 51/52.- Rocz.lit.

- 15 Nagrody PEN-Clubu dla tłumaczy literatury obcej. Jury pod przewodnictwem J.Parandowskiego przyznało trzy równorzędne nagrody: Z.Bieńkowskiemu - za przekłady z literatury francuskiej i rosyjskiej, A.L.Czerny - za przekłady z literatury francuskiej i hiszpańskiej i J.Zagórskiemu - za przekłady z literatury rosyjskiej.

10 XI w siedzibie PEN-Club J.Parandowski wręczył nagrody laureatom.

- 15 Turniej Poetycki o nagrodę "Czółenka Tkackiego" zorganizowały z okazji 20-lecia Polski Ludowej Wojewódzka Komisja Związków Zawodowych, Wydział Kultury Wojewódzkiej i Łódzkiej Rady Narodowej oraz Klub Młodych Twórców przy Zarządzie Wojewódzkim Związku Młodzieży Wiejskiej w Łodzi "Celem turnieju - głosił komunikat - jest wyłonienie spośród nadesłanych tekstów utworów poetyckich najcelniej oddających przemiany i dorobek XX-lecia PRL". Termin nadsyłania prac 1 V.

Rozstrzygnięcie Turnieju nastąpiło w Klubie ZMW w Łodzi. Spośród ok. 500 nadesłanych prac 96 autorów Komisja kwalifikacyjna w składzie: S.Czernik - przewodniczący, J.Koprowski, W.Boczkowski, J.Sulej i J.Makarska, wybrała 10 wierszy, które poddane zostały następnie głosowaniu publiczności. I nagrodę - "Czółenko tkackie" i 2 tys.zł. otrzymał A.Puto /Tomaszów Mazowiecki/, II nagrodę - 1500 zł. J.Baranowski /Poznań/, III - nagrodę /1 tys.zł./ Z.Dunajczyk /Pabianice/, wyróżnienia po 500 zł. A.Hajczuk /Krzyż Wielkopolski/, K.Wiśniewska /Łódź/ i A.Burdyn /Łódź/

[Ogłoszenie] Kultura nr 14.- Zarzewie 16. [Komunikat o ^{nagrodach} ~~wywiadach~~] Nowa Wieś nr 45.- Kultura nr 41.- Zarzewie nr 42.

/17-27/ Wizyta w Polsce pisarzy rumuńskich Iona Brada i Lucii Demetriusa. Goście wzięli udział w Zjeździe Związku Literatów Polskich, a następnie zwieździli Warszawę i Kraków.

Tryb.Ludu nr 266

18 Kazimierz Brandys otrzymał nagrodę literacką wyspy Elby /Isola D'Elba/ za Listy do pani Z., które ukazały się we Włoszech w wydawnictwie "Mondradori". Nagroda przyznawana jest dorocznie za książkę poruszającą najistotniejsze problemy współczesności. Pod nieobecność Brandysa nagrodę w wysokości 1 miliona lirów odebrał przedstawiciel ambasady polskiej w Rzymie.

Głos szczec. nr 228.- Tryb.Ludu nr 265

18-21 XIV Zjazd Związku Literatów Polskich. Według statutu Związku zjazd powinien odbyć się jesienią 1963r, termin przesunięty został przez Zarząd Główny ZLP na rok dwudziestolecia Polski Ludowej. Obrady poświęcone były ocenie dorobku powojennej literatury polskiej, a zjazd przybrał szczególnie uroczysty charakter. Na obrady przybyli: I sekretarz KC PZPR W.Go-mułka, członek Biura Politycznego KC Z.Kliszko, kierownik Wydziału Kultury KC W.Kraśko, minister Kultury i Sztuki T.Galiński, sekretarz Centralnej Rady Związków Zawodowych C.Wiśniewski oraz przedstawiciele władz ~~wojewódzkich~~ województwa lubelskiego - I sekretarz Komitetu Wojewódzkiego PZPR W.Kozdra, prezes Wojewódzkiego Komitetu ZSL W.Gawlik i przewodniczący Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej P.Dąbek. W zjeździe wzięło udział 98 delegatów z całego kraju, w tym 57 pisarzy z Warszawy, przybyli przedstawiciele związków pisarzy z Bułgarii, Czechosłowacji, Jugosławii, Mongolii, NRD,

Rumunii, Węgier i Związku Radzieckiego.

Pierwszego dnia obrad, którym przewodził J. Przyboś, wysłuchano przemówienia powitalnego w imieniu władz i społeczeństwa lubelskiego W. Kozdry, następnie krótki referat wygłosił J. Iwaszkiewicz. Przypominając, że Zjazd odbywa się w 20-lecie Polski Ludowej, 100-lecie urodzin Żeromskiego, 25-lecie śmierci Czechowicza i 25-lecie śmierci S. I. Witkiewicza oraz w 20-lecie pierwszego Zjazdu Literatów, który odbył się również w Lublinie, mówił on o warunkach pracy Związku po wojnie i coraz większym zainteresowaniu literaturą polską na świecie. "Wzrastające znaczenie naszej literatury na świecie powinni napawać nas poczuciem odpowiedzialności i poczuciem dumy. Dumy, ale nie pychy [^..._] Myślę, że pycha sprawiła i sprawia naszym pisarzom niejednego figla, podszeptem jest niejednego błędu. [^..._] Pycha i sobiepaństwo każą skakać pisarzom naszym z pokładu okrętu, który bynajmniej nie zatonął. Pycha każe nam wierzyć w nieomylność własnego sądu i każe potępiać brata pisarza, który jest odmiennego zdania, pycha jest też źródłem największego grzechu naszego: małej wiary w rozsądek, doświadczenie i ofiarność naszego narodu". Następnie przemówienie wygłosił W. Gomułka. Mówił on o osiągnięciach Polski Ludowej w zakresie walki z analfabetyzmem, rozwoju szkolnictwa, bibliotek ruchu wydawniczego, upowszechnianiu kultury. Wysoko ocenił dorobek literatury powojennego dwudziestolecia. Stwierdził, że nie można jednak uznać, iż pisarze sprościli odpowiedzialności, którą nałożyło na nich socjalistyczne społeczeństwo. Brakuje dzieł, które potrafi-

łyby oddać "całą epopeję 20-letniej pracy i walki nad wzniesieniem gmachu nowej, socjalistycznej Polski, tworzeniem nowego życia, nowego człowieka przy wszystkich towarzyszących temu przeżyciach narodu". Panoszą się tendencje usuwania literatury na margines życia, "jałowego snobizmu, papuziego naśladownictwa", "formalistycznych, pustych wewnątrznie igraszek". "Nie boimy się - mówił dalej W.Gomułka - krytycznego, głębokiego wglądu w rzeczywistość życia kraju i narodu. Bez twórczej krytyki, która prowadzi do lepszego i bardziej skutecznego działania - nie uszlibyśmy daleko. Nie chcemy wymazywać z pamięci żadnych doświadczeń, nawet najbardziej bolesnych. Ale krytyka chcąc pełnić pożyteczną funkcję społeczną musi być odpowiedzialna i cel^wa, musi wynikać z głębokiego znawstwa materii społecznej, powinna działać oczyszczająco i twórczo, a nie obojętniająco i nihilistycznie". Partia nie będzie mieszać się do spraw warsztatowych, wyznaczać tematów, przeszkadzać rywalizacji stylów, hamować eksperymentów i polemik. "Sprzeciwiamy się publikacji tylko takich utworów, które czerpią swe natchnienie z reakcyjnej i antykomunistycznej inspiracji i przez swoją wymowę ideową i moralną godzą w socjalizm. Zdarza się to zresztą rzadko". Na ograniczenia natrafia ^{takie} ~~jednak~~ literatura "rozrachunkowa", podejmująca rozprawę z błędami kultu jednostki, ponieważ widzi ona przeszłość tylko jako epokę bezprawia, fałszu, wypaczenia ludzkich charakterów, nie dostrzega natomiast ani ówczesnych osiągnięć, ani ostrości walki klasowej. Następnego dnia obrad otworzył referat W.Sokorskiego Literatura a środki masowego

upowszechniania - radio, telewizja, i film. Rozważał on swoistość sztuki filmowej, radiowej i telewizyjnej, zwróconych do wielomilionowej i zróżnicowanej publiczności. Mają one istotny wpływ na styl całej kultury współczesnej, również literatury, która dąży do nowoczesności, a zarazem do klarowności i prostoty. Środki masowego przekazu - stwierdził - oddziałują bezpośrednio na świadomość społeczną. Dlatego ich znaczenie dla kultury socjalistycznej jest ogromne. "Społeczeństwo socjalistyczne dąży do kultury powszechnej, o różnych wprowadzie stopniach trudności lecz powszechnej w sensie ^(apercpcji) ~~percepcji~~ przez społeczeństwo. Rozwój radia, telewizji i filmu proces ten w kolosalnym stopniu przyspiesza". Referat o poezji powojennego dwudziestolecia wygłosił R. Matuszewski. Idee szerokiego oddziaływania czytelniczego, masowości, komunikatywności, bezpośredniego zaangażowania w rzeczywistość społeczną i historyczną - stwierdził - określały styl poezji pierwszego powojennego dziesięciolecia. Zadecydowały o supremacji nurtu tradycjonalistycznego i przede wszystkim o nawiązaniu do poetyki romantycznej leżącej u podstaw swoistego klasycyzmu twórczości poetów starszego pokolenia. Startujące potem nowe pokolenie, zetempowskie, próbujące dokonać włączenia poezji w socjalistyczne życie i aktualne postulaty społeczne, nie zostawia śladu w historii literatury; proponowanej przez nie poetyce właściwa była bowiem mitologizacja problematyki politycznej i anachronizmu środków literackich. Przed 1956 r. następuje rehabilitacja poezji przedwojennej, potem przyswojenie doświadczeń zagranicznych. Następuje seria ważnych debiutów /Białoszewski, Czachorowski, Herbert/ czerpiących inspirację z tradycji ~~awangardy~~ i nowa-

torskiej poezji lewicy. Te przemiany stały się punktem wyjścia dla dalszego rozwoju polskiej poezji. Lata obecne to okres wielości poetyk, dużego udziału młodych twórców, aktywizacji środowisk regionalnych, interesujących debiutów. Referat W. Maciąga dotyczył rozwoju powojennej prozy. Cała proza dwudziestolecia - dowodził - skupia się wokół jednego tematu: stawia bohatera wobec procesów historycznych, koniecznych i przetrastających go, i każe mu szukać z nimi porozumienia. Literatura podejmująca problem okupacji przedstawia faszyzm jako duchowy kataklizm, zjawisko przekraczające możliwości literackiego wyrazu, ukazujące bezsilność starych poetyk. Program realizmu - stworzony przez krytykę lewicową pierwszych lat po wojnie i podjęty przez prozę - to zarazem styl myślenia, którego trzonem była akceptacja praw historii, zadokumentowanych przez wydarzenia lat ostatnich. Realizmowi towarzyszyła moralistyka próbująca bronić człowieczeństwa podległego obiektywnym prawidłowościom dziejów. Rok 1949 daje początek literaturze służącej przekazywaniu treści gotowych i orientującej się na przyszłość, nie zaś - teraźniejszość. Celem jej jest ukazywanie historycznej konieczności, w jej wizji świata nie ma miejsca na wartości osobiste i przypadek. Toteż po Październiku proza stawia propozycję szukania wartości w doświadczeniu jednostkowym, uznania jednostki ludzkiej za miarę wszelkich ideowych poczynań. Hasła indywidualizmu, wartości jednostkowych przyświecają ciekawym debiutom, które ukazały się po 1956 r. i kontynuowane są przez literaturę lat ostatnich. Szczególne miejsce wśród nich nurt "manifestujący niechęć do porządku moralnego i obyczajowego uznawanego przez społeczeń-

stwo dorosłych" - literatura "obcości". O literaturze dla młodzieży mówiła K.Kuliczowska. O dramacie - E.Csato'. Dokonawszy przeglądu dramaturgii powojennej, Csato' stwierdził, iż mówi się, że dramat w Polsce ~~nie~~^{nie} nadąża za rozwojem poezji i prozy, że przeżywa kryzys. Porównanie ze stanem przedwojennym dowodzi jednak, że teatry chętniej grają obecnie sztuki polskie, a zdecydowanie częściej sztuki współczesne. Trzeba tym niemniej przyznać, że dramat ma mniejszym niż inne dziedziny twórczości literackiej udział w kształtowaniu całej kultury polskiej, niewielki wpływ na inne sztuki, w małym stopniu oddziaływa na świadomość społeczną - jedynie Kruczkowski i Mroźek dokonali trwałych osiągnięć w tym zakresie. Dramat XX wieku przeżył gwałtowne przemiany i zbliżył się do teatru, który otworzył mu olbrzymie możliwości, radio i telewizja stworzyły mu nową, wielką publiczność. Stracił znaczenie tradycyjny warsztat, przestały się liczyć literackie walory dramaturgii. Nie wiadomo, jaka będzie dalsza jej droga rozwojowa. Toteż usiłowania, które teraz oceniane są jako "hermetyczne", ukrywają może zalążek przyszłego dramatu. Rozwojowi powojennej krytyki literackiej poświęcony był referat H.Michalskiego. Chwila obecna - stwierdził on - to trudny moment dla krytyki literackiej. Po upadku wulgarnego socjologizmu i schematyzmu lat pięćdziesiątych, po ucichnięciu rozgardiaszu 1955-57 r. powstała sytuacja, w której krytyka nie podejmuje istotnego dialogu z literaturą, nie inicjuje poważniejszego ruchu artystycznego. O marazmie tym mówiono już wielokrotnie. Ważną próbą przezwyciężenia impasu krytyki literackiej są - zdaniem referenta - prace S.Żółkiewskiego, który rozważa za-

gadnienia literatury w całokształcie przemian kultury dwudziestowiecznej i tworzy koncepcję realizmu jako poetyki otwartej, zdolnej wchłaniać współczesne prądy artystyczne i różnorodne doświadczenia filozoficzne. Propozycje Żółkiewskiego otwierają możliwość takiej krytyki, której potrzebuje socjalistyczna literatura polska. Ostatni referat zjazdu, wygłoszony przez A.Olchę, omawiał kontakty zagraniczne pisarzy i oddziaływanie literatury polskiej za granicą. Olcha konstatawał wzrost zainteresowania literaturą polską za granicą. W latach 1944-1961 wydano za granicą ponad 2400 książek autorów polskich w przekładach na 62 języki oraz ponad 200 antologii polskiej poezji i prozy. ^{z)}Wrosło zainteresowanie literaturą polską w ośrodkach polonijnych. W latach 1961-1963 ponad 400 pisarzy polskich przebywało w 25 krajach. Polskę odwiedziło ponad 200 literatów zagranicznych. Referent postulował zacieśnienie współpracy pisarzy krajów socjalistycznych, rozszerzenie kontaktów z tłumaczami i wydawcami oraz wzmoczenie propagandy polskiej książki za granicą.

Trzeciego dnia obrad złożono kwiaty na grobie Józefa Czechowicza na cmentarzu lubelskim. Wieńce od ZLP złożyli J.Iwaszkiewicz, J.Przyboś i K.Bielski, od KC PZPR - W.Kraśko. Następnie pisarze zwiedzili teren hitlerowskiego obozu zagłady w Majdanku.

W Lublinie i na lubelszczyźnie pisarze wzięli udział w ponad stu spotkaniach autorskich. Wieczorem odbyło się spotkanie "jednego wiersza", na którym swoje utwory recytowało ponad dwudziestu przybyłych na zjazd poetów.

Materiały zjazdowe opublikowane zostały we wszystkich pismach literackich. Podkreślono, że zjazd pogłębił porozumienie między środowiskiem pisarskim a władzami partyjnymi. Podczas zjazdu - pisała "Kultura" - partia raz jeszcze określiła swój stosunek do współczesnej twórczości literackiej. "Po pierwsze - jest to stosunek pełen zrozumienia dla społecznej wagi literatury i dla społecznej pozycji pisarza. O takim zrozumieniu świadczą nie tylko słowa Władysława Gomułki. O takim zrozumieniu świadczy również fakt, że ["...] członkowie naszego najwyższego kierownictwa znaleźli czas na czynne uczestnictwo w obradach Zjazdu. Po drugie - jest to stosunek pełen szacunku i życzliwości. Sens i ton przemówienia, sens i ton rozmów, które Władysław Gomułka i Zenon Kliszko prowadzili z pisarzami, świadczy o tym ponad wszelką wątpliwość. Po trzecie - jest to stosunek szeroki i rozumny. Ustami swego I sekretarza partia potwierdziła dobre prawo współczesnej literatury do twórczego eksperymentu, do krytycyzmu, do mówienia pełnym głosem o każdym okresie naszej historii i o każdym problemie naszego życia".

Jubileusz trzydziestolecia dwutygodnika "Kamena" odbył się na zakończenie drugiego dnia zjazdu. Jubileusz wypadł we wrześniu 1963 r., redakcja przeniosła go jednak na rok 1964, aby włączyć ~~się~~ go do obchodów dwudziestociela Polski Ludowej. Na uroczystości życzenia zespołowi "Kameny" złożył w imieniu pisarzy J. Iwaszkiewicz, a w imieniu Rady Narodowej Lublina P. Dąbek, który równocześnie przekazał nagrodę Wojewódzkiej Rady Narodowej w wysokości 50 tys. zł. Miejska Rada Narodowa Lublina przyznała natomiast "Kamenie" Złotą Odznakę

Honorową "Zasłużonemu dla Lublina". Przemawiali pierwszy redaktor pisma K.A.Jaworski i obecny M.Bechczyc-Rudnicka. "Kamena" wydała podwójny numer jubileuszowy zawierający materiały literackie /fragmenty prozy, wiersze, publicystykę/ pisarzy z całej Polski, zaproszonych przez redakcję, M.Bechczyc-Rudnicka zamieściła tam Słowniczek biobibliograficzny pisarzy należących do Lubelskiego Oddziału ZLP w r.1964 /oparty na Słowniku Współczesnych Pisarzy Polskich/. Artykuły okolicznościowe zamieściły również inne pisma literackie.

[Sprawozdania ze Zjazdu ZLP i komentarze:] T.Drewnowski. Polityka nr 39.- B.Drozdowski. Współczesność nr 19.- Kamena nr 19.- Kierunki nr 39.- Kultura nr 39.- Radio i Telew. nr 41.- Tryb. Ludu nr 217, 260, 261, 262, 263.- Życie lit. nr 44.- ~~Życie Warsz. nr 44.~~ Życie Warsz. nr 189, 206, 224, 227.- [Referaty i przemówienia:] J.Iwaszkiewicz [fragmenty]. Kultura nr 40, Twórczość nr 10, Życie lit. nr 39.- W.Gomułka. Nowe Drogi nr 10.- W.Sokorski: Literatura i kultura powszechna. Życie lit. nr 39.- R.Matuszewski: Poezja. Życie lit. nr 38.- W.Maciąg: Proza. Życie lit. nr 38.- K.Kuliczowska: Z zagadnień prozy dla młodzieży w Polsce Ludowej. Kultura nr 40.- E.Csató: Dramat. Życie lit. nr 38.- H.Michalski: Doświadczenia literatury i doświadczenia krytyki. Kultura nr 39.- A.Olcha. Tryb Ludu nr 263.- [Jubileusz "Kameny":] Kamena nr 17-18.- M.Bechczyc-Rudnicka: "Kamena". Mała kronika trzydziestolatki. Życie lit. nr 26.- Z.Wasilewski: Dawne i nowe drogi "Kameny". Kultura nr 39.- Życie Warsz. nr 227.- Życie lit. nr 44.

18-25 W i z y t a w P o l s c e m i n i s t r a o ś w i a -
t y , s z t u k i i n a u k i H o l a n d i i d r a T.
H. B o t a . W c z a s i e w i z y t y d r B o t p r z e p r o w a d z i ł s z e r e g r o z m ó w
n a t e m a t w s p ó ł p r a c y n a u k o w e j i k u l t u r a l n e j m i ę d z y P o l s k ą i
H o l a n d i ą , z w i ę d z i ł W r o c ł ą w , O p o l e , K r a k ó w i Z a k o p a n e o r a z
w y g ł o s i ł w P A N o d c z y t p t . : H o l ą d i a w c z a r a j i d z i ś .

Dok. pras. s.844.

26 I V K o n k u r s D e b i u t u D r a m a t u r g i c z -
n e g o z o r g a n i z o w a n y p r z e z T e a t r " A t e n e u m " w W a r s z a w i e
p r z y w s p ó ł p r a c y r e d a k c j i " T r y b u n y L u d u " , " Ż y c i a W a r s z a w y " ,
" S z t a n d a r u M ł o d y c h " i " T e a t r u " . T e r m i n n a d s y ł a n i a u t w o r ó w ,
k t ó r e n i e m o g ł y b y ć p o p r z e d n i o w y s t a w i o n e n a s c e n a c h z a w o d o
w y c h , u p ł y ^{na} 31 V .

Jury w składzie: E Csató, A.Grodzicki, A.Hausbrandt ,
A.Jarecki, M.Kosińska, H.Maksara, J.A.Szczepański, R.Szydłowski,
J.Warmiński przyznało dwie równorzędne nagrody po 10
tys. złotych M.Bordowiczowi za sztukę Idący o poranku i W.
Rymkiewiczowi za sztukę Konsul oraz wyróżnienie S.Bratkow-
skiemu za sztukę Pogranicze, południk 15. Na konkurs wpłynęły
162 prace. Zgodnie z regulaminem nagrodzona sztuka M.
Brodowicza wystawiona została w Teatrze "Ateneum" w 1965 r.

[Ogłoszenie:] Współczesność nr 7.- Życie lit. nr
14.- [Komunikat o wynikach:] Teatr nr 21.- Życie Warsz.
nr 236.-

27 P r a p r e m i e r a s z t u k i Z . S k o w r o ń s k i e g o : Ludzie w mundurach. T e -
a t r i m . M i c k i e w i c z a w C z ę s t o c h o w i e . R e ż y s e r i a A . K o w a l c z y k ,
s c e n o g r a f i a Z . G ó r a l c z y k , m u z y k a W . S z a l o n k a . S z t u k a m i ę d z a

luźną kompozycję ciągu obrazów przedstawiających epizody - tragiczne, liryczne, komediowe - walk Wojska Polskiego od przekroczenia Bugu do przejścia przez Odrę i oglądanych oczami kombatantów. Chwalono ją przede wszystkim za wybór i sposób potraktowania tematu. "Obok bogatej zawartości patriotycznej - konstatował R.Szydlowski - niesie [...] ona cenne wartości internacjonalistyczne, nie głosi nienawiści, lecz pokazuje tragizm wojny i szuka w najcięższych nawet chwilach ludzkich, humanistycznych walorów". Sztuka zdobyła nagrodę w konkursie telewizji /zob.poz. /.

Alb. Sceny pol. 1964/65 s. 260-261.- E.Bury. WTK nr 46.- J.Frühling. Tyg.demokw. nr 42.- R.Szydlowski. Tryb Ludu nr 273.-

- 28 J u b i l e u s z 40-lecia d z i a ł a l n o ś c i T e a t r u Ś l ą s k i e g o i m. W y s p i a ń s k i e g o w K a t o w i c a c h . Protektorat nad obchodami jubileuszu objęli: członek Biura Politycznego KC i I Sekretarz KW PZPR w Katowicach E.Gierek, członek Rady Państwa i przewodniczący WRN w Katowicach J.Ziętek, kierownik Wydziału Kultury KC PZPR W.Kraśko i minister kultury i sztuki T.Galiński. Z okazji jubileuszu odbyła się uroczysta premiera Wesela Wyspiańskiego. Za zasługi w krzewieniu kultury i sztuki polskiej na Śląsku teatr odznaczony został Orderem Sztandaru Pracy I klasy. Równocześnie odznaczenia państwowe otrzymało wielu aktorów i pracowników teatru.

Alm.Sceny pol. 1964/65, s.287-288.- Dz.zach. nr 231.- Teatr nr 19.

- 29 Zmarła w Warszawie Wanda Borudzka /ur. 1897/ - członek ZLP, autorka i tłumaczka książek dla dzieci i słuchowisk radiowych; w latach międzywojennych redaktorka pism przeznaczonych dla dzieci lub poświęconych sprawom rodziny.

Rocz.lit.- Stolica nr 45.- Tyg.pow. nr 46.

- 29 Konkurs na sztukę dla teatru lalek ogłosiły Wydział Kultury Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Poznaniu, Teatr Lalki i Aktora "Marcinek" i Oddział Związku Literatów Polskich w Poznaniu. W konkursie mogli wziąć udział członkowie ZLP i Kół Młodych przy ZLP oraz zaproszeni członkowie innych stowarzyszeń ktwórczych. Termin nadsyłania prac. 31.VIII.65

Alm. Sceny pol. 1964/65 s. 298-299.

- 30 Nagrody Wojewódzkiej Rady Narodowej w Łodzi za upowszechnianie kultury. Jednym z trzech laureatów został Z.Nowicki-Nienacki, autor powieści, których akcja rozgrywa się na terenie województwa łódzkiego.

Odgłosy nr 41.- Głos rob. nr 233.

- Wizyta pisarzy rumuńskich. Delegacja pisarzy rumuńskich w składzie: S.Josifescu - historyk literatury i krytyk literacki, I.Banuta - poeta i T.Utan - redaktor naczelny tygodnika "Gazeta Literara", przebywała w Polsce w ramach wymiany między związkami pisarzy. Goście w czasie czternastodniowej wizyty odbyli spotkania z pisarzami polskimi i redaktorami pism literackich oraz zwiedzili Warszawę, Gdańsk, Kraków i Oświęcim.

Życie Warsz. nr 214

- Pisarz mongolski Munk Serendorsz złożył w Polsce wizytę trzytygodniową. W czasie wizyty zwiedził Kraków, Warszawę, Gdańsk, Śląsk, Oświęcim i odbył spotkania z przedstawicielami środowisk twórczych.

Życie Warsz. nr 220.

- Lubuskie nagrody kulturalne za rok 1964 przyznawane przez Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Zielonej Górze otrzymali m.in. J.Wójcik /Gorzów/ za osiągnięcia w dziedzinie rozwoju sieci bibliotecznej i popularyzację czytelnictwa, W.Korsak /Gorzów/ za upowszechnianie i popularyzację walorów Ziemi Lubuskiej, szczególnie wśród młodzieży i K.Kufel /Bukowiec/ za zasługi w upowszechnianiu czytelnictwa na wsi.

Nadodrze nr 9

P A Ź D Z I E R N I K
=====

1. III Ogólnopolski Festiwal Amatorskich Teatrów Poezji został rozpoczęty. Festiwal zorganizowany został przez Ministerstwo Kultury i Sztuki, Centralną Komisję Koordynacyjną do spraw Upowszechniania Kultury. Związek Literatów Polskich i Związek Teatrów Amatorskich z okazji 20-lecia Polski Ludowej. "Celem festiwalu - głosi komunikat organizatorów - jest spopularyzowanie polskiej twórczości literackiej powstałej w okresie XX-lecia PRL, względnie powstałej wcześniej, ale związanej ideowo i tematycznie z walką o wyzwolenie narodowe i społeczne, a także popularyzacja współczesnej postępowej twórczości literackiej innych narodów". Amatorskie teatry poezji działające przy szkołach, gromadzkich

domach kultury i zakładach pracy, organizowały przedstawienia w końcu 1964 i początkach 1965 r. Najlepsze stanęły do przeglądów wojewódzkich, a potem przeglądu ogólnopolskiego w Koszalinie, który przewidziany był w połowie VII 1965 r.

Kultura nr 28, 42.- Teatr lud.nr 10.- Tryb.Ludu nr 260.

- 1 Nagrodę miesięcznika "Nadodrze" za rok 1964 otrzymał Eugeniusz Paukszta. Nagroda przyznawana jest "za szczególne zasługi dla kultury polskiej na środkowym Nadodrze" i ma postać brązowej plakietki". W r.1964 wręczono ją po raz trzeci.

Głos wielkop. nr 234.- Nadodrze nr 10.

- 2 Nagroda PEN-Club dla tłumaczy literatury polskiej za rok 1963 wręczona została France Vodnjikowi z Jugosławii za przekłady na język słoweński. Nagrodę przyznano w grudniu 1963r. Na uroczystość jej wręczenia w siedzibie PEN-Clubu w Warszawie przybył ambasador Jugosławii L.S.Babic.

Tryb.Ludu nr 274.

- 3 Wilhelm Szewczyk odznaczony został Orderem Sztandaru Pracy I klasy za zasługi w działalności pisarskiej, publicystycznej i społecznej.

Dz.zach. nr 237.

- 4 Konkurs na słuchowisko radiowe dla dzieci.

Komitet do spraw Radio i Telewizji "Polskie Radio" i Telewizja" ogłosił konkurs otwarty na słuchowisko radiowe dla dzieci w wieku lat 6-7. "Tematyka audycji powinna uwzględniać życie współczesne z punktu widzenia zainteresowań dziecka". Przewidziano nagrody w wysokości 10, 8 i 6 tys. zł.

Termin nadsyłania prac: 31 XII

Kultura nr 40.-

- 5 Otwarte zebranie Podstawowej Organizacji Partyjnej Oddziału warszawskiego ZLP, poświęcone omówieniu problemów politycznych środowiska literackiego. W zebraniu wzięli udział członkowie Biura Politycznego KC PZPR Z.Kliszko i kierownik Wydziału Kultury KC W.Kraśko.

Tryb.Ludu nr 278.- Współczesność nr 20

- 6 Umowa o współpracy kulturalnej między Polską a NRD podpisana została w Warszawie. Zastąpiła ona dawną umowę z 1952 r., która wobec rozwoju współpracy między oboma krajami okazała się niewystarczająca.

Dok.pras. s. 924.

- 6 Jubileusz siedemdziesiątej piątej rocznicy urodzin Marii Dąbrowskiej. Prasa literacka zamieściła życzenia dla jubilatki. Minister Kultury i Sztuki T.Galiński oraz prezes Związku Literatów Polskich J.Iwaszkiewicz przesłali Dąbrowskiej depeche z życzeniami i gratulacjami.

Kultura nr 31.- Tryb.Ludu nr 278.- Życie lit. nr 42.

- 9 Jubileusz dwudziestolecia Spółdzielni Wydawniczej "Czytelnik". W sali Teatru "Ateneum" w Warszawie odbył się uroczysty wieczór, w którym wzięli udział pisarze, księgarze, drukarze, dawni i obecni pracownicy wydawnictwa. Przemówienia wygłosili dyrektor "Czytelnika" L.Kasiński, dyrektor generalny Ministerstwa Kultury i Sztuki W.Balicki i prezes Rady Nadzorczej spółdzielni J.Iwaszkiewicz. Z okazji jubileuszu "Czytelnik" wydał bibliofilskie Wiersze o książkach w opracowaniu J.Z.Jakubowskiego.

Nowe Książki nr 22.- Współczesność nr 21.- Życie
Warsz. nr 244.

9-10 III Turniej Poetycki w Pile zorganizowało Piłskie Towarzystwo Kultury i redakcja miesięcznika "Ziemia Nadnotecka". Wzięło udział dziewięciu poetów w Poznaniu, Bydgoszczy, Zielonej Górze i Koszalinie. Jury w składzie: J.Przyboś - przewodniczący, Z.Bieńkowski, Z.Romanowski, K.Czerwiński przyznało następujące nagrody ufundowane przez Wydział Kultury Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Pile: I nagrodę /1500zł/ - M.M.Kozłowski za poemat Wstęp do średniowiecza, II nagroda /1 tys.zł./ - J.Ratajczak za wiersz Siedmioimiennej, dwie III nagrody /po 650zł./.- K.Miłobędzka za Patrząc chwytnie i A.K.Waśkiewicz za Strefy, wyróżnienie /500 zł./.- Z.Morawski za Testament. Nagrodę Zarządu Wojewódzkiego TRZZ na najlepszy wiersz poety Ziemi Zachodnich /1 tys.zł./ otrzymał również M.M.Kozłowski za Wstęp do średniowiecza. Nagrodę publiczności /1 tys.zł./.- C.Kuriata za Kto ogłosi komunikat. Ponadto jury przyznało dwie nagrody po 500 zł. za najlepsze wiersze drukowane w "Ziemni Nadnoteckiej" w ciągu ostatniego roku, które otrzymali M.Miłobędzka /wiersz Plazma/ i J.Ratajczak /wiersz Autobiografia/. W ramach turnieju odbyło się spotkanie z J.Przybosiem i Z.Bieńkowskim.

[Sprawozdania: 7 Ziemi.nadnot. nr 10,11.- Głos wielkp nr 243.- [Prace nagrodzone: 7 J.Ratajczak: Siedmioimiennej. Ziemi.nadnot. nr 11.- K.Miłobędzka: Patrząc chwytnie. Ziemi.nadnot. nr 11.- A.K.Waśkiewicz: Strefy. Ziemi.nadnot.nr 11.

- 10 Premiera Edwarda II Christophera Marlowe'a. Teatr Klasyczny w Warszawie. Inscenizacja i reżyseria S. Bugajskiego, dekoracje J. Kosińskiego, opracowanie muzyczne Z. Żosakowicz, w roli tytułowej J. Kaliszewski. Uwagę krytyków zwracał przede wszystkim przekład sztuki, dokonany przez J.S. Site. Przekład Site przybliżył utwór do współczesnej polszczyzny i współczesnych norm poetyckich, wyodrębniając niektóre wątki, był interpretacją dramatu. "Współczesny poeta - pisał Z. Greń - jest bardzo podejrzliwym wobec retoryki, wobec wszelkiego nadmiaru. Dąży do konstrukcji językowej zwartej, nieozdobnej, można by to nazwać: demaskującej. I Site w ten sposób «parafraz^{uje}» Marlowe'a, zostawia czystą konstrukcję dramatyczną, daje swój język i wyobraźnię współczesną".

Alm. Sceny pol. 1964/65 s. 135.- Z. Greń, Życie lit. nr 47.- A. Grodzicki. Życie Warsz. nr 246.- A.W. Kral. Teatr nr 24. K. Mętrak. Współczesność nr 22.- J. Syski. Argumenty nr 50.- Jaszcz. [J.A. Szczepański]. Tryb. Ludu nr 284

- 11 Polemika wokół przekładu powieści A.K. Tolstoj a Książę Srebrny. Omawiając w Roczniku Literackim 1962 polskie przekłady z literatury rosyjskiej, Seweryn Pollak zarzucił tłumaczowi Księcia Srebrnego, Jerzemu Jędrzejewiczowi, że jego stylizacja jest dowolna i anachroniczna, miesza wyrazy polskie i rosyjskie, posługuje się niezwykłymi neologizmami; prowadzi to w konsekwencji do błędów rzeczowych i zniekształcenia oryginału. W odpowiedzi J. Jędrzejewicz, odwołując się do słowników języka polskiego, przedstawił szczegółowe uzasadnienie miejsc, które

zostały wytknięte jako błędne; stwierdził, że o konwencji przekładu zadecydował fakt, iż powieść Tolstoja pisana jest stylem częściowo archaicznym, częściowo urobionym na wzór rosyjskiego folkloru. S.Pollak podtrzymał swoje zarzuty. "Tłumacz - pisał - garniruje bez wyboru swój przekład wyrazami należącymi do różnych warstw językowych, używanymi w różnych epokach, a czasami nawet sztucznie skonstruowanymi przez twórców Słownika Warszawskiego, na których najczęściej się powołuje".

S.Pollak: Literatura ZSRR.Rocz.Lit. 1962, s.423-424.-

J.Jędrzejewicz: W sprawie jednego przekładu. Życie lit. nr 41.-

S.Pollak: Coś niecoś o stylizacji. Życie lit. nr 46.

- 12 Nagrody Ministra Obrony Narodowej dla naukowców i twórców zajmujących się problematyką wojskową przyznane z okazji Dnia Wojska Polskiego. W dziedzinie literatury nagrody II stopnia otrzymali: B.Rychliński - za całokształt twórczości poświęconej patriotycznym i obronnym tradycjom Polski na morzu, i W.Zalewski - za zbiór opowiadań Śmiertelni bohaterowie oraz powieści Broń i Ranny w lesie. Wyróżnienia: M.Sadzewicz - za powieść Zielona Struga, T.Kruk - za powieść Karabin i menażka, Z.Kiwka - za powieść Na początku był front i J.Zagórski - za poemat Pancerni.

Żoł. Wol. nr 238

- 12 Konkurs na utwór poetycki i dziennik "Nasze dwudziestolecie". ogłoszony został z okazji 20-lecia Polski Ludowej i 20 rocznicy wyzwolenia Warszawy przez Estradę Rewolucyjnej Poezji i Pieśni im. W.Broniewskiego przy klubie "Hybrydy" i Warszawskie Koło Twórcze Młodych TRZZ - pod patronatem Rady Naczelnej ZSP i Rady Naczelnej Towarzystwa Rozwoju Ziem Zachodnich. "Organi-

zatorom konkursu - głosił komunikat - zależy na paracach zwią-
zanych z przeobrażeniami ideowymi i społecznymi, a także na
autentycznym uczestnictwie młodych środowisk twórczych i arty-
stycznych w okresie XX-lecia Polski Ludowej". W konkursie mo-
gły wziąć udział osoby, które nie przekroczyły 35 lat życia.
Konkurs obejmował utwór↓ poetycki /lub cykl wierszy, prozę poe-
tycką/ i dziennik~~is~~ spisany przez ^{artyste}~~artysty~~, twórcę lub działa-
cza. "Dziennik winien być wyrazem własnych doświadczeń życio-
wych i twórczych w kontekście przemian społecznych i politycz-
nych zaistniałych w Dwudziestoleciu. Dziennik winien zawierać
wizję sztuki i kultury dnia dzisiejszego - jej formy, sposoby
upowszechniania i rolę w społeczeństwie socjalistycznym". Ter-
min nadsyłania prac: 15 XII

Kultura nr 49.- Współczesność nr 22.- Życie lit. nr 37

- 13 Zarząd Główny Związku Zawodowego
Marynarzy i Portowców podpisał
umowy z pisarzami - marynistami
S.M.Salińskim, J.Znamierowskim i J.Pachlowskim oraz przyznał
im stypendium. Umowy te były realizacją uchwał XIII Plenum
KC PZPR.

Dz.bałt. nr 218.

- 14 Rok Żeromskiego. W ciągu całego 1964 r. prasa
zamieszczała artykuły okolicznościowe, głównie uroczystości
odbyły się jesienią. Protektorat nad obchodami setnej roczni-
cy urodzin Żeromskiego objął w lutym premier J.Cyrankiewicz,
we wrześniu powołany został Komitet Honorowy obchodów, który
ukonstytuował się w składzie: T.Galiński - przewodniczący oraz
S.W.Balicki, K.Barcikowski, P.Dąbek, C.Domagała, J.Iwaszkiewicz
H.Jabłoński, J.Z.Jakubowski, L.Kasiński, W.Kinecki, W.Kraško,

J.Kwiatek, H.Markiewicz, A.Mauersberger, A.^Ostrowski, S.Pigoń, L.Monic, M.Renke, K.Rusinek, W.Sokorski, A.Szczepkowski, H.Szle tyński, W.Tułodziecki, M.Walczak, C.Wiśniewski, K.Wyka, H.Zator ski, M.Żeromska, S.Żółkiewski.

Wojewódzki Komitet Frontu Jedności Narodu i Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Kielcach opublikowały apel, który wzywał m.in. "niechaj w miesiącu październiku szkoły i placówki kulturalne staną się miejscem gorącego propagowania życia i twórczości żarliwego orędownika idei i sprawiedliwości społecznej, Wielkiego Syna Ziemi Kieleckiej - Stena Żeromskiego!"

W Muzeum Mickiewicza na Starym Mieście otwarto 14 X centralną wystawę poświęconą Żeromskiemu. Na uroczystości przybyli przedstawiciele partii i rządu, świata nauki i kultury oraz władz miasta. Otwarcia ekspozycji dokonał minister kultury i sztuki T.Galiński. Wystawa, której scenariusz opracował dyrektor Mu^{ze}um A.Mauersberger a oprawę plastyczną T.Babinicz, gromadziła rękopisy Żeromskiego, edycje jego utworów, fotografie z inscenizacji jego sztuk^ę, pamiątki po pisarzu, które przekazała rodzina; ~~uzupełniały ją pamiątki po pisarzu, które przekazała rodzina;~~ uzupełniały ją filmy dokumentalne.

Instytut Badań Literackich zorganizował 17 X konferencję naukową, na której wygłoszono referaty: H.Markiewicz i Stefana Żeromskiego "Myśli o pismach polskich", K.Wyka: Źródło twórczości Żeromskiego [o Dziennikach], Z.Siatkowski: Żeromski - Broniewski, A.Hutnikiewicz: Problematyka form kompozycyjnych w sztuce pisarskiej Żeromskiego. W konferencji wzięli udział liczni badacze literatury, krytycy literaccy, pisarze, na obrady przybyli kierownik Wydziału Kultury KC PZPR W.Kraśko

minister szkolnictwa wyższego H.Galiński, dyrektor generalny Ministerstwa Kultury i Sztuki W.Balicki, córka pisarza oraz delegacja ziemi kieleckiej. Konferencja potórzona została w Kielcach i Chobrzeżanach, gdzie młody Żeromski był korepetytorem.

Staraniem Wojewódzkiej Rady Narodowej w Kielcach 24-27.X urządzono na Świętej Katarzynie zjazd pisarzy. Wzięło w nim udział 36 literatów z Warszawy, Łodzi i Krakowa. Złożyli oni wieńce pod pomnikiem Żeromskiego w parku kieleckim, byli na akademii w Wojewódzkim Domu Kultury /w ramach której Państwowy Teatr Żeromskiego w Kielcach dał przedstawienie Uciekła mi przepióreczka..../, zwiedzili miejscowości świętokrzyskie opisywane przez pisarza, odbyli dyskusję o twórczości Żeromskiego z zagajeniem H.Mortowicz-Olczakowej, uzupełnioną występami zespołu recytatorskiego ze wsi Dobra pod Staszówem. Odtatniego dnia zjazdu ^ubyli ok.50 spotkań autorskich na kielecczyźnie. Uczestnicy imprezy stwierdzili, że odtworzyła ona atmosferę prozy Żeromskiego.

W siedzibie PEN-Club w Warszawie odbyło się 8 X uroczyste zebranie, na którym J.Parandowski mówił o Żeromskim jako założycielu PEN-Clubu polskiego, L.H.Morstin o ideowych i moralnych wartości^{ach} (pisarstwa Żeromskiego, M.Żeromska wspominała życie rodzinne pisarza), a J.Iwaszkiewicz swoje spotkania z Żeromskim.

W Nałęczowie miejscowa Rada Narodowa oraz Wojewódzka Rada Narodowa w Lublinie, muzea w Lublinie i Nałęczowie zorganizowały 14 X akademię, na którą przybyli przedstawiciele władz wojewódzkich i uczelni lubelskiej. Referat o zasługach Żeromskiego dla Nałęczowa wygłosił J.Siewierski - zastęp

ca przewodniczącego Prezydium WRN, referat o genezie Syzyfowych prac - J.Kądziela z Instytutu Badań Literackich. Akademię zakończyły recytacje utworów pisarza w wykonaniu aktorów lubelskich. Równocześnie otwarto wystawę obrazującą literacką i społeczną działalność Żeromskiego w Nałęczowie.

Akademia odbyła się również w Siedl^cach. W programie - referat J.Z.Jakubowskiego o twórczości Żeromskiego i prelekcja M.Żeromskiej o losach rękopisów pisarza oraz utwory muzyczne. W akademii wzięło udział około tysiąca osób.

W pałacu w Nieborowie otwarto 29 XII wystawę autografów pisarza, archiwaliów i militariów związanych z jego twórczością. Ekspozycję przygotowało Muzeum Narodowe - oddział nieborowski.

Katedra Historii Literatury Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego i Towarzystwo Literackie im. Mickiewicza zorganizowały 30 X zebranie naukowe, na którym wygłoszono referaty: J.Z.Jakubowski: Żeromski i żywotne tradycje polskiej prozy, J.Kulczycka-Saloni: Warszawa w oczach Prusa i Żeromskiego, Z.Libera: Twórczość Żeromskiego w tradycji warszawskiej polonistyki.

Katedra Historii Literatury Polskiej i Katedra Literatury Powszechnej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Katowicach urządziły 12 XII sesję naukową. Wygłoszono referaty następujące: S.Zabierowski: Żeromski o Śląsku, E.Ney o syndykalizmie i anarchizmie w twórczości pisarza, G.Pyka o koncepcji państwa w myśli Żeromskiego, H.Woroszyńska-Synowcowa: Shelle; w lekturze Żeromskiego, M.Strzałkowska: Żeromski o Hiszpanii J.Pachański nt.prawdy historycznej w "Popiołach". W Klubie

<http://rcin.org.pl>

Literackim w Bytomiu odbył się cykl odczytów, które wygłosili m.in. H.Mortowicz-Olczakowa, K.Górski i A.Hutnikiewicz.

Sesję naukową zorganizowano (w 4 XII) Wyższej Szkole Pedagogicznej w Opolu. O życiu prywatnym Żeromskiego mówiła H.Mortkowicz-Olczakowa, o osobowości pisarskiej Żeromskiego - A.Hutnikiewicz, o stosunku pisarza do tradycji romantycznej ^{- K.Górski} o technice pisarskiej Żeromskiego - W.Studencki. Uroczystości i wystawy okolicznościowe odbyły się w wielu miastach, wsiach, osiedlach.

W Moskwie, w Centralnym Domu Pisarza odbyła się uroczysta akademia. Przewodniczył W.Katajew, odczyt o twórczości Żeromskiego wygłosiła W.Witt. W akademii wzięła udział delegacja pisarzy polskich w składzie: A.Stern, A.Sternowa, T.Różewicz, M.Buczek, M.Traczewski i J.Piwowarczyk.

W Pradze Ośrodek Kultury Polskiej urządził 16 XI wieczór literacki, na który przybyli pisarze, tłumacze, przedstawiciele świata kulturalnego Pragi, Referat o życiu i twórczości Żeromskiego wygłosił K.Krejćci.

W Budapeszcie w Polskim Ośrodku Informacyjnym otwarto wystawę składającą się z plansz obrazujących życie i pisarstwo Żeromskiego oraz tło społeczne i historyczne jego epoki. Wystawę przygotowało warszawskie Muzeum Mickiewicza.

Córce pisarza - Monice Żeromskiej nadano 10 XII tytuł honorowego kierownika księgarni "Domu Książki" im.S.Żeromskiego przy ul.Świerczewskiego 119/125 w Warszawie. W uroczystości wzięli udział księgarze, pisarze, wydawcy i przedstawiciele Stołecznej Rady Narodowej. Następnie delegacja księgarzy złożyła wieniec na grobie pisarza na cmentarzu ewangelickim.

Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Kielcach projektowało utworzenie u podnóża Gór Świętokrzyskich zapory wodnej i zalewu. Bezpośrednio nad jego brzegiem miały się znaleźć Ciekoty. Na ich miejscu projektowano założenie wielkiej bazy turystycznej "Domu Harcerza", który by miał charakter architektonicznego pomnika - "szklanego pałacu" i mieścił pomieszczenia noclegowe i gospodę. Przeciwno temu projektowi występowali miłośnicy twórczości Żeromskiego. Obawiano się, że zalew zatopi Ciekoty. Ciekoty były w 1964 r. całkowicie zniszczone, na miejscu dworu znajdował się rozpadający się budynek. Rzucano hasło włączenia Ciekot do Świętokrzyskiego Parku Narodowego, odbudowy dworu i zamienienia go w muzeum pisarza.

W ciągu całego roku odbyły się następujące premiery sztuki Żeromskiego i scenicznych adaptacji jego utworów: 30 V Róża w Teatrze Klasycznym w Warszawie /adaptacja Z.Krawczykowski, reż. I.Babel - zob. poz. 30 V/, 16 X Uciekła mi przepióreczka w Teatrze im.Fredry w Gnieźnie /reż.A.Uramowicz/, 24 X Uciekła mi przepióreczka w Teatrze im.Żeromskiego w Kielcach /reż. A.Dobrowolski/, 31 X Grzech w Teatrze im.Horzycy w Toruniu /reż. M.d'Alphonse/, 27 X Przedwiośnie w Teatrze Powszechnym w Warszawie /inscenizacja i reż. A.Hanuszkiewicz /, 6 XI Wierna rzeka w Teatrze Ziemi Mazowieckiej /adaptacja i reż. J.Wróbiewski 12 XII Uciekła mi przepióreczka w Teatrze Narodowym w Warszawie /reż. J.Goliński/.

W związku z Rokiem Żeromskiego wznowiono książkę W.Borowego O Żeromskim oraz H.Markiewicza Prus i Żeromski, ukazało się czwarte wydanie A.Hutnikiewicza Stefan Żeromski, ukazały

się J.Z. Jakubowski Stefan Żeromski /w serii "Polonistyki"/, M. Waryńskie^{nc} Śladami Żeromskiego, H. Mortkowicz-Olczakowej O Stefanie Żeromskim, W. Maciąga Żeromski. Opowieść o wierności [powieść biograficzna]. Twórczość Żeromskiego w całości poświęcony był zeszyt 1 z 1965 r. "Pamiętnika Literackiego".

Pisma literackie zamieszczały artykuły jubileuszowe, popularyzatorskie szkice krytyczne poświęcone twórczości Żeromskiego, wspomnienia, materiały dotyczące jego twórczości, przyczynki o związkach pisarza z różnymi okolicami, ludźmi, problemami. Tygodnik "Kultura" opublikował wypowiedzi nauczycieli ośmiu szkół warszawskich na temat: "Żeromski żywy czy martwy?" Powtarzało się w nich spostrzeżenie, że młodzież niechętnie czyta utwory Żeromskiego, twierdząc, że problematyka ich należy już do przeszłości i nie rozumieją ich należycie. Wina - zdaniem nauczycieli - leży w programie szkolnym, który podaje banalne, natrętne i ~~wyidealizowane~~ uproszczone formuły interpretacji twórczości pisarza. "Życie Literackie" przeprowadziło wśród pisarzy ankietę "Czy lubi pan czytać Żeromskiego?", na którą odpowiedzieli J. B^cocheński, E. Bryll, S. Otwinowski, J. Putrament, S. Stanuch, J. Szaniawski, J. J. Szczepański. "Kultura" opublikowała cykl wypowiedzi o utworach Żeromskiego p.t.: "Jeszcze raz czytane" B. Czeszki, W. Zalewskiego, J. W^lhelmiego, L. M. Bartelskiego, Z. Florczaka. Wypowiedzi w obu ankietach prezentowały bardzo zróżnicowany stosunek do twórczości Żeromskiego. Mówiły że Żeromski czytany jest rzadko, że odszedł w przeszłość, ale zarazem podkreślano wielkość tego pisarstwa, jego znaczenie w literaturze polskiej, olbrzymi ciężar artystyczny i problemowy ważność dla współczesnego czytelnika. Jednocześnie apologetyczny stosunek do twórczości Żeromskiego właściwy był cyklowi artykułów J. Z. Jakubowski O Powiedział on, że Żeromski był pisa-

rzem polskiej racji stanu i interesu narodowego, trybunem walki społecznej, którego głębokie rozumienie doli warstw upośledzonych wyznacza najszlachetniejszą tradycję myśli polskiej i jest normą społecznego zaangażowania literatury. Podnosił znaczenie literackich walorów prozy autora Syzyfowych prac. Stronice Żeromskiego stanowią - dowodził - klasyczne wzory artystyczne polskiego pisarstwa. Wobec tradycji Żeromskiego powinna określić się współczesna literatura. W innych wypowiedziach o Żeromskim wskazywano jednak na istotny dystans historyczny dzielący współczesnego czytelnika i pisarza od stylistyki Żeromskiego. "Wracamy do niego - pisał J. Iwaszkiewicz - jak do morza, jak do lasu - do prymitywnej potęgi jego słowa. Zdanie i słowo Żeromskiego, rozrośnięte jak bujna roślinność, uświadomiło nam własne bogactwo. Uświadamia nam jeszcze i dziś bogactwo naszego języka". Wreszcie publicysta "Współczesności" stwierdził, że Żeromski się zestarzał, stał się obcy. "Trybun walczący, aktywista społeczny, człowiek o powikłanej biografii wewnętrznej stał się nagle martwym symbolem, plakatem reklamującym nowe zdobycze, oskarżycielem tego, czego, młodzież szczególnie, nie pamięta. Żeromski, wymodelowany w patetycznym geście - stracił swoją ludzką miarę, ale nie zyskał nadludzkiej. Żeromski w tym geście stał się echem nieswojego głosu, został ukamienowanym przez bałwochwalców jego wielkości".

┌ Powołanie komitetu obchodów ─ Tryb. Ludu nr 259.-

┌ Apel WK FJN i WRN w Kielcach ─ Kamena nr 19.-

┌ Wystawa w Muzeum Mickiewicza: ─ Stolica nr 46.- Współczesność nr 21.- Życie Warsz. nr 248.- ┌ Konferencja IBL: ─ Biul. polonist. nr 21.- Pam.lit. 1965 nr 1.- Tryb nr 289.- Życie

Warsz. nr 251.- [Zjazd pisarzy na Świętej Katarzynie:] Kamena nr 24.- Kultura nr 46,- Teatr lud. nr 12 [Zebranie PEN-Clubu:] Stolica nr 43.- Tryb.Ludu nr 280.- Życie Warsz. nr 243.- [Akademia w Nałęczowie:] Tryb. Ludu nr 286.- Życie Warsz. nr 248.- [Akademia w Siedlcach] Tryb.maz. nr 270.- [Wystawa w Nieborowie] Życie Warsz. nr 312.- [Zebranie naukowe na UW] Biul.polonist. nr 22-23,- [Sesja naukowa w WSP Katowice:] Pam.lit 1965 nr 2.- Ruch lit. 1965 nr 3.- [Sesja naukowa w WSP Opole] Tryb.opol. nr 289.- [Obchody w innych miastach Polski:] Stulecie Żeromskiego, Życie lit.nr 2.- Biul,polonist. nr 21.- Gaz,zach. nr 290.- Pam.lit. nr 1.- Pomorze nr 21.- Słowo Ludu nr 333/334.- Tryb.maz. nr 248.- Warm.i Mazury nr 12.- [Akademia w Moskwie] Życie Warsz. nr 46.- [Wieczór literacki w Pradze] Tryb.Ludu nr 319.- [Wystawa w Budapeszcie] Życie Warsz. 260.- [Przyznanie M.Żeromskiej tytułu honorowego kierownika księgarni] Życie Warsz. nr 298.- [Sprawa Ciekot:] Światowid nr 9,15.- Tyg.powsz, nr 18.- [Premiery Żeromskiego] Alm.Sceny pol. 1963/64, 1964/65. [Publikacje o Żeromskim] A.Piorunowa. Pam.Lit. 1965 nr 2.- [Ankiety:] Żeromski żywy czy martwy? Kultura nr 5.- Czy lubi pan czytać Żeromskiego? Życie lit. nr 43.- Jeszcze raz czytane. Kultura nr 42.- [Artykuły okolicznościowe:] B.Drozdowski, Współczesność nr 14.- J.Łwaskiewicz. Twórczość nr 1.- J.Z.Jakubowski: Tradycja Żeromskiego. Kultura nr 15.- [id]: Żeromski i my. Kultura nr 42.- [id]: Żeromski. W stulecie urodzin. Przgl.hum. nr 5.- A.Kijowski, Tryb.maz. nr 266, Głos pom. nr 259, Głos. bałt. nr 260 i in.- W.Kwiatkowski: "Poeta udający myśliwca i rybaka". Życie lit. nr 52.- Z.Libera. Argumenty nr 46.- H.Markiewicz: O twórczości Żeromskiego - rozważania rocznicowe. Nowe Drogi nr 10.- S.Wygodzki. Głos pom. nr 247.- [Redakcja] Teatr nr 22.

14-18 S e s j a M i ę d z y n a r o d o w e j F e d e r a c j i
PEN-Clu b ó w w Budapeszcie na temat: tradycja i nowatorstwo
w poezji, prozie i teatrze. W sesji wzięło udział ok. 100 przed-
stawicieli 28 PEN-Clubów z całego świata oraz delegacja pisarzy
radzieckich, którzy nie należą do światowego PEN-Clubu. PEN-Club
polski reprezentowali jego przewodniczący ^{J. Parandowski} sekretarz generalny
M. Rusinek oraz W. Natanson i A. Olcha.

Kultura nr 46.- Życie Warsz. nr 261.

15 P l e b i s c y t n a n a j l e p s z ą p o l s k ą
k s i ą ż k ę n a t e m a t m o r z a o g ł o s i ł y Klub Do-
brej Książki przy Klubie Studentów Wybrzeża "Żak", Gdańskie To-
warzystwo Przyjaciół Sztuki, Wydawnictwo Morskie, Wojewódzka i
Miejska Biblioteka Publiczna i oddział "Domu Książki" w Gdańsku.
Organizatorzy podali listę dziesięciu książek powojennego dwudzie-
tolecia, spośród których należało dokonać wyboru: A. Zembki:
Mój kapitan, K.O. Borchart: Znaczący kapitan, F. Fenikowski:
Przymierze, S. Fleszarowa-Muskat: Kochankowie róży wiatrów, A. Fie-
dler: Dziękuję ci kapitanie, A. Kołodziej: Ich trzydziestu sześciu,
W. Meluszkina: Wybrać kotwicę, A. Necel: Maszopi, B. Romanowski: Tor-
peda w celu, B. Sujkowski: Banderę podnieść. Termin nadsyłania od-
powiedzi: 10 XI.

I miejsce i symboliczną nagrodę "Czerwonej Róży" otrzymała
powieść K. Borcharta: Znaczący kapitan, na którą oddano 85% głosów,
drugie - Kochankowie róży wiatrów S. Fleszarowej-Muskat, trzecie
Dziękuję ci kapitanie A. Fiedlera. Między uczestników plebiscytu
rozlosowano zestawy książek.

[/Ogłoszenie:] Głos wyb. nr 246.- [/Ogłoszenie wyników:]
Dz. bałt. nr 277.- Tryb. Ludu nr 324.

15-18 III R y b n i c k i e D n i L i t e r a t u r y zorganizowały
Klub Literacki "Kontakty" przy Fabryce Maszyn w Rybniku, Rybnic-
kie Zjednoczenie Przemysłu Węglowego, Prezydium Miejskiej Rady
Narodowej w Rybniku i Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Wo-

dziszawiu. W czasie imprezy odbyło się przeszło 70 spotkań autor-
skich z przybyłymi do Rybnika 16 literatami z całej Polski
/poetami, prozaikami, satyrykami/ oraz 3 pisarzami^{ami} czechosłowackimi
w miejskich i zakładowych domach kultury, hotelach robotniczych,
kopalniach należących do Rybnickiego Okręgu Węglowego. Wystąpił
Teatr Nowy z Zabrzeża, studenckie teatry "Teatr 38" z Krakowa i
"Kalambur" z Wrocławia oraz amatorski Teatr Poezji z Rybnika.
W imprezach tych wzięło udział ok. 15 tys. osób.

Ogłoszono wyniki III Ogólnopolskiego Konkursu Literackiego
o nagrodę "Złotej Lampki Górniczej" na opowiadanie, utwór poetyc-
ki i reportaż. Konkurs ogłoszony został w połowie roku przez Ko-
mitet obchodów 750-lecia Rybnika, Rybnicko-Wodzisławski Komitet
Organizacyjny III Rybnickich Dni Literatury i Klub Literacki
"Kontakty". "Opowiadania i utwory poetyckie - głosił komunikat -
powinny być tematycznie związane z szeroko pojętym problemem pra-
cy /szczególnie dobrze będą widziane utwory o tematyce górni-
czej/. Tematem reportażu mogą być ludzie i problemy Ziemi Rybnic-
kiej /Rybnickiego Okręgu Węglowego/. Termin nadsyłania prac:
25 IX. Jury w składzie: J. Przyboś - przewodniczący, W. Szewczyk, S.
Wilczek i W. Nawrocki w dziale opowiadania I i II nagrody nie
przyznało, III nagrodę otrzymał W. Bugiel za opowiadanie Marek,
dwa wyróżnienia T. Zimecki /Miejsce na ziemi/ i Z. Łapiński /Kom-
bajnista/. W dziale reportażu I nagrodę i "Złotą Lampkę Górni-
czą" otrzymał T. Kijonka za Trudny rok, II nagrodę S. Pieleś za
Prestiż. W dziale poezji dwie I nagrody i "Złote Lampki Górni-
cze" otrzymali T. Kijonka za wiersz Pamięci brata i A. K. Waśkie-
wicz za Pracowników ziemi, ponadto przyznano dwie II nagrody
M. M. Szargonowi i J. Goczokowi oraz sześć wyróżnień. Nagrody ufun-
dowało Rybnickie Zjednoczenie Przemysłu Węglowego. Ogółem wpły-
nęło 97 prac, jury dopuściło do konkursu 84. Sprawozdawcy ocenia-
li Rybnickie Dni Literatury jako jedną z największych i najpoważ-
niejszych imprez literackich w Polsce.

[Sprawozdania:] Z.Kwiatkowski. Życie lit. nr 42.- S.Otwinowski. Życie lit. nr 43.- R.Samsel. Współczesność nr 22.-
/ns/ [R.Samsel] Współczesność nr 21.- WISZ [W.Szewczyk].
Tryb.rob. nr 251.- [Ogłoszenie konkursu:] Współczesność nr 17.-
Życie lit. nr 37.- [Komunikat o nagrodach:] Tryb.rob. nr 251.-
Życie Warsz. nr 271.- [Prace nagrodzone:] T.Kijonka: Trudny rok.
Kultura nr 49.- T.Kijonka: Pamięci brata. Życie lit. nr 44.-
A.K.Waśkiewicz: Pracownicy ziemi. Współczesność nr 22, Życie
lit. nr 46.-

16-25 V F e s t i w a l P o l s k i c h S z t u k W s p ó ł -
c z e s n y c h w e W r o c ł a w i u. W festiwalu wystąpiły:
Teatr "Ateneum" i Teatr Powszechny z Warszawy, Teatr im.Słowac-
kiego i Teatr Stary z Krakowa, Teatr Ludowy z Nowej Huty, Teatr
Polski i Teatr "Rozmaitości" z Wrocławia, Teatr Polski z Pozna-
nia, Teatr Nowy i Teatr Powszechny z Łodzi, Teatr Dolnośląski
z Jeleniej Góry, Teatr Zagłębia z Sosnowca, Teatr im.Mickiewicza
z Częstochowy oraz Teatr Ziemi Opolskiej z Opola. Poza konkur-
sem wystąpiły Wrocławski Teatr Pantomimiczny oraz Teatr 13 Rzędów
z Opola,

Jury festiwalu przyznało następujące nagrody zespołowe:
nagrodę ministra kultury i sztuki - Teatrowi "Ateneum" z Warsza-
wy za przedstawienie Niech-no tylko zakwitną jabłonie A.Osieckiej
nagrodę przewodniczącego Prezydium Rady Narodowej m.Wrocławia -
Teatrowi im.Słowackiego z Krakowa za inscenizację Urzędu T.Brezy,
nagrodę "Kurierza Polskiego" - Teatrowi Polskiemu z Poznania za
Kordiana i chana według L.Kruczkowskiego- nagrodę miesięcznika
"Odra" - Teatrowi Staremu z Krakowa za Sposób bycia według Bran-
dysa. Nagrody za reżyserię otrzymali: nagrodę Prezydium Rady
Narodowej m.st.Warszawy - W.Krzemiński za reżyserię Urzędu Bre-
zy, nagrodę Towarzystwa Mikośników Wrocławia - J.Biczyski za
Niech-no tylko zakwitną jabłonie, nagrodę "Gazety Robotniczej"
- A.Witkowski za Dziwnego pasażera T.Karpowicza w Teatrze
"Rozmaitości" z Wrocławia. Równocześnie przyznano szereg nagród
indywidualnych i wyróżnień za scenografię i grę autorską.

Ponadto jury postanowiło przyznać nagrodę Wydziału Kultury Prezydium WRN we Wrocławiu - Wrocławskiemu Teatrowi Pantomimy za wysokie walory artystyczne programu Minotaur, wystawionego poza konkursem.

W ramach festiwalu odbyła się trzydniowa sesja dyskusyjna poświęcona dramaturgii dwudziestolecia. Otworzyły ją referaty E. Csato': Dramaturgia zaangażowana i J. Kelery: Język - świadomość nowej dramaturgii.

Na zakończenie festiwalu 25 X odbyła się uroczystość nadania imienia Kruczkowskiego nowej Szkole Tysiąclecia nr 71 we Wrocławiu. Na uroczystość przybyła wdowa po pisarzu, Jadwiga Kruczkowska.

Krytycy teatralni jednogłośnie stwierdzili, że festiwal poniósł całkowitą klęskę. W założeniach miał być bilansem polskiej dramaturgii dwudziestolecia. Ale we Wrocławiu nie pokazano żadnej z wybitnych sztuk powojennych. Nowe utwory miały charakter wyraźnie rocznicowy, były słabe artystycznie i banalne myślowo; triumfy święcił schematyzm: "Wspomnienia bohatera, który w roku dwudziestolecia przeżywa jakąś ku temu okazję: uroczystą dekorację albo stan przedśmiertnej maligny" /M. Czernerle/. Dominowały adaptacje powieści- słuchowisk radiowych i widowisk telewizyjnych, które zastępowały dramaty. Było to wyrazem ucieczki reżyserów od ambitnej ideowo i artystycznie dramaturgii współczesnej. Przeważały wystawienia średnie- częstokroć jednak sztampa sztuk pociągała za sobą sztampę i zły smak inscenizacji. "Widzimy teraz - kontynuował A. Tarn - dokąd nas zaprowadziło - na jakie odludzie artystyczne - krzewienie schematów i tematów rocznicowych zamiast dramaturgii *tout court*, z niechybną reakcją na taką politykę kulturalną i tej reakcji następstwami: w pisarstwie dramatycznym eksplodowała groteska- a teatr - naciskany przez głównych księgowych - zaczął z powieści fabrykować dramaty, fałszując wagę i opakowanie".

Alm.Sceny pol. 1964/65 s. 300-301.- [Nadanie szkole imienia Kruczkowskiego] Tryb.Ludu nr 297.- [Sprawozdania i oceny festiwalu:] A.T. [A.Tarn]. Dialog nr 11.- M.Czannerle. Teatr nr 23.- J.P. Gawlik: Teatru przygody z dramaturgią. Kultura nr 48.- Z.Greń: Alarm w teatrze współczesnym. Życie Lit. nr 45.- J.Kelera: Festiwal bez dramaturgii. Odra nr 12.

- 18 III Plebiscyt czytelniczy "Złoty Kłosa dla twórcy - Srebrny dla czytelników". Organizator plebiscytu, "Dziennik Ludowy", podał zestaw książek biorących udział w plebiscycie. W dziele poezji: J.Tuwim - zbiory poezji do wyboru, S.Piętak: Poezje zebrane, J.Ozga-Michalski: Polska, Druga strona Księżycy, Wałc karnawałowy, Dzień stworzenia /do wyboru/. W dziale prozy: L.Kruczkowski: Szkice z piekła uczciwych, M.Dąbrowska: Gwiazda zaranna, I.Newerly: Pamiętka z Celulozy, J.Broniewska: Dziesięć serc czerwonych, T.Borowski: Wybór opowiadań, J.Andrzejewski: Popiół i diament, J.Putramen Wrzesień, W.Mach: Agnieszka, córka Kolumba, T.Konwicki: Sennik współczesny, W.Żukrowski: Wędrowki z moim Guru, B.Czeszko: Pokolenie, J.Gerhard: Czas generała, Z.Kosidowski: Opowieści biblijne, Z.Załużski: Przepustka do historii, W.Machejek: Rano przeszedł huragan, W. Szewczyk: Trzeiny, E.Bryll: Ojciec, W.Kotowicz: Frontowe drogi. W dziale wspomnień i pamiętników: Awans pokolenia, Nowe pamiętniki chłopów i Miesiąc mojego życia /pozycje do wyboru/ oraz F.Mleczo: Wieś rodzinna wzywa.

Dzien.lud. nr 244.

- 21 Wyróżnienie im.Władysława Broniewskiego ufundowane przez Radę Naczelną Zrzeszenia Studentów Polskich i Wydział Kultury Prezydium MRN w Płocku, Wyróżnienie mające postać nagrody pieniężnej w wysokości 10 tys.zł. przyznane jest poecie, który nie przekroczył 35 roku życia "za najlepszy tomik poetycki danego roku - tomik zaangażowany w problematykę

naszego kraju". Jury w składzie: J. Przybós - przewodniczący, P. Kuncewicz - sekretarz, R. Matuszewski i A. Stern wyróżnienie za rok 1963/64 przyznało Ernestowi Bryllowi za tom wierszy Twarz nie odsłonięta. Nagrodę wręczona została w Płocku podczas wieczoru poświęconego pamięci Broniewskiego, na jego program składały się wspomnienia wdowy po poecie Wandy Broniewskiej i recytacje nowych wierszy Brylla. W r. 1964 wyróżnienie przyznane zostało po raz drugi.

Kultura nr 45.- Życie Warsz. nr 255.- [Informacja o nagrodzie] Nowa Wieś nr 13.-

- 23 Konkurs na utwory poetyckie związane z problematyką życia codziennego w oparciu o filozofię materialistyczną ogłoszony został przez Wydział Kultury Prezydium Rady Narodowej m. Krakowa, Zarząd Wojewódzki Stowarzyszenia Ateistów i Wolnomyślicieli oraz Oddział ZLP w Krakowie. Udział wziąć mogli poeci, którzy nie wydali jeszcze indywidualnego zbioru; na konkurs przesłać należało zestaw 3-10 wierszy. Przewidziano jury w składzie F. Kućuk /WRN/, Z. Siatkowski i J. Terakowski /SAiW/, W. Szymborska i A. Włodek /ZLP/. Termin nadsyłania prac: 1 XII.

Gaz. Krak. nr 253.

- 25-26 III Krajowy Zjazd Związku Teatrów Amatorskich w Warszawie. Referat sprawozdawczy wygłosił prezes ustępującego Zarządu Głównego, wiceminister oświaty J. Szop. Odbyły się wybory nowego zarządu, na czele którego stanął A. Olcha. Dyskusja dotyczyła spraw wzbogacania i unowocześniania form działalności amatorskiego ruchu teatralnego, współpracy z instytucjami i organizacjami społecznymi, roli i możliwości dalszego wykorzystania folkloru w pracy kulturalnej. Związek Teatrów Amatorskich skupiał w 1964 roku

607 amatorskich teatrów dramatycznych, teatrów poezji i zespołów artystycznych, razem ok. trzech tysięcy członków.

Teatr lud. nr 12.- Tryb. Ludu nr 298.

- 28 Konkurs na utwór prozatorski na temat Warmii i Mazur - roz^(s)przysiężenie. Z okazji 20 rocznicy wyzwolenia Warmii i Mazur Wydział Kultury Prezydium WRN w Olsztynie, Oddział Związku Literatów Polskich i Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne "Pojezierze" ogłosiły w 1963 r /zob. poz. / konkurs na powieść, reportaż- opowiadanie lub wspomnienie na temat powojennego dwudziestolecia na Ziemiach Warmii i Mazur.

Jury złożone z przedstawicieli Wydziału Kultury Prezydium WRN w Olsztynie, oddziału ZLP i Wydawnictwa "Pojezierze" pod przewodnictwem T. Chróścielewskiego w dziale powieści I nagrody nie przyznało; II nagrodę w wysokości 15 tys. zł. otrzymał E. Kruk za powieść Drogami o świecie; dwie III nagrody w wysokości 10 tys. zł. - B. Dzitko: Pamięć i Z. Trziszka: Janek; pięć wyróżnień po 5 tys. zł. - H. Panas: Księgi mazurskie, R. Napiórkowski: Pożegnania i powroty, L. Turkowski: Kajak, T. Stępowski: Hej, z garbem na ramieniu i R. Lasota za powieść bez tytułu. W dziale opowiadań, reportaży i wspomnień I i II nagrody nie przyznano; cztery nagrody III po 3 tys. zł. otrzymali: A. K. Waśkiewicz: Upały, Z. Dudzińska: Joanna i inni, Z. Trziszka: Mamusia, W. Jawolski: Pierwszy list; sześć wyróżnień po 1 tys. zł. - C. Vetulani: Ziemia obiecana, S. Wiczorek i E. Wróbel: Opowiadanie z pogranicza, Z. Strzałkowski: Nad wielką rzeką, Z. Trziszka: Jedna rodzina i Żadne wesele, J. Woy: Gorący kormorany. Na konkurs nadeszła prawie 70 prac, tylko czterdziści parę jednak spełniała wymagane warunki. W ocenach wyników stwierdzano, że powieści odznaczały się na ogół dobrym poziomem literackim, znacznie gorsze były opowiadania. Wśród reportaży zdecydowaną większość stanowiły utwory chybione i wyzbyte cech artystycznych, jury uznało, że ~~tylko~~ jedynie jeden repor-

taż reprezentuje walory wymagane. Przeważała tematyka obyczajowa, zwłaszcza problemy integracji etnicznej, wiele prac trąciło w tym zakresie literacką sztampą i mitologizacją zagadnienia; były jednak utwory odznaczające się znajomością tematu, łączące obserwację obyczajową z talentem pisarza realisty. W konkursie wzięli udział przede wszystkim debiutanci. Olbrzymia większość nadesła nych prac, podkreślał R.Matuszewski, to utwory zaangażowane w problematykę współczesności i akceptujące przemiany społeczne, które na Warmii i Mazurach dokonały się w ciągu dwudziestolecia.

[Komunikat o nagrodach:] Kultura nr 29.- Warm. i Mazury nr 12.- [Oceny konkursu:] E.Martuszewski. Pomorze nr 23.- R.Matuszewski. Głos olszt. nr 270.- [Prace nagrodzone:] E.Kruk: Drogami o świecie. Olsztyn 1967. Pojezierze. - B.Dziitko: Pamięć [fragment] Warm. i Mazury 1965 nr 1, Krańce pamięci. Olsztyn 1967. Pojezierze. - R.Napiórkowski: Powroty. Olsztyn 1966. Pojezierze.- L.Turkowski: Kajak. Łódź 1966. Wyd. Łódzkie.- T.Stępowski: Z garbem na ramieniu [fragment] Warm. i Mazury 1965 nr 4/5. Z. Trziszka: Żadne wesele. Jedna rodzina. Maruśka [w:] Wielkie świniobicie. Opowiadania. Warszawa 1965. ISW.

- 31 Sławomir Mrożek otrzymał francuską nagrodę Prix Xavier Forneret za zbiór opowiadań Skoń. Książka ukazała się we Francji nakładem wydawnictwa Albin Michel w tłumaczeniu A.Pozner. W r.1964 Prix Xavier Forneret, przyznawaną za najlepszą książkę satyryczną roku, wręczono po raz jedenasty.

Dok.pras. s.922.- Życie Warsz. nr 262.

- Wizyta w Polsce delegacji pisarzy węgierskich w składzie: A.Bor - prozaik, A.Mezei - poeta i P.Pandi - krytyk literacki.

Kultura nr 42.-

L i s t o p a d

- 1 A n k i e t a " D z i e n n i k a L u d o w e g o " p t . " Ż e r o m s k i i m y " . Zadaniem uczestników było odpowiedzieć na trzy pytania postawione przez redakcję: "O jakie sprawy polskiej wsi walczył Żeromski? Czy znasz w swoim środowisku działaczy społecznych, którzy podobnie jak Siłaczka czy Doktor Judym - o lepsze formy życia walczą samotnie? Jeżeli tak, spróbuj wskazać, dlaczego są osamotnieni w swojej pracy i dlaczego środowisko nie idzie im z pomocą? Która z postaci kobiecych w utworach Żeromskiego podobała ci się najbardziej i dlaczego?" Najciekawsze odpowiedzi czytelników zamieszczone zostały w "Dzienniku Ludowym". Autorzy ich otrzymali nagrody książkowe.

Dz.lud. nr 256

- 2 S t y p e n d i a i m . B o l e s ł a w a P r u s a na rok szkolny 1964/65. Działająca przy Zarządzie Głównym ZLP komisja w składzie: H.Auderska - przewodnicząca, J.M. Gisges - sekretarz, K.Hrabowiec - przedstawiciel ministra oświaty, S.Neumark - przedstawiciel ministra kultury i sztuki oraz T.Goździkiewicz i A.Maliszewski przyznała 43 stypendia, w tym 17 nowych. Stypendia przyznawane są corocznie od 1957 r. niezamożnej młodzieży pochodzenia wiejskiego uczącej się w szkołach zawodowych. Fundusz stypendialny - zgodnie z testamentem Prusa - uzyskiwany jest z dochodów z wydawanych dzieł pisarza.

Tryb.Ludu nr 305

3 Zebranie sprawozdawczo-wyborcze Oddziału Związku Literatów Polskich w Poznaniu. W czasie zebrania dokonano wyboru nowego Zarządu oddziału w składzie: T.Kraszewski - prezes, oraz G.Górnicki, P.Bystrzycki, E.Balcerzan, R.Danecki, K.Byczewska i F.Fornalczyk.

Rocz.lit.

5 Zebranie sprawozdawczo-wyborcze Oddziału Związku Literatów Polskich w Opolu. Na zebraniu wybrano nowy Zarząd oddziału w składzie: R.Hajduk - prezes oraz Z.Bednorz, Z.Zielonka, J.Goczół i N.Kracherowa.

Rocz.lit.

8 Zebranie sprawozdawczo-wyborcze Oddziału Związku Literatów Polskich we Wrocławiu. W czasie zebrania wybrano nowy Zarząd Oddziału w składzie: Z.Kubikowski - prezes oraz T.Lutogniewski, J.Łukasiewicz, D.Sidorski, E.Drzewińska, U.Kozioł i J.Kelera.

Rocz.lit.

/8/ Nagrodę Literacką Towarzystwa Przyjaciół Łodzi otrzymał Antoni Kasperowicz. Nagroda została wręczona 23 XI.

Dz.Łódź. nr 267. - Odgłosy nr 47

/8/ Turniej poetycki "Klubu 13 Muz" w Szczecinie. W turnieju wzięli udział młodzi poeci z klubu Literackiego przy Oddziale

Związku Literatów Polskich. Jury w składzie H.Raszka, E.Kuźma i M.Misiorny nagrodziło wiersze: Dzieje J.Fryderkiewicza i Poczęty w cieniu S.Wilińskiego. Nagrodę publiczności otrzymał I.K.Szmidt za wiersz Proces poznawania.

↳Sprawozdanie i druk prac nagrodzonych: 7 Głos Tyg. nr 45.

9-17 I I I O g ó l n o p o l s k i F e s t i w a l
S z t u k R a d z i e c k i c h i R o s y j -
s k i c h w K a t o w i c a c h . W festiwalu wzię-
ły udział: Teatr Narodowy i Teatr Powszechny z Warszawy,
Teatr Stary i Teatr im.Słowackiego z Krakowa, Teatr "Roz-
maitości" z Wrocławia, Teatr im.Jaracza z Łodzi, Teatr
Ziemi Opolskiej z Opola, Teatr im.Bogusławskiego z Kali-
sza, Teatr Polski z Poznania, Bałtycki Teatr Dramatyczny
im.Słowackiego z Koszalina, Teatr im.Mickiewicza z Częs-
tochowy i Teatr im. Wyspiańskiego z Katowic. Jury festi-
walu w składzie: R.Szydlowski - przewodniczący, Z.Greń,
J.P.Gawlik, J.Kelera, A.Korzon, T.Lutogniewski, J.Pierz-
chała, K.Puzyna, M.Rafałowski, J.Sokołowski, Z.Strzelecki,
W.Szewczyk i A.Wasilewski, przyznało następujące nagrody
zespołowe: za najlepszy spektakl festiwalu - Teatrowi
Powszechnemu w Warszawie za Zbrodnię i Karę według Dosto-
jewskiego, za wybitną, odkrywczą inscenizację klasyki ro-
syjskiej - Teatrowi im.Słowackiego z Krakowa za Las Os-
trowskiego, za realizację współczesnej sztuki radzieckiej
o wysokich walorach ideowych - Bałtyckiemu Teatrowi Dra-
matycznemu z Koszalina za Sumienie Pawłowej i Tokariewa.

W dziale reżyserii nagrodę I stopnia otrzymali A. Ha^{muszkiewicz} za Zbrodnię i karę i W. Krzemiński za Las Ostrowskiego; nagrody II stopnia - M. Wiercińska za Wassę Żelazową Gorkiego w Teatrze im. Jaracza w Łodzi i L. Zamkow za Cichy Don według Szołochowa. Przyznano ponadto nagrody i wyróżnienia za scenografię, muzykę i grę aktorską.

Alm. Sceny pol. 1964/65 s. 301-303. - Dz. Zach. nr 263-275. - Teatr nr 24. - Tryb. rob. nr 267-275, 283. - Tryb. Ludu 323. - Z. Greń. Wiatraki nr 24, Życie lit. nr 48

- 10 Nagrody im. Włodzimierza Pietrzaka za rok 1964 przyznane przez Stowarzyszenie PAX. Jury w składzie: J. Dobraczyński - przewodniczący, W. J. Grabski, W. Kornatowski, T. Lehr-Spławiński, Z. Lichniak, J. Szykowski, W. Wnuk i W. Żukrowski przyznało nagrodę naukową - J. Nowak-Dłużewskiemu za całokształt pracy naukowo-pedagogicznej, nagrody literackie - A. Łaszowskiemu i Z. Umińskiemu za dotychczasowy dorobek powieściopisarski, nagrodę artystyczną - A. Grzymale-Siedleckiemu za całokształt pracy w dziedzinie sztuki teatralnej, nagrodę publicystyczną - S. Zabiełko za prace badawcze w zakresie najnowszej historii Polski, nagrodę regionalną - L. Ropplowi - za osiągnięcia w podnoszeniu i upowszechnianiu kultury regionu kaszubskiego, nagrody młodych - W. Janickiemu, ~~W. Janickiemu~~ M. Starzyńskiej i S. Zalewskiemu.

Nagrody wręczono 29 XI w Klubie im. Pietrzaka w Warszawie.

[Komunikat] Kierunki nr 47. - Słowo powsz. nr 273. -

[Sprawozdanie z wręczenia nagród] Kierunki nr 49. - Słowo
powsz. nr 287

- 13 ^V (O g ó l n o p o l s k i T u r n i e j J e d n e g o
W i e r s z a o " W a w r z y n P a ł a c y k u "
zorganizowany został przez Wrocławski Klub Studenta "Pała-
cyk". Jury w składzie: A.Sandauer - przewodniczący oraz M.
Głowiński, ^{T. Karpowicz,} (J.Łukasiewicz, A.Słucki i W.Wirpsza przyznało
I nagrodę i "Wawrzyn Pałacyku" B.Żurakowskiemu za wiersz
Twarz, II nagrody ufundowane przez miesięcznik "Odra" - B.
Loeblowi za Repetycje i R.Drahanowi za Przerwy, dwie III
nagrody - S.Barańczakowi za Przyczyny zgonu i J.Czopikowi
za Przypisy do Ziemi Kłodzkiej, wyróżnienie M.Machnickiemu
za wiersz Biały gołąb Kassandry. "Współczesność" opubliko-
wała następnie ironiczny wiersz H.Zielińskiego, który zarzu-
cał jury, że dokonywało k^{wali}~~on~~fikacji utworów w pośpiechu
i nie zadało sobie trudu nawet ich policzenia oraz stwier-
dzał: "najsłabsze prace - najlepsze miejsca | najlepsze ut-
wory zaledwie wyróżnienie".

[Regulamin] Kultura nr 42. - [Ogłoszenie wyników:]
Odra 1965 nr 1. - Tryb.opol. nr 283. - Życie lit. n r 48. -
[Prace nagrodzone:] B.Żurakowski. Tryb.opol. nr 295, Odra
1965 nr 1. - B.Loebł. Odra 1965 nr 1. - R.Drahan. Odra 1965
nr 1. - S.Barańczak. Nurt 1965 nr 3. - J.Czopik. Odra 1965
nr 1. - M.Machnicki. Odra 1965 nr 1. - [Ocena konkursu]
H.Zieliński: Antypoetyckie zwycięstwo epigonów. Współczes-
ność nr 24.

- 14 Jubileusz piętnastolecia działalności Teatru Nowego w Łodzi. Z okazji jubileuszu odbyła się premiera sztuki J.P.Gawlika: Wybór. Po spektaklu wszystkim pracownikom teatru wręczono nagrody pieniężne i poświęconą Teatrowi Nowemu książkę M.Czernerle: Teatr pokolenia, a pracownikom zasłużonym honorowe złote i srebrne odznaki Teatru Nowego.

Alm.Sceny pol. 1964/65 s. 288. - Odgłosy nr 47.

- 14 Program współpracy kulturalnej między Polską a Czechosłowacją na lata 1965 - 1966 podpisany został w Pradze po czterodniowych obradach polsko-czechosłowackiej komisji mieszanej.

Dok.pras. s.1004

- 16 Narada SPATIF-u na temat problemów artystycznych teatrów dramatycznych. W naradzie udział wzięli dyrektorzy teatrów, reżyserzy, scenografowie i aktorzy oraz minister kultury i sztuki T.Galiński. W dyskusji podkreślano, że działalność teatrów powinna opierać się na współpracy ze stałymi reżyserami, gdyż tylko w ten sposób można formować oblicze ideowo-artystyczne teatru, zwracano też uwagę na nierównomierny podział kadr aktorskich między stolicą a terenem.

E.Axer: Z zagadnień reżyserii [Referat na naradzie].
Teatr nr 24. - Życie Warsz. nr 276.

- 17 P o l e m i k a w s p r a w i e o d m i a n y
n a z w i s k a J e r z e g o S . S i t y . W a r t y -
kule J.Kotta zamieszczonym w programie sztuki Marlowe'a
Edward II w Teatrze Klasycznym w Warszawie a także na afi-
szach teatralnych nazwisko tłumacza - J.S.Sito - używane
było jako wyraz nieodmienny. Na łamach "Życia Warszawy"
wywiązała się żartobliwa polemika, w której fakt ten uz-
nany został za gramatyczny nonsens i pogwałcenie polskiego
obyczaju językowego. W odpowiedzi J.S.Sito bronił nieodmien-
ności swojego nazwiska, motywując ją tradycją rodzinną
i argumentując, że nazwiska często nie stosują do obycza-
jów języka.

M.S: Parafraza reguły. Życie Warsz. nr 276. - A.Ki-
jowski: Wzniesę powstanie. Życie Warsz. nr 281. - J.S.Sito:
Nie będę odmieniał. Życie Warsz. nr 284. - R.J.P.Hochstau-
ffenthat-Beaulieu [pseud?]: Nieugięte "O". Życie Warsz.
nr 288.

- 18-19 O g ó l n o p o l s k a k o n f e r e n c j a c z y -
t e l n i c z a zorganizowana została w Warszawie przez
Ministerstwo Kultury i Sztuki i Bibliotekę Narodową. W
konferencji wzięło udział ok. 100 bibliotekarzy, wydawców
księgarzy, socjologów, delegatów związków zawodowych i or-
ganizacji społecznych i kulturalnych oraz przedstawiciele
Wydziału Kultury KC PZPR i władz ZSL. Konferencja poświę-
cona była analizie książki w rozwoju kultury masowej.

W dyskusji podkreślano konieczność lepszego zaopatrywania w nowości bibliotek prowincjonalnych.

Dok.pras. s.1001.

18-21 "Gdańskie Spotkania Jesienne" zorganizowane przez Klub Studentów Wybrzeża "Żak". W czasie "spotkań" ogłoszono wyniki V Ogólnopolskiego Turnieju Poezji Społecznie Zaangażowanej o nagrodę "Czerwonej Róży". Jury w składzie: A.Międzyrzecki, E.Bryll, M.Grześczak, A.Stern, W.Wirpsza i W.Woroszyński nagrodę "Czerwonej Róży" /w postaci żywego kwiatu i pamiątkowej statuetki/ przyznało R.Śliwonikowi za zestaw wierszy, w skład którego wchodziła Prośba o pozwolenie na broń. Ponadto przyznano dwa wyróżnienia ufundowane przez Komitet Wojewódzki ZMS i Wydział Kultury Prezydium WRN w Gdańsku: pierwsze - K.Gąsiorowskiemu, drugie - C.Kuriacie. Turniej obejmował twórczość młodej generacji. Startowało 400 poetów, każdy, zgodnie z warunkami konkursu, nadesłał zestaw trzech wierszy. "Czerwona Róża" uznawana była za najpoważniejszą nagrodę poetycką w kraju.

Równocześnie jury w składzie: A.Lam, R.Matuszewski, A.Międzyrzecki, J.Przyboś i A.Stern przyznało doroczne nagrody "Pierścienia", "Peleryny" i "Pióra". "Pierścień" za całokształt dorobku poetyckiego - otrzymał J.Harasymowicz, "Pelerynę" - za najciekawszy debiut roku - W.Koszela /Tarnobrzeg/; "Pióro" - dla najciekawszego poety Ziemi Zachodniej i Północnych - A.Zelenay /Wrocław/ i E.Kruk /Olshzyn/.

194
- 196/

[Pomyłka w numeracji stron]

Nagrody wręczył wiceminister kultury i sztuki Z.Garstecki, na zakończenie "Spotkań" odsłonięto w "Żaku" tablicę ku czci W.Broniewskiego".

[Sprawozdania:] Dz.bałt. nr 277,278. - Dz.lud. nr 282.
- Kultura nr 49. - [Wyniki Turnieju "Czerwonej Róży":] ITD nr 47. - Litery nr 12. - [Nagrody "Pierścienia", "Pelleryny" i "Pióra":] Współczesność nr 23. - [Wiersze nagrodzone w Turnieju "Czerwonej Róży":] R.Śliwonik: Prośba o pozwolenie na broń. Współczesność nr 23. - K.Gąsiorowski: Uznałem wszelkie zarzuty... Litery 1965 nr 2. - C.Kuriata: Dzwon ~~1965 nr 4~~, Litery 1965 nr 6

19-20 K o n f e r e n c j a t ł u m a c z y k r a j ó w
s o c j a l i s t y c z n y c h w B u d a p e s z c i e . W k o n f e r e n c j i w z i ę ł y u d z i a ł d e l e g a c j e t ł u m a c z y , p i s a r z y i w y d a w c ó w B u ł g a r i i , C z e c h o s ł o w a c j i , J u g o s ł a w i i , N R D , R u m u n i i , W ę g i e r , Z S R R i P o l s k i . / d e l e g a c j a p o l s k a p o d p r z e w o d n i c t w e m S . O t w i n o w s k i e g o / . K o n f e r e n c j a d o t y c z y ł a p r o b l e m ó w t e o r i i p r z e k ł a d u i s p r a w o r g a n i z a c y j n y c h , w d y s k u s j i p o d k r e ś l a n o k o n i e c z n o ś ć d ł u g o t e r m i n o w y c h s t y p e n d i ó w z a g r a n i c z n y c h d l a m ł o d y c h t ł u m a c z y , p o s t u l o w a n o u t w o r z e n i e w s p ó l n e j o r g a n i z a c j i t ł u m a c z y k r a j ó w s o c j a l i s t y c z n y c h , s p e c j a l n e g o m i ę d z y n a r o d o w e g o c z a s o p i s m a i n f o r m u j ą c e g o o n a j n o w s z y c h w y d a r z e n i a c h l i t e r a c k i c h .

Życie lit. nr 51

22 I I I S p o t k a n i e M ł o d y c h P i s a r z y
P o l s k i P o ł u d n i o w e j z o r g a n i z o w a n e z o s t a ł o

w Krakowie przez ZMS. W spotkaniu wzięło udział około stu pisarzy. Referat S. Żółkiewskiego Główny problem literatury współczesnej omawiał związek między centralną problematyką kulturową epoki a literaturą, tworzoną przez literaturę modelami ludzkiego świata. Autor odwołując się do przykładów polskiej i światowej literatury XX wieku wskazywał na znaczenie problematyki rewolucji proletariackiej, alienacji, faszyzmu, w Polsce - wyboru ustrojowego w kulturze współczesnej. Uczestnicy spotkania kwestionowali przydatność tego referatu w imprezie zarzucali mu zbyt unaukowienie i odwołanie do nieznanym słuchaczom lektur antropologicznych.

[Sprawozdania:] J. Pyrczak. Dz. pol. nr 278. - R. Nowakowski. Życie lit. nr 47. - Współczesność nr 24-25. - [Referat:] S. Żółkiewski: Główny problem literatury współczesnej. Odra nr 12.

22 Jubileusz dwudziestolecia Teatru im. Siemaszkowej w Rzeszowie. Z okazji jubileuszu odbyła się premiera Wesela Wyspiańskiego.

Alm. Sceny pol. 1964/65 s. 288. - Widnokrąg nr 47.

23-29 Tydzień polskiej literatury współczesnej w województwie katowickim. zorganizowały Spółdzielnia Wydawnicza "Czytelnik" i "Dom Książki" w Katowicach. W czasie imprezy odbyło się kilkadziesiąt spotkań z pisarzami śląskimi, warszawskimi i krakowskimi w miastach, osadach,

klubach
zakładowych i terenowych domach kultury.

Kultura nr 48.

- 24 Jubileusz pięćdziesięciolecia pracy naukowej prof. dr Stanisława Pigonia. Z okazji jubileuszu w auli Uniwersytetu Jagiellońskiego odbyła się uroczystość odnowienia doktoratu prof. Pigonia. Wystąpił cały senat uczelni, przemawiał rektor UJ M. Klimaszewski, o dorobku naukowym prof. Pigonia mówił prorektor K. Wyka.

Kultura nr 49. - Nauka pol. 1965 nr 1. - Stolica nr. 50

- 25 Jerzy Zawieyski przyjęty został na prywatnej audiencji przez papieża Pawła VI. Półgodzinna serdeczna rozmowa dotyczyła m.in. spraw katolicyzmu w Polsce. Zawieyski przebywał w Rzymie jako obserwator trzeciej sesji Soboru Watykańskiego.

Tyg.powsz. nr 47. - Więź 1965 nr 1

- 26 Umowa o współpracy kulturalnej i naukowej między Polską a Rumunią podpisana została w Warszawie. Przewiduje ona współpracę między instytucjami naukowymi i szkołami wszystkich szczebli oraz rozszerzenie wymiany w zakresie dokumentacji, bibliotek i wszystkich dziedzin działalności kulturalnej i artystycznej.

Życie Warsz. nr 285

26 I Łódzka Jesień Poetycka Młodych zorganizowana została przez redakcję "Dziennika Łódzkiego" i Oddział ZLP. Do udziału zaproszono członków Klubu Młodych przy Łódzkim oddziale ZLP i Korespondencyjnego Klubu Młodych Pisarzy przy Zarządzie Wojewódzkim Związku Młodzieży Wiejskiej. Jury w składzie: S.Czernik - przewodniczący, J.Czarny, J.Koprowski, M.Piechal i J.Śpiwak - przedstawiciel ZG ZLP dwie I nagrody przyznało M.M. Szarganowi /za wiersz Cztery obrazy/ i K.Wiśniewskiej /za wiersze Uderzyłeś mnie w twarz i Prawda/; dwie II nagrody J.Królikowskiemu /W niebie dym, Zobacz ten co zasnął/ i R.Gorzelskiemu /Spadanie z drzewa, Jabłko/; dwie III nagrody K.Świegodzkiemu /Koniec baśni/ i T.Gabrysiewicz /Ta Sara nie była ruda, Na tropach ballady/. Nagrody publiczności otrzymali: I - J.Jarmołowski, II - T.Gabrysiewicz i H.Zielińska, III - R.Gorzelski.

Dz.Łódz. nr 279,283,285. - Odgłosy nr 49. - [Wiersze nagrodzone:] M.M.Szargan: Cztery obrazy [fragment], K.Wiśniewska: [Bez tytułu]. Dz.Łódz. nr 291.

27-29

Seminarium naukowe o literaturze dla dzieci i młodzieży zorganizowane zostało w Opolu przez Zakład Literatury dla Dzieci i Młodzieży Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Opolu oraz Wydawnictwo "Nasza Księgarnia". W seminarium wzięli udział naukowcy z uniwersytetów i wyższych szkół pedagogicznych w całym kraju oraz przedstawiciele "Naszej Księgarni". Wygłoszono następujące referaty: F.Neubert Polska literatura dla dzieci w świetle cyfr, I.Lewańska O kryty-

ce literackiej okresu XX-lecia Polski Ludowej, A.Wolny Stan badań naukowych nad literaturą dla dzieci i młodzieży, J.Cieślowski Funkcjonowanie wyobraźni dziecięcej we współczesnej poezji dla dorosłych, J.Z.Białek Powieść i opowiadanie dla dzieci 8 - 10 letnich w XX-leciu Polski Ludowej, K.Kuliczowska O powieści dla dziewcząt, J.Kopeć O formach stylizacji w literaturze dla dzieci, I.Słomska Psychologiczne problemy ilustracji w książce dla dziecka, I.Wojnar Funkcja wychowawcza literatury na tle nowoczesnej integracji sztuki. W dyskusji zwracano uwagę na potrzebę systematycznych i wszechstronnych badań literatury dla dzieci i młodzieży oraz postulowano utworzenie pisma naukowego poświęconego sztuce i literaturze dla dzieci i młodzieży.

J.Z.Białek: [Sprawozdanie]. Ruch lit. 1965 nr 2. -
K.Kuliczowska: W świecie dziewcząt [Fragm.referatu].
Życie lit. nr 51,52.

28 Jubileusz dwudziestolecia
Teatru im. Osterwy w Lubli-
nie. W gmachu obecnego Teatru im.Osterwy Teatr Woj-
ska Polskiego dał 29 XI 1946 pierwszą na ziemiach wyzw-
olonych premierę [Wesele Wyspiańskiego]. Patronat nad ob-
chodami ^{tej rocznicy} objął członek Biura Politycznego i sekretarz KC
PZPR Z.Kliszko. Z okazji jubileuszu odbyła się premiera
Wesela. Na spektakl przybyli przedstawiciele Ministers-
twa Kultury i Sztuki i władz partyjnych województwa. Po
przedstawieniu pracownikom teatru wręczono nagrody, od-
znaczenia i dyplomy uznania przyznane przez Miejską

i Wojewódzką Radę Narodową w Lublinie.

Alm.Sceny pol. 1964/65 s. 288-289. - Kur.lub. nr 281, 282. - M.Bechczyc-Rudnicka: [historia teatru]. Kamena nr 22

/28/ Sprawa współpracy Jana Nepomucena Millera z emigracyjnymi "Wiadomościami". W artykule redakcyjnym "Polityki" ujawnione zostało, że warszawski krytyk Jan Nepomucen Miller był od 1959 r. współpracownikiem londyńskich "Wiadomości", piszącym pod pseudonimem Stanisława Niemiry. Artykuł, omawiając publikacje Millera dotyczące sytuacji politycznej w Polsce, środowiska artystycznego, metody wychowawczej polskiego szkolnictwa, stwierdzał: "p.Miller zademonstrował nam obrzydliwą wprost nienawiść do swoich kolegów po piórze, do kraju i państwa, w którym żyje [...] Równie powszechnego, totalnego potępienia wszystkich ludzi pióra w Polsce, całej bez mała żywej kultury polskiej, bez względu na jej różnice i odcienie nie można znaleźć nawet u najzjadlejszych wrogów!" Artykuł zwracał uwagę na wyróżnienia i zaszczyty, które Miller otrzymał od Polski Ludowej. Sprawa współpracy J.N.Millera z "Wiadomościami" komentowana była na przełomie 1964 i 1965 r. na łamach prasy, a w 1965 r. stała się przedmiotem rozprawy sądowej. /zob.poz. /.

Redakcja: Wielokropki nad "i". Polityka nr 48. - A.
Boryna: Król jest nagi. Polityka 1965 nr 3

30 E u s t a c h y C z e k a l s k i o d z n a c z o n y z o s t a ł K r z y ż e m O f i c e r s k i m O r - d e r u O d r o d z e n i a P o l s k i z o k a z j i 80 r o c z n i c y u r o d z i n . D e k o r a c j i w D o m u L i t e r a t ó w w W a r s z a w i e d o k o n a ł w i c e m i n i s t e r k u l t u r y i s z t u k i K . R u s i n e k . R ó w n o - c z e ś n i e j u b i l a t o w i w r ę c z o n o s p e c j a l n ą n a g r o d ę P r e z y d i u m S t o ł e c z n e j R a d y N a r o d o w e j .

Stol. nr 50. - Tryb.Ludu 333.

- K o n k u r s o t w a r t y n a p i o s e n k ę o t e m a t y c e l u b u s k i e j o g ł o s i ł y W y d z i a ł K u l t u r y P r e z y d i u m W R N , R o z g ł o ś n i a P o l s k i e g o R a d i a , O d d z i a ł Z w i ą z k u L i t e r a t ó w P o l s k i c h i L u b u s k i e T o w a r z y s t w ó K u l t u r y p o d p a t r o n a t e m W o j e w ó d z k i e g o K o m i t e t u F r o n t u J e d n o ś c i N a - r o d u z o k a z j i 20 r o c z n i c y w y z w o l e n i a Z i e m i L u b u s k i e j . P r z e w i d z i a n o n a s t ę p u j ą c e n a g r o d y : I - 8 t y s . z ł . I I - 6 t y s . z ł , I I I - 4 t y s . z ł . o r a z s z e ś ć w y r ó ż n i e ń p o 2 t y s . z ł . T e r m i n n a d s y ł a n i a p r a c / t e k s t u i m u z y k i / : 15 I I I 1965 r . ,

Nadodrże nr 11.

- W i z y t ę w P o l s c e z ł o ż y ł a d e l e - g a c j a p i s a r z y j u g o s ł o w i a ń s k i c h w s k ł a d z i e : S . M i h a l i ć - p o e t a i s e k r e t a r z g e n e r a l n y Z w i ą z - k u L i t e r a t ó w S F R J u g o s ł a w i i , R . V e s o v i ć - p o e t a i T . A r s o v s k i - p o e t a i d r a m a t u r g m a c e d o ń s k i . G o ś c i e z w i e d z i l i W a r s z a w ę i K r a k ó w o r a z s p o t k a l i s i ę z r e d a k c j a m i c z a s o p i s m l i t e r a c - k i c h .

Kultura nr 47. - Współczesność nr 23. - Życie lit. nr
48.

- W i z y t a w P o l s c e D y m i t r a D u b r e -
w a , bułgarskiego pisarza i redaktora naczelnego wydawnic-
twa "Narodna Kultura" z Sofii. Dubrew przybył do Polski na
zaproszenie Wydawnictwa "Czytelnik".

Kultura nr 45.

- P ł y t a z f r a g m e n t a m i p o w i e ś c i
J a n a D o b r a c z y Ń s k i e g o L i s t y N i -
k o d e m a . Płyta, wydana przez wytwórnię "Veriton" pt.
Odwiedziny w Betlejem, zawiera fragmenty powieści mówiące
o narodzinach Chrystusa i wędrówce Nikodema śladami Chrystu-
sa i Marii; czytają G.Holoubek, I.Gogolewski i A.Śląska.

Kierunki nr 48

- S ł a w o m i r M r o ż e k o p u b l i k o w a ł
s z t u k ę T a n g o w miesięczniku "Dialog" /nr 11/

G r u d z i e ń

- 3 Wieczór jubileuszowy z okazji sześćdziesiątej rocznicy urodzin Karela Krejčíego /przypadających 20 VIII/ zorganizował Wydział Filologiczny Uniwersytetu Warszawskiego w czasie wizyty Krejčíego w Polsce. Przemawiał J.Z.Jakubowski, referat o działalności naukowej jubilata wygłosił J.Magnuszewski, następnie K.Krejčí ~~podziękował~~ podzielił się swoimi wspomnieniami związanymi z Polską.

Stolica nr 50. - J.Magnuszewski: [Tekst referatu] Pam. słow. t.15, s. 254 - 262.

- 4-6 Ogólnopolski Festiwal Teatrów Studentkich w Łodzi. W Festiwalu wystąpiły teatry "Pstrąg" i "Cytryna" z ^{Łodzi, "Galeria" z} (Gdańska, "Gest" z Wrocławia, "Teatr 38" i "Salamandra" z Krakowa. Jury w składzie A.Bardini - przewodniczący, M.Lober, M.Grześczak, J.Kłosiński, L.Terpiłowski nagrodę za najoryginalniejszą propozycję teatralną przyznało teatrowi "Galeria", który pokazał spektakl Termitiera w reż. J.Krechowicza. Działając równolegle jury studentkie I nagrodę przyznało "Gestowi" z Wrocławia za przedstawienie Mowa ciszy.

K.Frejdllich. Odgłosy nr 51/1. - Życie lit. nr 52.

- 5 Tablicę pamiątkową ku czci Stanisława Wyspiańskiego na domu przy ul. Krupniczej 26 w Krakowie, gdzie urodził się Wyspiański, ufundowali uczniowie Technikum Odzieżowego. W uroczystości odsłonięcia tablicy wzięli udział przedstawiciele Komitetu Miejskiego PZPR i Rady Narodowej Krakowa oraz córka poety

H.Chmurska.

Gaz.Krak. nr 289, 290

- 5 Zmarł w Bydgoszczy Bogusław Sujkowski /ur 1900/, autor poczytnych powieści historycznych i przygodowych.

Gaz.pom. nr 291. - Tryb.Ludu nr 340. - Z.Jędrzyński.

Pomorze 1965 nr 1

- /5/ Przyznanie polskim tłumaczom nagród wydawnictwa "Roy Publishers" w Nowym Jorku. Z okazji czterdziestolecia wydawnictwa nagrody literackie za tłumaczenia z literatury angielskiej i amerykańskiej na język polski w l. 1961 - 1963 otrzymali Krystyna Tarnowska i Bronisław Zieliński.

Życie lit. nr 50. - Życie Warsz. nr 202.

- 6 Zebranie sprawozdawcze - wyborcze Oddziału Związku Literatów Polskich w Gdańsku. Na zebraniu wybrano nowy Zarząd Oddziału w składzie: L.Bądkowski, B.Fac, S.Sierecki i S.Dąbrowski.

Rocz.lit.

- 6-7 Posiedzenie Rady Naczelnej Europejskiej Wspólnoty Pisarzy COMES w Taorminie we Włoszech. Na posiedzeniu omówiono plan działania COMES w r. 1965. W obradach wzięła udział delegacja polska w składzie: J.Putrament, Z.Ernst i K.Brandys.

Życie Warsz. nr 309.

- 8 Uroczystość nadania imienia Leona Kruczkowskiego Teatrowi Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze. W uroczystości wzięła udział rodzina pisarza. W hallu teatru odsłonięto popiersie Kruczkowskiego i otwarto wystawę okolicznościową. Następnie odbyła się premiera Pierwszego dnia wolności.

Alm.Sceny pol. 1964/65 s. 326. - Nadodrze 1965 nr 2. - Teatr 1965 nr 1.

9. Wybór nowego zarządu sekcji tłumaczy polskiego PEN-Clubu w składzie: B.Zieliński - przewodniczący, S.Pollak - wiceprzewodniczący, M.Wisłowska - sekretarz oraz A.Trzeciakowska i T.Dehnel. Zarząd dokooptował do swojego składu G.Karaskiego i Z.Stoberskiego.

Życie Warsz. nr 297.

- 10 Nagroda miesięcznika "Odra" za rok 1964. Jury w składzie Z.Hierowski, Z.Kubikowski, T.Lutogniewski, W.Maciąg, I.Rutkiewicz, W.Szewczyk i W.Żukrowski przyznało doroczną nagrodę "Odry" w wysokości 10 tys.żł Zbigniewowi Zielonce za powieść Orły na sarkofagu. Nagroda została wręczona w czasie publicznego spotkania w Opolu.

Odra nr 12

- 10 Plan współpracy kulturalnej i naukowej między Polską a ZSRR na rok 1965 podpisany został w Moskwie.

Dok.pras. s.1104

- 12 B u d ż e t k u l t u r y n a r o k 1 9 6 5 . Sejm uchwalił budżet państwa na r. 1965, który przewidywał, że wydatki na kulturę będą zmniejszone o 30% w stosunku do roku 1964. Fundusze na biblioteki powszechne wyniosą 348 mln zł. /o 5 mln zł mniejsze/, choć przewidywano powstanie 229 nowych bibliotek /co uczyni razem 8212/. Ilość książek literatury pięknej miała wynieść 10,8 mln egzemplarzy, ilość tytułów miała wzrosnąć o 7,5%, wielkość nakładów o 19,7%. Preferuje się literaturę współczesną, pozycje "Biblioteki Powszechnej" i lektury szkolne. Do planu wydawniczego nie wejdą liczne poszukiwane wznowienia i pozycje encyklopedyczne. Utrudnienia w wydawaniu książek - stwierdził W.Kraśko, który referował w Sejmie budżet kultury - biorą się z trudności wynikłych z zaniedbania bazy poligraficznej i ograniczonych możliwości papierowych.
- Tryb.Ludu nr 324. - Życie lit. nr 51
- 12 Z m i a n a n a s t a n o w i s k u m i n i s t r a k u l t u r y i s z t u k i . Na posiedzeniu Sejmu premier J.Cyrankiewicz zgłosił propozycję zmian w składzie rządu m.in. zwolnienia Tadeusza Galińskiego ze stanowiska ministra kultury i sztuki na jego prośbę i powierzenia tej funkcji Lucjanowi Motyce - dotychczasowemu I sekretarzowi Komitetu Wojewódzkiego PZPR w Krakowie. Izba przyjęła wniosek.
- Tryb.Ludu nr 345.
- 13 P o l e m i k a w o k ó ł p o w i e ś c i E . C a s s a - K a s i c k i e j Z piątku na sobotę, drukowanej w odcinkach w dzienniku "Trybuna Mazowiecka". Hamilton w ironicznym felietonie zamieszczonym w "Kulturze" wskazał na

nieporadności językowe powieści, dając do zrozumienia, że jest to utwór grafomański, banalny stylistycznie, usiłujący epatować czytelnika wzorami życia wielkoświatowego przykrojonymi do warunków polskich. Autorka powieści w liście skierowanym do redakcji "Kultury" polemizowała z Hamiltonem, zarzucając mu powierzchowność oceny i nieuważną lekturę swego utworu.

Hamilton [J.Z.Słojewski]: Emilia Cassa-Kasicka - pisarka w tak dobrym tonie, że aż dziwne, jak ją znaleziono. Kultura nr 50. - E.Cassa-Kasicka. Kultura nr 51 - 52.

- 15 Obchody 150 rocznicy urodzin Michała Lermontowa odbywające się z inicjatywy Światowej Rady Pokoju. Ministerstwo Kultury i Sztuki, Ogólnopolski Komitet Pokoju i Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Radzieckiej zorganizowały w Domu Literatów w Warszawie uroczysty wieczór. Na program złożyły się odczyty J.Przybosia o przekładach Lermontowa w Polsce i E.Żytomirskiego o życiu i twórczości poety oraz utwory muzyczne i recytacje w wykonaniu aktorów warszawskich. Prasa literacka zamieściła artykuły omawiające postać Lermontowa.

[Sprawozdanie z wieczoru] Życie Warsz. nr 300. - [Artykuły okolicznościowe:] L.Flaszen: Twarze Lermontowa. Życie lit. nr 45. - E.Żytomirski: Los dramaturga. Dialog nr 10.

- 16 Arkady Fiedler odznaczony został Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, w Poznaniu, za

całokształt twórczości literackiej, z okazji 70-lecia urodzin.

Głos wielkop. nr 299. - Życie Warsz. nr 302

- 17 O b c h o d y d z i e s i ą t e j r o c z n i c y ś m i e r c i Z o f i i N a ł k o w s k i e j .
Na grobie pisarki w Alei Zasłużonych na Warszawskim Cmentarzu Powązkowskim złożono wieńce od Związku Literatów Polskich, Sejmowej Komisji Kultury i Sztuki, której członkiem była pisarka, Ogólnopolskiego Komitetu Pokoju, Stołecznej Rady Narodowej, wydawnictwa "Czytelnik", szeregu instytucji kulturalnych przyjaciół i rodziny pisarki.

W prasie literackiej ukazały się szkice poświęcone twórczości Nałkowskiej i artykuły wspomnieniowe. W początkach 1965 r. "Czytelnik" wydał Wspomnienia o Zofii Nałkowskiej.

[Złożenie wieńców:] Tryb.Ludu nr 350. - Życie Warsz. nr 303. - [Artykuły:] W.Barcikowski: Wspomnienie o Zofii Nałkowskiej. Kultura nr 51-52. - T.Breza. Życie Warsz. nr 302. - A.Kijowski: W dziesięciolecie śmierci. Gaz.pom. nr 301, Głos Wyb. nr 300, Widnokrąg nr 51, i in. - Z.Kwiecińska: Wielka komentatorka. Tryb.Ludu nr 349. - H.Kirchner: Zofii Nałkowskiej romans nowoczesny. Współczesność nr 24-25

- 18 P l a n w s p ó ł p r a c y n a u k o w e j i k u l t u r a l n e j m i ę d z y P o l s k ą a W ł o c h a m i n a l a t a 1 9 6 5 - 1 9 6 6 p o d p i s a n o w W a r s z a w i e .

Dok.pras. s.1104. - Rocz.polit.gosp. s. 625

19-20 Jubileusz dwudziestolecia Teatru im. Węgierki w Białymstoku. Z okazji jubileuszu na dwu scenach teatru odbyły się uroczyste przedstawienia Sułkowskiego S. Żeromskiego, Odwetów L. Kruczkowskiego, Operacja trwa S. Aloszyna i B.W. Lévy'ego Porwania Amazonek. Po spektaklu aktorom wręczono nagrody ufundowane przez Miejską i Wojewódzką Radę Narodową w Białymstoku.

Alm. Sceny pol. 1964/65 s. 289. - Teatr ¹⁹⁶⁵ (nr 1. - Tryb. Ludu 1965 nr 2.

20

Obchody pierwszej rocznicy śmierci Gustawa Morcinka. Na grobie ^{pisarza} ~~poety~~ w Mauzoleum dla Zasłużonych na cmentarzu w Cieszynie złożono wieńce i kwiaty, m.in. od wojewódzkich władz partyjnych, Ministerstwa Górnictwa, ZLP, Wojewódzkiej Rady Narodowej i Zarządu Wojewódzkiego ZBOWiD-u. W Skoczowie, w domu, który pisarz zbudował w 1932 r. i którym mieszkał całe życie otwarto muzeum Gustawa Morcinka. Imię pisarza nadano nowej szkole w Brynowie.

[Złożenie wieńców i otwarcie muzeum] Głos Ziemi ciesz. nr 51,52/53. - [Nadanie imienia szkole] Poglądy nr 19,

24 Tygodnik "Przekrój" przyznał nagrodę "Srebrnego Fafika" Jean-Paul Sartrowi.

Przekrój nr 1028 - 1029

26 Zmarła w Krakowie Irena Szczepańska-Walles, autorka książek i słuchowisk dla dzieci, kierowniczką redakcji dziecięco-młodzieżowej

Echo Krak. <http://287m.org> Złote lit. nr 49

27 Ankieta "Tygodnika Kulturalnego" "Pisarze zagraniczni o naszej literaturze współczesnej". Redakcja zwróciła się do pisarzy zagranicznych z pytaniem, jaką książkę, film, sztukę uważają za najbardziej interesującą w polskim dorobku powojennym. Nadesłano pięć odpowiedzi: H.C.Kirsch z NRF wymienił kolejno: Popiół i diament i Wielki Tydzień Andrzejewskiego, opowiadania Borowskiego, twórczość Mrożka, Myśli nieuczesane Leca. J.Pilař z Czechosłowacji wskazał na twórczość Broniewskiego, Gałczyńskiego, Tuwima i Różewicza; zwrócił również uwagę na nieznaną literaturę polską w Czechosłowacji i czeskiej w Polsce. P.Ruffy z Węgier odmawiając odpowiedzi konkretnej, stwierdził, że polska literatura zdobyła umiejętność odmalowania szarego człowieka. P.Vujičić z Jugosławii wymienił Sławę i chwałę Iwaszkiewicza. H.Wulff z Danii - Popiół i diament Andrzejewskiego, a także twórczość Leca i Dąbrowskiej.

Tyg. kult. nr 52

/28/ Tadeusz Breza wygłosił na uniwersytecie w Lyonie dwa odczyty: "Współczesna literatura polska" i "1000-lecie państwa polskiego". Breza pełnił funkcję radcy kulturalnego ambasady polskiej w Paryżu.

Expr.wiecz. nr 309

- Nagrody naukowe Polskiej Akademii Nauk za rok 1964. W dziedzinie historii literatury nagrodę otrzymała H.Kapełus /IBL/

za pracę Stanisław z Bohnie, kleryka królewski, w dziedzinie językoznawstwa - autorzy IV i VI tomu Małego atlasu gwar polskich.

Rocz.lit.

- Miesięcznik "Dialog" opublikował Epizod piętnasty - Circe powieści J. Joyce'a Ulisses w przekładzie M. Słomczyńskiego nr 12. Ponadto numer zawierał studia o Ulissesie i Epizodzie piętnastym A. Ważyka, M. Piwińskiej, W. Wirszy i G. Sinkia w dziale kroniki informacje o ostatnich badaniach zagranicznych nad twórczością i biografią Joyce'a.
- Wizyta pisarzy łużyckich w Polsce. Trzynastoosobowa delegacja pisarzy łużyckich, która przybyła na zaproszenie Oddziału ZLP w Katowicach, zwiedziła Śląsk i odbyła spotkania autorskie w Katowicach, Czechowicach i Bielsku.
Kron.besk. nr 48,49. - Tryb.rob.nr 295.
- Nagrody Fundacji im. Kościelskich /w wys. 2 tys. franków szwajc./ otrzymali: B. Wojdowski, Z. Romanowiczowa, T. Konwicki, W. Dymny i B. Czaykowski. Nagrody przyznawane są corocznie od 1961 r. przez działającą w Szwajcarii Radę Fundacji im. Kościelskich.
Współczesność nr 24 - 25
- Konferencja miłośników książki żydowskiej zorganizowana zosta-

ł a we Wrocławiu przez Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Żydów w Polsce z okazji setnej rocznicy wydania Mendeże Mojcher Sforim Szaloma Abramowicza. Konferencji towarzyszył festiwal żydowskich zespołów amatorskich.

Rocz.polit.gosp. 1965 s. 192

K s i ą ż k i r o k u i r u c h w y d a w n i c z y

A n d r z e j B r a u n : Z d o b y c i e n i e - b a / W a r s z a w a , C z y t e l n i k / • Tematem powieści była ~~próba~~ próba pokojowego opanowania Tybetu, podjęta przez chińskich komunistów. Uwagę krytyki budziła problematyka książki - zderzenie nowoczesnego humanizmu z zastarym światem fantastycznych mnichów, postaci emisariuszy rewolucji. "Szansą walczącego humanizmu - pisał G.Lasota - jest dla Andrzeja Brauna rewolucja. Rewolucja ów brutalny proces przewrotu, dokonywany się w walce, zniszczeniu, obalaniu starego porządku i tworzeniu nowych form. Rewolucja, która przynosi nadzieję uformowania nowych, sprawiedliwszych i mądrzejszych stosunków między ludźmi. Jest to szturm niebios..." Kultura nr 36/. Zastrzegano równocześnie, że nie jest trafna poetyka książki, będąca splotem awanturniczego stylu powieści egzotycznej, pełnej pościgów, melodramatu, niespodziewanych rozpoznań z epicką dokładnością, opartą na gruntownej znajomości przedmiotu, pejzażu, obyczaju, monotonna i nużąca.

E r n e s t B r y l l : C i o t k a / W a r s z a w a , I s k r y / , O j c i e c / W a r s z a w a , L S W /
Obie powieści mówiły o pierwszych latach powojennych na ziemi

kurpiowskiej, parcelacji majątków, umacnianiu nowego ustroju i społecznych przeobrażeniach. Witano w Bryllu nadzieję polskiej prozy. Podkreślano dociekliwość obserwacji, gruntowne i biograficzne zakorzenienie w problematyce, o której pisze. "Życzyliśmy sobie gorąco - dowodziła A. Bukowska - takiej prozy, która by omijając rafa i mielizmy socrealizmu, potrafiła w sposób znaczący ukazać nowe doświadczenia historyczne narodu w ich wielorakich aspektach. W tym właśnie kierunku zmierza wyraźnie twórczość Ernesta Brylla, pisarza łączącego w sobie szczęśliwie talent, pasję, dobrą intuicję i ogromną wrażliwość na to, co istotne w życiu jego kraju".
/Współczesność nr 20/.

Jerzy Kwiatkowski: Klucze do wyobraźni. Szkice o poetach współczesnych /Warszawa, PIW/.
Książka była zbiorem esejów o poetach "pokolenia 56" i o poetach wcześniejszych /pokolenia wojennego/, których twórczość wyznacza ich literacką tradycję. W omówieniach podnoszono analityczne walory książki, umiejętność uporządkowania i rozszyfrowania poetyckiej wyobraźni. Eseistyka Kwiatkowskiego - stwierdzano - jest wyrazem zaufania do poezji i poetyckiej wyobraźni, jest udaną, konsekwentną próbą odnalezienia wewnętrznej spójności każdej poetyckiej twórczości, subtelnej korespondencji motywów, które ją organizują. Krytyk potrafił ukazać rozbieżność artystycznych postaw i oryginalność poetów, wskazać na to, co stanowi ich własne słowo.

W i l h e l m M a c h : A g n i e s z k a,
c ó r k a K o l u m b a / W a r s z a w a , C z y -
t e l n i k / . W recenzjach książki powtarzało się sta-
le pytanie o związek Agnieszki - napisanej w konwencji
dziewiętnastowiecznego weryzmu i traktującej o problema-
tyce Siłaczki Żeromskiego - z wcześniejszymi poszukiwaniami
artystycznymi pisarza, które znalazły swój najpełniejszy
wyraz w Górach nad czarnym morzem. Zgadzano się, że
nową powieść Macha traktować należy jako jedną z możliwych
pozytywnych odpowiedzi na tamte wątpliwości literackie.
Interpretacje powieści pozostawały jednak w tym zakresie
bardzo różnorodne. Mach - stwierdzał W. Maciąg /Twórczość
nr 10/ - podejmuje wzory i schematy realizmu, ale wykorzysta-
tuje je przewrotnie, haftuje na nich stylistyczne ozdoby,
właściwe całemu jego pisarstwu, inkrustuje pięknymi sce-
nami, nastrojowymi sytuacjami. A. Wasilewski pisał /Kultu-
ra nr 27/, że Mach "pasjonuje się poszukiwaniem krańcowych
możliwości estetyzmu i krańcowych możliwości prostoty,
ale nieufny jest wszelkim skrajnościom i naprawdę ceni so-
bie najbardziej harmonię, możliwy do uzyskania stopień
zgodności świata". A. Werner /Współczesność nr 18/ zauwa-
żając, że Agnieszka prezentuje model powieści, który Gó-
ry nad czarnym morzem najostrzej atakowały, stwierdzał,
że "... Agnieszka jest również w pewnym sensie, wyrazem
porażki autora - niemożności rozwiązania problemów, które
postawił przed sobą".

M a r e k N o w a k o w s k i : T r a m p o l i n a
/ W a r s z a w a , C z y t e l n i k / .

Niewielka ta powieść^c - będąca ^{historią} ~~opowieścią~~ o chłopaka, który uciekł z domu i szuka ^{przygody} w świecie społecznego marginesu - uznana została za kontynuację cyklu "złodziejskich" opowiadań Nowakowskiego. Prezentuje ona ten sam temat środowiska brudnych pijaczków, chuliganów, drobnych złodziei i mówi o tych samych wartościach nonkonformizmu, wolności, autentyzmu, które znajdują swoje schronienie na peryferiach miejskiego życia. Równocześnie stwierdzano, że książka nie posunęła naprzód twórczości Nowakowskiego, wtórna do jego utworów wcześniejszych, odznacza się natrętnym dydaktyzmem i małą inwencją obyczajowego i psychologicznego opisu.

A d o l f R u d n i c k i : Pył miłosny.
Niebieskie kartki / Warszawa,
P I W / . Zainteresowanie budziły przede wszystkim Niebieskie kartki - zbiór esejów, które publikowane były poprzednio w tygodniku "Świat". Są one - pisano - artystycznym pamiętnikiem, namiętą dyskusją z książkami, filmami, przedstawieniami teatralnymi. W swej zaczepności, w rozrachunku z nowymi utworami, wyznaczają biografię literacką całego pokolenia, do którego Rudnicki należy.

W i t o l d Z a l e w s k i : Pruski mur
W a r s z a w a , M O N / . Powieść spotkała się z bardzo wysoką oceną krytyki literackiej. "Ostatnia powieść Zalewskiego - twierdził J. Wilhelmi - jest utworem znakomitym. Przynosi nowe słowo nie tylko w naszej, ale być może w całej socjalistycznej literaturze. Stawia pytanie: czego mamy prawo

żądać od polityki i od polityka? Odpowiada na to pytanie" /Kultura nr 47/. "Kultura" urządziła 6 XII dyskusję redakcyjną na jej temat w której wzięli udział B.Czeszko, E.Bryll, A.Lam, K.T.Toeplitz i S.Zieliński. Uczestnicy podkreślali olbrzymie znaczenie tego horyzontu moralnego i ideowego, jaki otwiera powieść Zalewskiego. Jest ona wyrazem pokolenia, które "Nie wyobraża sobie świata społecznego bez składnika zwanego polityką czy ideologią". /K.T.Toeplitz/ i próbuje dokonać analizy ciągłości polskiej historii. "Jesteśmy zmęczeni bajkopisarstwem - mówił S.Zieliński. Instynktownie szukamy strawnej prawdy o współczesnym życiu. Książka Zalewskiego jest właśnie próbą ustalenia prawdy. Prawdy małej czy wielkiej? To prawie obojętne. Istotny jest wysiłek i te wszystkie trudności, które trzeba pokonać, aby ustalić stan faktyczny" /Kultura nr 49/. Podobne sądy wypowiadali i inni recenzenci powieści. Jedynie A.Kijowski /Twórczość 1965 nr 3/ twierdził, że Zalewski pisze o sprawach politycznie przebrzmiałych, nieistotnych w szerszej perspektywie, oraz że powieść jego oddaje te wszystkie mistyfikacje, którymi dziedzina ~~polityk~~ polityki obrosła w społecznej świadomości.

W 1964 r. Ukazało się 66 indywidualnych zbiorów poezji i 5 almanachów. 40 tomików wydali poeci młodszego pokolenia. Szczególniejszą uwagę krytyki budził najpełniejszy dotychczas zbiór A.Słonimskiego Poezje zebrane, Twarz T.Różewicza, Ani-mula J.M.Rymkiewicza oraz Ucieczka do Egiptu J.S.Sity - prezentujące tendencję klasycystyczną młodej poezji. /zob.poz.

8/, Trudny las T.Karpowicza, Poema gotowe do skoku S.J.Leca, Strefa owoców Jastruna i Ziarenko trawy T.Nowaka.

W prozie za najistotniejsze uznano ponadto A.Kijowskiego Pseudonimy, K.Filipowicza Jeniec i dziewczyna, J.Putramenta Odyniec oraz L.Koźakowskiego Klucz niebieski i K.I-rzykowskiego Notatki z życia, obserwacje i motywy. "Dorobek roku 1964 - stwierdzał W.Maciąg, oceniając nowe utwory prozatorskie - nie wyróżnia się szczególnie swymi wartościami literackimi, jest to dorobek raczej skromny, bez dzieł wybitnych, bez czytelniczych olśnień". /Rocz.lit. s.62/.

Jako najciekawsze książki krytycznoliterackie wymienia-
no Pisma rozproszone M.Dąbrowskiej, Arcydzieło nieznane A.Kijowskiego, Od Rimbauda do Eluarda A.Ważyka, Poezję zbuntowaną A.Sterna, Pokolenie "pryszczatych" A.Lisieckiej, O kulturze Polski Ludowej S.Żółkiewskiego, Summa technologiae S.Lema, Podróż do krainy nieprawdopodobieństwa K.Wyki.

W zakresie historii literatury - drugie wydanie Historii literatury polskiej J.Krzyżanowskiego, Dziedzictwo literackie powstania styczniowego, Z problemów ideologii i estetyki pozytywizmu Z.Żabickiego, Twórczość Leśmiana J.Trznadla, "Dekadentyzm warszawski" R. Zimanda.

Za najważniejsze pozycje przekładowe uznano: Poezje A.Achmatowej, Gracza F.Dostojewskiego, Pisma wybrane A.Łunaczarskiego, Każdy w swojej nocy J.Greena, Rażonego gromem B.Cendrarsa, Pamiętnik życia wewnętrznego F.Mauriaka, W sile wieku S.de Beauvoir, Zaścianek W.Faulknera, Serce to samotny myśliwy C.Mc Cullers, Eseje T.Manna, Jobsjadę Kortuma, Poezje wybrane R.M.Rilke. Ogółem na język polski przetłumaczono 206 powieści z 25 krajów, w tym 72 powieści 6 krajów socjalistycznych.

W 1964 r. ukazało się 857 książek literatury pięknej dla dorosłych /4% więcej w stosunku do roku ubiegłego/ oraz 368 książek dla dzieci /wzrost 11%/. Nakład łączny literatury dla dorosłych osiągnął 14,5 mln egz. /wzrost 23%/, literatury dla dzieci - 15,7 mln. egz. /wzrost 8%/. Wycho- dziło 16 czasopism społeczno-literackich i poświęconych na- uce o literaturze. Działało 67 scen o 32.834 miejscach na stałej widowni, dały one 21.521 przedstawień, które obejrza- ło 8.350 tys. widzów.